

Fontys

Hogeschool Kind en Educatie

**Studiejaar
2017-2018**

Onderzoek naar een manier van evalueren en
rapporteren die past bij de manier van werken
op basisschool De Regenboog

Schooljaar 2017-2018

Tom Berkers

2540444

Onderzoeksbegeleider: J. Beijers

Werkplekbegeleider: M. Schippers

Samenvatting

Dit onderzoek is naar aanleiding van een gesprek met de directie van basisschool De Regenboog ontstaan. Een meerderheid van de leerkrachten vindt de huidige manier van evalueren en rapporteren niet passen bij de ontwikkelingsgerichte manier van werken op basisschool De Regenboog. Het doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de opvattingen van alle betrokkenen over de manier van evalueren en rapporteren die passen bij de manier van werken van basisschool De Regenboog.

In dit onderzoek zijn relevante kernbegrippen bestudeerd zoals de mindsettheorie, onderzoekend en ontwerpend leren, verschillende manieren van evalueren en rapporteren en de evenwichtige prestatiebeoordeling.

Het proces van evaluatie tot rapportage kan verschillen (Castelijns et al., 2011). Dit heeft geleid tot deze onderzoeksvraag: “Wat zijn de opvattingen van het team over een passende manier van evalueren én wat zijn de opvattingen van het team, de ouders en leerlingen over een passende manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) bij de huidige manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?”

Om de opvattingen van het team, ouders en leerlingen te verzamelen zijn er interviews en enquêtes gehouden. Uit deze gegevens blijkt dat zowel ouders, leerlingen als het team vinden dat de rapportage ontwikkelingsgericht moet zijn en mede opgesteld moet worden door leerlingen.

Een van de aanbevelingen is het vormgeven van een testrapportage die gebaseerd is op de opvattingen van de respondenten. Als handreiking om hiermee aan de slag te gaan is een mogelijke indeling van de rapportage gemaakt.

Inhoud

Samenvatting.....	2
Inhoud	3
1. Probleemanalyse	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Context	5
1.3 Probleemstelling.....	6
1.3.1 Aanleiding	6
1.3.2 Focus en doel.....	6
2. Theoretisch kader.....	7
2.1 Geïntegreerde theorieën.....	7
2.1.1 Mindsettheorie.....	7
2.1.2 Ontwerpend en onderzoekend leren	8
2.2 Evalueren van leerdoelen.....	9
2.3 Rapporteren over leerresultaten	11
2.3.1 Leerlingrapport.....	11
2.3.2 Portfolio.....	11
2.4 Evenwichtige prestatiebeoordeling	12
2.5 Samenvatting.....	13
2.6 Onderzoeksvraag.....	14
2.6.1 Deelvragen.....	14
3. Opzet van het onderzoek	15
3.1 Beschrijving en verantwoording van dataverzameling	15
3.2 Respondenten	15
3.3 Instrumenten.....	16
3.4 Wijze van data-analyse.....	17
4. Resultaten	18
4.1 Deelvraag 1.....	18
4.2 Deelvraag 2.....	24
4.3 Deelvraag 3.....	29
5. Conclusies en aanbevelingen	30
5.1 Conclusies.....	30
5.1.1 Deelvraag 1.....	30
5.1.2 Deelvraag 2.....	31

5.1.3	Deelvraag 3	31
5.1.4	Hoofdvraag	31
5.2	Kritische reflectie op onderzoeksproces	32
5.3	Praktische opbrengst en aanbevelingen	33
6.	Bronnen	35
7.	Bijlage	37
7.1	Enquête aan het team	37
7.2	Enquête aan de ouders	42
7.3	Gegevens van de enquête van het team.....	45
7.4	Gegevens van de enquête aan de ouders	58
7.5	Uitgewerkte interviews	65
7.6	Algemene opvattingen en punten uit onderzoek	85
7.7	Aanbevelingen voor een eventuele opzet van de toekomstige rapportage	87

1. Probleemanalyse

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor dit onderzoek is de beschrijving van onderwijsvernieuwingen in hoofdstuk drie van het schoolplan van basisschool De Regenboog (2015-2019). In hoofdstuk drie staat dat er bij de beschrijving van het curriculum gebruik is gemaakt van onderzoek naar onderwijsvernieuwingen die invloed hebben op de leerprestaties van leerlingen. Er worden twee theorieën genoemd: de mindsettheorie van Dweck (2011) en ontwerpend en onderzoekend leren van De Vaan & Marell (2012). In de afgelopen jaren heeft basisschool De Regenboog deze theorieën geïntegreerd binnen haar onderwijs. Echter uit een gesprek met de directie van basisschool De Regenboog blijkt dat een meerderheid van het team de huidige manier van evalueren en rapporteren niet vindt passen bij de ontwikkelingsgerichte manier van werken van basisschool De Regenboog.

1.2 Context

Basisschool De Regenboog is een Rooms-katholieke school en telt twee locaties: 'De Hoevenbraak' en 'Wijbosch'. Samen met alle overige Schijndelse scholen maakt basisschool De Regenboog deel uit van de Stichting Samenwerkingsbestuur voor Katholiek en Openbaar Primair Onderwijs Schijndel (SKOPOS). Binnen basisschool De Regenboog is locatie 'De Hoevenbraak' de hoofdvestiging en locatie 'Wijbosch' de nevenvestiging. De hoofdvestiging is gelegen in de wijk 'Hoevenbraak/Hulzenbraak' en is sinds 2013 actief in een nieuw gebouw. De nevenvestiging is gelegen in het dorp 'Wijbosch' en is in 2013 gerenoveerd en vergroot. In het schooljaar 2017-2018 telde de school 473 leerlingen (334 op locatie Hoevenbraak en 139 op locatie Wijbosch). De leerlingen zijn verdeeld over 17 groepen (11 op locatie Hoevenbraak en 6 op locatie Wijbosch). Het team telt 29 groepsleerkrachten, vier onderwijsassistenten, administratief medewerker, conciërges en schoonmaakpersoneel. Er is een directie bestaande uit een directeur en een adjunct-directeur. Deze directie is werkzaam voor beide locaties. Op locatie 'Wijbosch' is een locatieleider aangesteld. Leerlingen op basisschool De Regenboog komen uit Schijndel en Wijbosch en hebben voornamelijk de Nederlandse nationaliteit.

Basisschool De Regenboog heeft haar school onderverdeeld in drie clusters: de onderbouw (groep 1, 2 en 3), de middenbouw (groep 4 en 5) en de bovenbouw (groep 6, 7 en 8). Basisschool De Regenboog heeft onderwijs gerealiseerd met zelfontworpen leerlijnen en/of leerobjecten. Binnen de groepsplannen wordt er gekeken naar de referentieniveaus, de kerndoelen en de dagelijkse praktijk. Dit betekent dat methodes op basisschool De Regenboog niet langer de leidraad zijn. Methodes zijn onderdeel van de rijke leeromgeving die binnen basisschool De Regenboog wordt ingezet om leerlingen te laten ontwikkelen. Basisschool De Regenboog hanteert een ontwikkelingsgerichte manier van werken (schoolplan basisschool De Regenboog, 2015-2019) (Dweck, 2011) en is ingericht om op deze manier te kunnen werken. Dit kenmerkt zich door open en flexibele ruimtes, zelfsturende teams binnen ieder cluster en centrale ruimtes zoals een keuken, speelzaal en gymzaal. Op locatie Hoevenbraak zijn er drie leerpleinen verdeeld over de drie clusters. Aangrenzend aan deze leerpleinen zijn de lokalen van iedere groep verbonden. Dit zorgt ervoor dat er makkelijk groep doorbrekend gewerkt kan worden. Op locatie Wijbosch wordt inhoudelijk hetzelfde gewerkt als op locatie Hoevenbraak, maar organisatorisch is dit niet mogelijk in verband met de indeling van de gebouwen.

Ten slotte blijkt uit het schoolplan van basisschool De Regenboog (2015-2019) dat leerlingen medeverantwoordelijk worden gemaakt voor het leerproces. De leerkracht is hierbij een persoonlijke coach. Binnen een aantal groepen en vakgebieden zijn leerkrachten al de persoonlijke coach en zijn leerlingen zelf verantwoordelijk voor hun leerproces. In het schooljaar 2017-2018 zijn er pilots gestart voor het houden van kindgesprekken om deze medeverantwoordelijkheid te vergroten. Op dit moment wordt er nog gewerkt met een rapport op papier. Dit rapport geeft een beeld van de ontwikkeling van het kind voor ouders. Er zijn verschillende vormen van beoordelen in de onder-, midden- en bovenbouw. De onderbouw heeft de termen beheerst of niet beheerst, de middenbouw heeft onvoldoende tot goed en de bovenbouw heeft cijfers die aan de hand van een aantal criteria worden vastgesteld. Daarbij worden CITO-uitslagen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en expressieontwikkeling toegevoegd.

1.3 Probleemstelling

1.3.1 Aanleiding

Basisschool De Regenboog heeft binnen haar onderwijs zelfontworpen leerlijnen en/of leerobjecten samen met onderwijsvernieuwingen geïntegreerd. Echter uit een gesprek met de directie blijkt dat een meerderheid van het team de huidige manier van evalueren en rapporteren niet vindt passen bij de ontwikkelingsgerichte manier van werken op basisschool De Regenboog (Dweck, 2011). Het team, leerlingen en ouders moeten zich kunnen vinden in de toekomstige vorm van evalueren en rapporteren binnen de school.

1.3.2 Focus en doel

Dit onderzoek is gericht op het onderzoeken van verschillende evalueer- en rapporteringsvormen met als doel inzicht te krijgen in de opvattingen van ouders, leerlingen en leerkrachten over een rapportage- en evaluatievorm die passend is bij basisschool De Regenboog.

2. Theoretisch kader

In dit theoretisch kader is te lezen welke theorieën en modellen relevant zijn voor dit onderzoek over evalueren en rapporteren op basisschool De Regenboog. Het theoretisch kader bestaat uit vier delen. In het eerste deel worden de theorieën die geïntegreerd zijn in de manier van werken van basisschool De Regenboog verder toegelicht. Vervolgens is er een deel waarin evalueren en rapporteren verder worden toegelicht en ten slotte worden componenten van een evenwichtige prestatiebeoordeling volgens Easley & Mitchell (2009) ondersteund door informatie uit deel twee en drie.

2.1 Geïntegreerde theorieën

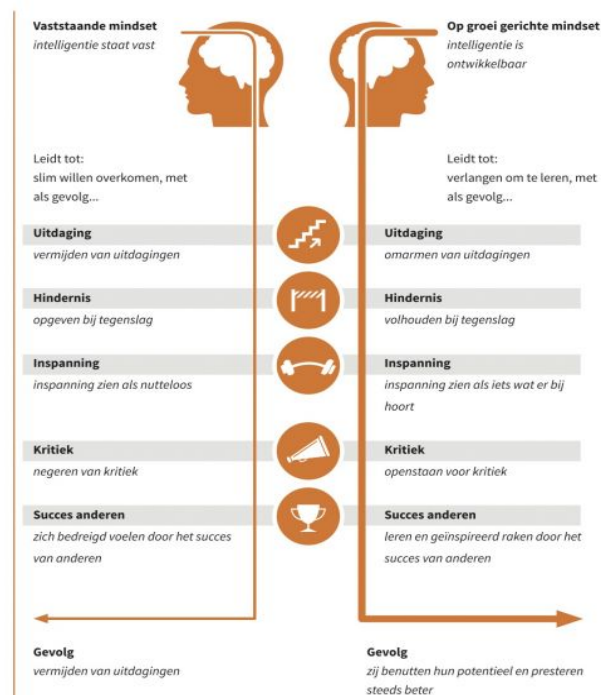
In dit deel worden de twee theorieën toegelicht die eerder voorkwamen in de probleemanalyse, namelijk de mindsettheorie van Dweck (2011) en ontwerpend en onderzoekend leren van De Vaan & Marell (2012). Deze twee theorieën zijn bij de beschrijving van het onderwijs gebruikt en hebben invloed op de leerprestaties van leerlingen.

2.1.1 Mindsettheorie

Ieder mens is anders. Het antwoord op de vraag waarom mensen van elkaar verschillen is divers. Sommigen beweren dat het verschil tussen mensen een lichamelijke oorzaak heeft en niet te veranderen is. Anderen beweren dat de verschillen tussen mensen in ervaringen, scholing, achtergrond of de manier van leven ligt (Dweck, 2011). Volgens Binet (1909) kan onderwijs en oefening fundamentele veranderingen in intelligentie teweegbrengen ondanks verschillen in de verstandelijke vermogens van kinderen. Huidige ontwikkelingen stellen dat intelligentie niet een kwestie van opvoeding óf aangeboren is, noch van de omgeving óf de genen is, maar dat er een voortdurende wisselwerking tussen de twee factoren is (Dweck, 2011). Gilbert Gotlieb in Dweck (2011) stelde dat genen informatie van de omgeving nodig hebben om goed te kunnen functioneren.

Talenten en vaardigheden zorgen niet alleen voor succes (Kerpel, 2014). Een denkstijl oftewel mindset van een persoon kan krachtig genoeg zijn om een karakter en leven te laten veranderen (Dweck, 2011) (Kerpel, 2014). Volgens Dweck (2011) en Heijmans & Creemers (2013) zijn er twee mindsets:

- Een statische mindset (fixed mindset) gaat ervan uit dat intelligentie vast staat, evenals kwaliteiten, persoonlijkheid en karakter. Personen met een statische mindset willen zich constant bewijzen en gaan uitdagingen uit de weg, omdat er dan fouten gemaakt kunnen worden. Inspanning en kritiek zijn nutteloos, omdat intelligentie vast staat. Succes van anderen wordt gezien als een bedreiging. Het gevolg is het vermijden van uitdagingen.
- Een op groei gebaseerde mindset (growth mindset) gaat ervan uit dat een persoon een intelligentie heeft gekregen en dat dit het beginpunt is. Vanuit deze basiskwaliteiten kan de per-

Schema 1: De fixed mindset en de growth mindset (bron: Heijmans & Creemers, 2013).

soon zichzelf verder ontwikkelen en zal uitdagingen aangaan. Bij een tegenslag zal deze persoon volhouden. Kritiek en succes van anderen zijn juist leerpunten. Het gevolg van deze mindset is een persoon die de intelligentie benut en steeds beter gaat presteren. Ongeacht de verschillen in talent of interesse. Wanneer een persoon gelooft in het ontwikkelen van kwaliteiten, zal er liefde ontstaan voor leren. Bovendien kunnen personen met een op groei gebaseerde mindset zichzelf verbazingwekkend goed beoordelen, omdat deze personen open staan voor exacte informatie.

In schema 1 zijn bovenstaande mindsets naast elkaar gezet. Een mindset is een manier van een situatie oppakken en daarnaar handelen. De manier die zich voordoet past bij een van de twee mindsets. Het schema geeft een overeenkomstig beeld van bovenstaande theorie.

Complimenten over capaciteiten brengen iemand in een statische mindset en zullen ook alle kenmerken vertonen die bij deze mindset passen. Complimenten voor inzet brengen iemand in een groei gebaseerde mindset en vertonen ook de kenmerken die bij deze mindset passen (Dweck, 2011).

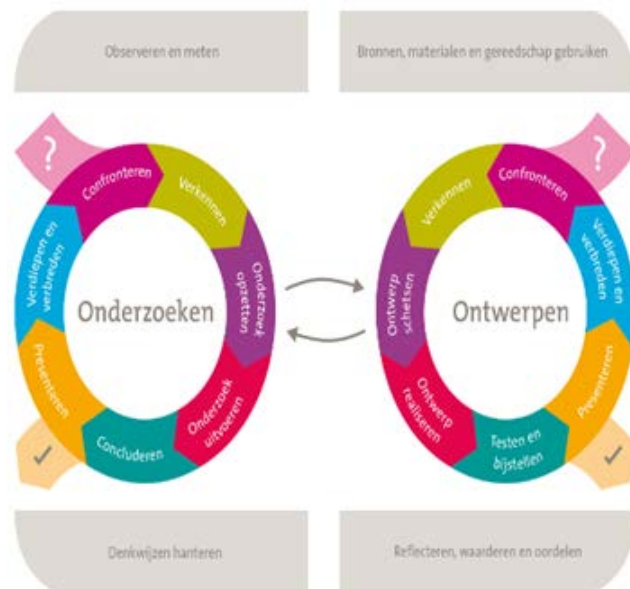
2.1.2 Ontwerpend en onderzoekend leren

Wanneer een school een op groei gebaseerde mindset heeft dan wordt ontwerpend en onderzoekend leren gestimuleerd, omdat leerlingen die een op groei gebaseerde mindset hebben graag uitdagende opdrachten maken, ontwerpen of onderzoeken (Dweck, 2011). Dit brengt dit theoretisch kader op het onderwerp onderzoekend en ontwerpend leren (SLO, 2015) (De Vaan & Marell, 2012).

Onderzoekend en ontwerpend leren verschillen van elkaar, maar hebben ook veel overeenkomsten. Volgens Kraaij (2015) verschillen beide manieren van leren van elkaar wat betreft het doel. Bij onderzoekend leren is er de vraag naar kennis, terwijl ontwerpend leren als vraag de oplossing van een probleem wil hebben met behulp van een product. Voor beide soorten van leren zijn nieuwsgierigheid, creativiteit en kritisch vermogen nodig. Bovendien hebben onderzoekend en ontwerpend leren een vergelijkbaar 7-stappenplan (SLO, 2015). In schema 2 (SLO, 2015) staan de stappenplannen van onderzoekend en ontdekkend leren. Hieronder worden deze stappen verder toegelicht met daarbij een korte toelichting van de twee begrippen onderzoekend en ontdekkend leren:

- **Onderzoekend leren:** wil leerlingen aansporen om de wereld te ontdekken en onderzoeken. Belangrijk hierbij is de natuurlijke nieuwsgierigheid van leerlingen. Leerlingen zijn bovendien actief bezig met het eigen leerproces en ontwikkelen talenten (Kraaij, 2015). Dit sluit aan bij de op groei gebaseerde mindset van Dweck (2011). Onderzoekend en ontdekkend leren laat leerlingen iets plannen, uitvoeren en op het proces te evalueren. Onderzoekend leren krijgt structuur door het 7-stappenplan (SLO, 2015). Door meerdere bronnen wordt dit stappenplan bevestigd en verder toegelicht. Zowel De Vaan & Marell (2012) als Kraaij (2015) geven een uitleg. De eerste stap is de confrontatie met een probleem of vraag die aansluit bij de leefwereld van leerlingen. De tweede stap is het verkennen van het probleem of de vraag. Leerlingen gaan materiaalonderzoeken en vervolgens zelf vragen formuleren en voorspellen. In de derde stap gaan leerlingen het onderzoek opzetten. Er worden vragen opgezet en plannen gemaakt wat betreft materiaal en wie wat doet. Vervolgens gaan de leerlingen in de vierde stap het onderzoek uitvoeren en de vijfde stap is het concluderen. Conclusies, resultaten en opzet worden verwerkt door de leerlingen in een presentatie. De leerkracht heeft vervolgens de taak in stap zeven om deze kennis te verbreden. Volgens De Vaan & Marell (2012) is er ook een 5-stappenplan dat lijkt op het 7-stappenplan. Bij dit stappenplan zijn stap drie en vier van het 7-stappenplan samengepakt tot één stap 'onderzoek'. Stap vijf en zes van het 7-stappenplan zijn samengepakt tot één stap 'rapportage/communicatie'. Binnen deze stappen worden wel dezelfde handelingen uitgevoerd als in de stappen van het 7-stappenplan.

- **Ontwerpend leren:** is het oplossen van een probleem met als resultaat een ontwerp of product. Het proces dat doorlopen wordt is vergelijkbaar met het proces van onderzoekend leren (Kraaij, 2015). De eerste fase is het probleem constateren. Leerlingen gaan in deze fase de eisen van een ontwerp vaststellen. Vervolgens gaan leerlingen in stap twee verschillende oplossingsmogelijkheden verkennen. Wanneer meerdere mogelijkheden zijn bekeken wordt van het beste idee een ontwerpschets gemaakt (stap drie) en aan de hand van deze schets maken leerlingen een prototype (stap vier). In stap vijf wordt dit prototype getest en geëvalueerd. Het prototype is pas goed als het voldoet aan de opdracht. Wanneer dit in orde is dan gaan de leerlingen presenteren en vervolgens verdiepen.

Schema 2: Onderzoekend en ontdekkend leren (bron: SLO, 2015).

2.2 Evalueren van leerdoelen

Evalueren heeft meerdere doelen voor zowel de leerkracht als de leerling. Bovendien is evaluatie belangrijk voor het vormen van een zelfbeeld. Door middel van een evaluatieproces kan een leerling of leerkracht informatie krijgen over gedrag en functioneren (Alkema, Tjerkstra, Kuipers, Lindhout, 2011).

Er zijn meerdere evaluatiesoorten volgens Alkema et al. (2011) en Castelijns, Segers, Struyven (2011):

- **Formatieve evaluatie:** dit is een tussentijdse vorm van evaluatie. De leerkracht verzamelt informatie. Met deze evaluatie wil een leerkracht een onderwerp evalueren dat extra aandacht nodig heeft en vervolgens de leerlingen helpen in het leerproces.
- **Summatieve evaluatie:** een evaluatievorm op basis van leeruitkomsten aan het einde van een onderwijsproces. Een leerkracht kan zien door middel van een score welke leerlingen een doel behaald hebben.
- **Productevaluatie:** is het evalueren van een resultaat. De informatiebron is het eindproduct.
- **Procesevaluatie:** een evaluatie met vragen over het verlopen van het leerproces.
- **Groepsgerichte evaluatie:** deze evaluatie is gericht op het leerproces of uitslag van de groep.
- **Individuele evaluatie:** deze evaluatie is gericht op het leerproces of uitslag van het individu.

Evalueren kan met een relatieve of absolute normering (Alkema et al., 2011). Wanneer een leerkracht absoluut normeert, dan meet de leerkracht iedere leerling aan dezelfde norm. Wanneer een leerkracht relatief normeert, dan kijkt de leerkracht achteraf naar de leerprestaties van een kind en beoordeelt dan of dit voldoende of onvoldoende is.

Door voortdurend ogen en oren open te houden volg je een leerproces. Het stellen van vragen, overhoringen, toetsen, opdrachten en presentaties zorgen allemaal dat een doel behaald wordt. Om een leerproces goed te volgen zijn zowel observaties als toets- en testresultaten nodig. Toets- en testresultaten vergelijken resultaten van een kind met die van andere leeftijdsgenoten, maar een observatie van een kind of het goed gaat is ook van belang, omdat dit toets- en testresultaten kan beïnvloeden (Alkema et al., 2011). Het is van belang dat observatie-, toets- en testgegevens systematisch worden gerapporteerd. Dit kan in een leerlingvolgsysteem. Deze informatie wordt verzameld per leerjaar en kan gedeeld worden met het kind, ouders, de leerkracht, collega's en de inspectie.

Er zijn meerdere manieren en instrumenten die informatie verzamelen om vorderingen en resultaten van de leerdoelen te kunnen weergeven. Deze manieren en instrumenten kunnen gecombineerd worden. Er zijn een aantal manieren om te evalueren, namelijk (Castelijns et al., 2011):

- Schriftelijke toets met gesloten vragen: is summatief, test vooral feitenkennis, door de leerkracht.
- Portfolio: formatief en/of summatief, meet ontwikkelingen, vaak door leerling en leerkracht, is continu tijdens het leerproces op het einde aan het resultaat.
- 90°, 180° en 360° graden feedback: formatief en/of summatief, meet gedragsvaardigheden, competenties en attitudes, is vaak een tussentijdse evaluatie met de leerling zelf, medeleerlingen of de leerkracht.
- Self-, peer en co-assessment: formatief en/of summatief, meet kennis, attitudes en vaardigheden, tijdens en aan het einde van een leerproces en kan met meerdere partijen zoals ouders, leerkrachten en leerlingen.

Tegenwoordig worden competenties steeds vaker geëvalueerd. Een competentie is een geheel van vaardigheden, kennis en attitudes. Wanneer gedrag succesvol is, is een leerling bekwaam, oftewel competent (Castelijns et al., 2011). Een leerling is competentiegericht aan het leren wanneer competenties eigen worden gemaakt in realistische instructies en opdrachten. Deze manier van evalueren komt overeen met de onderwijsvorm van basisschool De Regenboog met de daarbij passende mind-settheorie van Dweck (2011) en onderzoekend en ontwerpend leren (SLO, 2015), omdat hier sprake is van competenties behalen en ontwikkelen.

Als een leerkracht gaat evalueren kan dat op verschillende manieren. Vervolgens gaat de leerkracht kijken naar wat een leerling moet kunnen en/of kennen. Wanneer dit helder is kunnen de evaluatiemethode en de beoordelingseisen worden vastgesteld. Wanneer de evaluatie afgenomen is kan deze worden nagekeken. Bij open vragen kunnen meerdere antwoorden juist zijn en kan een beoordelingsmodel gebruikt worden (Castelijns et al., 2011). De kwaliteit van een product of proces kan worden weergegeven door middel van een grafische schaal, een beschrijvende schaal of een numerieke schaal. Ten slotte worden de resultaten van de evaluatie verwerkt in een rapportage. Een rapportage kan betrokkenen informeren door middel van een cijfer, maar ook door middel van een profiel. Een profiel geeft informatie over wat een leerling bereikt, hoe dit proces is doorlopen en waar nog aan gewerkt kan worden (Castelijns et al., 2011). In paragraaf 1.3 worden twee vormen van rapporteren verder uitgelegd.

2.3 Rapporteren over leerresultaten

In dit deel worden twee manieren van rapporteren verder toegelicht, namelijk het leerlingrapport en het portfolio. Gedurende theoretisch onderzoek kwamen deze twee manieren van rapporteren steeds terug. Binnen deze twee manieren zijn er veel mogelijkheden. De verschillende mogelijkheden binnen het leerlingrapport en het portfolio worden verder toegelicht in deze paragraaf.

2.3.1 Leerlingrapport

De term 'leerlingrapport' duidt volgens Alkema et al. (2011) een vorm van rapporteren aan waarbij de leerkracht zijn visie geeft op de ontwikkeling van een leerling. Er zijn drie soorten leerlingrapporten: het woordrapport, het cijferrapport en het verslag. Bij de vormgeving van een rapport is het belangrijk dat deze past bij de manier van werken, het team van de school en de ouders.

Aan de hand van landelijke gegevens bij toetsing kan een leerkracht vergelijken met leerlingen elders in het land. Aan ouders kan dit niet worden achtergehouden, maar bij leerlingen is dit anders. Voor leerlingen met zwakkere prestaties is dit een zware confrontatie, maar uitsluiten van toetsen kan ook niet. Bovendien is de vraag of een vakgebied kan worden opgesplitst in meerdere categorieën.

Ten slotte is er de vraag of er rondjes worden ingekleurd, schaalverdelingen worden gebruikt of cijfers en letters worden gebruikt. Een aantal tips bij het ontwerpen van een rapport: ouders inschakelen, het rapport moet zonder gesprek duidelijk zijn, goed nadenken over letters en cijfers, gegevens van een landelijke toets op het rapport of in een bijlage zetten en het informeren van aparte programma's. Bovendien kan een rapport digitaal of schriftelijk zijn en met juist wel of juist geen grafieken (Alkema et al., 2011).

2.3.2 Portfolio

Er is sprake van een 'portfolio' wanneer een leerling zelf een rol heeft bij de rapportage van de ontwikkeling en kan meebeslissen over wat belangrijk is om aan ouders te laten zien. Een portfolio is de verzameling van het werk en reflecties van een leerling (Alkema et al., 2011). De vormgeving kan op verschillende manieren: digitaal, in een map of in een doos. Alle soorten werk kunnen hierin worden verzameld. Een leerling en leerkracht stellen samen het portfolio op en maken doelen voor de komende periode. De onderdelen die in het portfolio zitten dienen als bewijs van het behalen van een vaardigheid of niveau. De leerling kiest het werk dat in een portfolio blijft en verantwoordt deze keuze. Aan de hand van het reflecteren op doelen en werk gaan de leerlingen weer nieuwe doelen formuleren. Ook als een leerling onder het gemiddelde presteert, laat een portfolio nog zien dat er vooruitgang is (Easley & Mitchell, 2009) (Alkema et al., 2011) (Castelijns et al., 2011).

Alkema et al. (2011) als Castelijns et al. (2011) noemen drie soorten portfolio's die overeenkomen met elkaar. Het werkportfolio is een bewaarplaats van werk dat later voor een presentatie- of toetsportfolio gebruikt kan worden. Welke soort een school gebruikt kan verschillend zijn.

- Het werkportfolio: hierin staan alle producten, reflecties en kan de leerling het uiterlijk van het portfolio veranderen.
- Het presentatieportfolio: hierin staan de werkjes van leerlingen die het belangrijkste zijn.
- Het toets- of evaluatieportfolio: naar aanleiding van een aantal criteria worden bewijsstukken toegevoegd die laten zien wat een leerling beheerst, hoe de leerling tot dit product is gekomen en wat vervolgoelen kunnen zijn.

Wanneer een leerkracht een leerjaar begint kiest de leerkracht zelf een aantal startproeven passend bij ieder vakgebied. Vanuit deze startproeven kan een portfolio verder uitgebouwd worden. Vervolgens worden criteriakaarten gemaakt. Criteriakaarten zijn lijsten met onderdelen die een hoogst haalbaar niveau voor een bepaald onderdeel van een vakgebied weergeven. Deze criteriakaarten worden samen met de leerlingen opgesteld en worden gebruikt om goed werk te kunnen vaststellen.

Naast criteriakaarten zijn er ook leerlijnen of ontwikkelingslijnen. Bij leerlijnen zijn er criteria beschreven voor de leerlingen op leerlingniveau. Leerlingen verzamelen zelf bewijsmateriaal. Dit is voor de cognitieve ontwikkeling. Voor de persoonlijke ontwikkeling kunnen ontwikkelingslijnen worden opgesteld (Easley & Mitchell, 2009).

Het proces van een portfolio jaar heeft een aantal onderdelen waarin bovenstaande terugkomt. Easley & Mitchell beschrijven deze onderdelen:

- Het actieve portfolio: het start en beste werk van een leerling van de eerste en tweede rapportperiode. Dit deel mag mee naar huis aan het einde van het jaar. Het werk van de laatste schoolperiode staat in het eindportfolio.
- Startproeven: eerste werk van leerlingen in de eerste weken van het schooljaar.
- Eerste rapportperiode en tweede rapportperiode. Leerlingen kiezen het beste werk dat wordt vergeleken met de criteriakaarten. Leerlingen reflecteren op het werk en stellen doelen.
- Het eindportfolio: leerlingen stellen doelen voor het komende schooljaar naar aanleiding van behaalde resultaten van het afgelopen schooljaar. Dit deel gaat naar de volgende leerkracht.

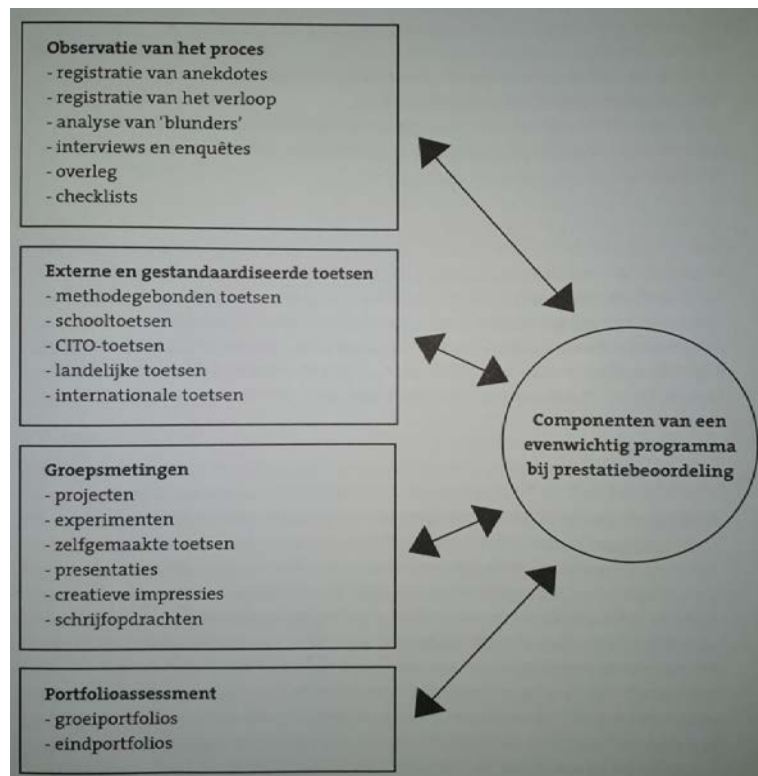
Het portfolio kan op meerdere manieren worden gepresenteerd. Leerlingen worden betrokken bij gesprekken, omdat een leerling mede-eigenaar is van het leerproces en een grote bijdrage levert aan het portfolio. Bovendien zijn ouders en leerkrachten nog steeds aanwezig. Leerlingen vertellen zelf wat er geleerd is (Easley & Mitchell, 2009).

Ten slotte heeft een portfolio verschillende functies. Deze kunnen zowel formatief en summatief zijn (Castelijns et al., 2011). Formatieve functies zijn: eigenverantwoordelijkheid vergroten, bevorderen van zelfinzicht en leermotivatie om behoefte tot ontwikkelen te vergroten. Het portfolio laat groei en ontwikkeling op een toegankelijke manier zien, evenals het ontwikkelen van metacognitieve vaardigheden en kennis. Summatieve functies van een portfolio zijn het beoordelen van leerprestaties en het geven van een presentatie van de leeruitkomsten.

2.4 Evenwichtige prestatiebeoordeling

Visser (2001) beschrijft prestatiebeoordeling als het proces van evalueren van het ontwikkelen van een persoon. Het is een periodiek proces waarbij resultaten worden besproken en op papier worden gezet. Easley & Mitchell (2009) betrekken dit begrip binnen het onderwijs. Easley en Mitchell (2009) beschrijven hoe een evenwichtige prestatiebeoordeling zou kunnen zijn. Daar is dit deel op gebaseerd, maar theorie uit 2.2 en 2.3 komt terug.

Leerkrachten schatten het gehele jaar het werk van leerlingen formeel en informeel in, ook wel de formatieve evaluatie. Aan het einde van een periode wordt een rapportage gemaakt met daarin een professionele beoordeling, ook wel de summatieve evaluatie (zowel Alkema et al., 2011, als Castelijns et al., 2011 benadrukken dit). Een leerkracht kan op meerdere manieren de ontwikkeling van leerlingen bevorderen en meten. Voorbeelden van het bevorderen van ontwikkeling zijn starttoetsen en periodieke toetsen, projecten en presentaties. Een ontwikkeling kan gemeten worden door observaties, feedback, toetsen en assessments. Om een zo'n goed mogelijke indruk te krijgen is het van belang om op zoveel

Schema 3: componenten van een evenwichtig programma bij prestatiebeoordeling (bron: Easley & Mitchell, 2009).

mogelijk manieren informatie van een leerling te vergaren (Easley & Mitchell, 2009). Wanneer leerkrachten een zo evenwichtig mogelijk beoordelingsprogramma ontwikkelen, worden verschillende methodes en procedures gecombineerd. Deze informatie en ontwikkeling kan op verschillende manieren worden gerapporteerd. Dit kan door middel van een cijfer en profiel (Castelijns et al., 2011). Tijdens theoretisch onderzoek kwamen twee manieren van rapporteren over de leerresultaten steeds terug, namelijk het leerlingrapport en het portfolio (Alkema et al., 2011). Binnen deze twee manieren zijn er diverse uitwerkmogelijkheden, afgestemd op de evaluatie. Deze diverse methodes moeten passen bij de leerstof (Easley & Mitchell, 2009). Easley & Mitchell (2009) hebben verschillende componenten van een evenwichtige prestatiebeoordeling weergegeven. Dit staat in schema 3.

2.5 Samenvatting

Basisschool De Regenboog heeft twee theorieën in haar onderwijs geïntegreerd, namelijk de mindsettheorie van Dweck (2011) en onderzoekend en ontwerpend leren van De Vaan & Marell (2012) en SLO (2015). Evalueren van leerdoelen binnen dit onderwijs kan op verschillende manieren. Het proces van evaluatie tot rapportage kan verschillen (Castelijns et al., 2011). Tijdens theoretisch onderzoek kwamen twee manieren van rapporteren over de leerresultaten steeds terug, namelijk het leerlingrapport en het portfolio (Alkema et al., 2011). Binnen deze twee manieren zijn nog meerdere mogelijkheden. Zowel Alkema et al. (2011) als Easley & Mitchell (2009) noemen deze mogelijkheden. Om in de evaluatie en rapportage de ontwikkeling zo goed mogelijk te kunnen beoordelen en weergeven zijn meerdere componenten van belang (Easley & Mitchell, 2009).

2.6 Onderzoeksvraag

In hoofdstuk 1 staat informatie over de aanleiding van dit onderzoek, de school, de focus en het doel van dit onderzoek. In hoofdstuk 2 zijn de geïntegreerde theorieën nader beschreven, er zijn verschillende manieren gegeven van evalueren en rapporteren en dit alles is afgesloten in een deel waarin een evenwichtige prestatiebeoordeling beschreven wordt.

Op basis hiervan is een onderzoeksvraag met deelvragen geformuleerd. De onderzoeksvraag gaat over de opvattingen van het team over evalueren en over de opvattingen van het team, de ouders en leerlingen over rapporteren. Drie groepen hebben belang bij een goede rapportage. Dit zijn zowel het team van basisschool De Regenboog als de ouders en de leerlingen. De opvattingen van deze drie groepen worden gevraagd in drie verschillende deelvragen. De opvattingen over evalueren worden alleen gevraagd van het team. Dit is samen met de onderzoeksgroep besloten. Het team heeft meer inzicht in de huidige manier van evalueren en welke manier van evalueren aansluit bij de manier van werken van basisschool De Regenboog. Ouders en leerlingen hebben minder inzicht in de huidige manier van evalueren en welke manieren van evalueren er zouden kunnen zijn die passend zijn bij de manier van werken.

Op basis van bovenstaande is de volgende onderzoeksvraag gemaakt: “Wat zijn de opvattingen van het team over een passende manier van evalueren én wat zijn de opvattingen van het team, de ouders en leerlingen over een passende manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) bij de huidige manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?”

2.6.1 Deelvragen

De hoofdvraag is opgesplitst in drie deelvragen die samen de onderzoeksvraag beantwoorden:

1. Welke manier van evalueren en rapporteren (Alkema et al., 2011) vindt het team het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?
2. Welke manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) vinden ouders het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?
3. Welke manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) vinden leerlingen het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

3. Opzet van het onderzoek

3.1 Beschrijving en verantwoording van dataverzameling

Het doel van dit onderzoek is om erachter te komen welke manier van evalueren (volgens het team) en rapporteren het best past bij de manier van werken van basisschool De Regenboog volgens het team, de ouders en leerlingen.

Om tot dit doel te komen worden verschillende onderzoeksmethodes gebruikt. Deze onderzoeksmethodes beantwoorden de deelvragen. De deelvragen geven samen antwoord op de onderzoeksvraag. Alle onderzoeksmethodes zijn onderbouwd vanuit de kernbegrippen van het theoretisch kader: de mindsettheorie (Dweck, 2015), onderzoekend en ontwerpend leren (De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015), evalueren (Castelijns et al., 2011 en Alkema et al., 2011), rapporteren: leerlingrapport en portfolio (Alkema et al., 2011 en Easley & Mitchell, 2009). Easley & Mitchell (2009) geven componenten van een evenwichtige prestatiebeoordeling waarin bovenstaande theorieën terugkomen.

Om zo goed mogelijk de opvattingen te weten van zowel het team, de ouders als de leerlingen worden verschillende passende onderzoeksmethodes gebruikt. Om de opvattingen over rapporteren van zowel het team als van de ouders te weten te komen, wordt een schriftelijke enquête afgenomen (Kallenberg, Koster, Onstenk, Scheepsma, 2011). De enquête van de leerkrachten gaat zowel over evalueren als rapporteren. De enquête wordt verstuurd via de mail naar de ondervraagde. Wanneer deze ingevuld is wordt deze via de mail ingeleverd. Voor collega's wordt de enquête uitgelegd in een teamvergadering en vervolgens in de mail met enquête kort ingeleid. Voor ouders wordt de enquête ingeleid door middel van een duidelijke mail. Wanneer blijkt dat de verkregen informatie vanuit de enquêtes nog niet volledig is of nog iets mist, kunnen interviews worden ingezet met verhelderende vragen.

Om de opvattingen van leerlingen te weten te komen is gekozen voor een gedeeltelijk gestructureerd interview. Hiervoor is gekozen, omdat zowel Kallenberg et al. (2011) als de onderzoeksgroep (adjunct-directrice, leerkracht en IB'er) zeggen dat een interview betere informatie levert dan een enquête. Leerlingen begrijpen niet altijd goed hoe een enquête werkt en kunnen dan niet juist antwoorden. Er wordt een interview gehouden met leerlingen van de onder- midden- en bovenbouw waarin beide locaties vertegenwoordigd zijn. Dit interview wordt twee weken van tevoren gemeld bij de desbetreffende leerkracht, ouders/verzorgers en leerling. Bij aanvang wordt specifieker uitgelegd wat er van de leerling verwacht wordt.

3.2 Respondenten

In dit deel worden de respondenten voor iedere onderzoeksmethode beschreven op basis van een aantal kenmerken in figuur 1. Vervolgens wordt de keuze voor de respondenten verder toegelicht.

Onderzoeksmethode	Respondenten	Verdere informatie
Schriftelijke enquête	Team basisschool De Regenboog	22 teamleden. Dit zijn: leerkrachten, intern begeleider en directeur
	Ouders	7 ouders (van ieder leerjaar een ouder)
Gedeeltelijk gestructureerd interview	Leerlingen	6 leerlingen (groep 3, 5 en 8 van beide locaties)
	Ouders uit de MR	2 ouders uit de MR van Basisschool De Regenboog

Figuur 1: Respondenten.

Drie groepen hebben belang bij een goede rapportage. Dit zijn zowel het team van basisschool De Regenboog als de ouders en de leerlingen. Vandaar dat deze drie groepen ondervraagd worden. Evalueren is vooral van belang voor het team van basisschool De Regenboog en wordt daarom alleen in die enquête opgenomen. Dit is samen met de onderzoeksgroep besloten. Het team heeft meer inzicht in de huidige manier van evalueren en welke manier van evalueren aansluit bij de manier van werken van basisschool De Regenboog. Ouders en leerlingen hebben minder inzicht in de huidige manier van evalueren en welke manieren van evalueren er zouden kunnen zijn die passend zijn bij de manier van werken.

Op basis van overleg met de onderzoeksgroep wordt de enquête over de opvattingen vanuit het team over de manier van rapporteren aan alle leerkrachten, IB'er en directie gegeven. De visie per teamlid met betrekking op de manier van werken van basisschool De Regenboog is van belang. Bij de enquête voor ouders is er gekozen (door de onderzoeksgroep) om van iedere groep (van beide locaties) twee ouders te ondervragen. Dit is ongeveer tien procent van alle ouders. Om het ondervragen van ouders zo objectief mogelijk te houden wordt van iedere groep op Wijbosch en Hoevenbraak de vijfde en tiende ouder van de lijst bevraagd. Wanneer een ouder moeite heeft met het lezen van de enquête wordt de nummer zes of de nummer elf van de lijst gepakt.

Voor het gedeeltelijk gestructureerd interview zijn zes leerlingen nodig. Van iedere locatie één leerling per laatste groep van een bouw. Deze leerlingen hebben de gehele bouw doorlopen en kunnen een juiste opvatting geven van welke vorm van rapporteren het beste past bij de manier van werken. Voor het gedeeltelijk gestructureerd interview met ouders worden twee ouders van de MR van basisschool De Regenboog ondervraagd. Deze ouders weten veel over de school en haar visie. Om deze reden is het belangrijk dat deze mening meegenomen wordt in dit onderzoek.

3.3 Instrumenten

In dit deel worden de instrumenten toegelicht die gebruikt zijn om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden. Al deze instrumenten maken een directe koppeling met het theoretisch kader om het allemaal zo valide mogelijk te houden. Betrouwbaarheid wordt gegarandeerd door de uitkomsten te laten checken door de ondervraagden of de onderzoeksgroep.

Schriftelijke enquête

Deelvraag 1: Om de opvattingen van het team te weten te komen wat betreft evalueren en rapporteren, wordt er gebruik gemaakt van een enquête. De enquête wordt in een bijlage in een mail gestuurd. Leerkrachten kunnen op een eigen moment binnen de bepaalde tijd die gegeven wordt de enquête invullen. Leerkrachten kunnen nadenken over bepaalde onderwerpen en worden niet gedwongen om meteen een antwoord op te schrijven (Kallenberg et al., 2011). De enquête begint met een duidelijke probleemstelling en toelichting van de twee theorieën die passen bij de manier van werken op basisschool De Regenboog, zodat de lezer weet waar de enquête over gaat.

De enquête bevat zowel open als gesloten vragen. In de gesloten vragen kunnen meerdere manieren van evalueren worden weergegeven. De respondent kan daarvan één passende manier uitkiezen bijvoorbeeld. Er zal ook een vraag zijn over de eigen visie op evalueren en rapporteren die de leerkracht het beste vindt, los van de manier van werken op basisschool De Regenboog. Dit antwoord kan in lijn zijn met de manier van werken op basisschool De Regenboog.

Deelvraag 2: Om de opvattingen van ouders te weten wordt dezelfde enquête afgenomen bij ouders, behalve de vragen omtrent evalueren. Een tweede verschil is dat ouders een iets uitgebreidere uitleg van het onderzoek en onderwerp krijgen om de vragenlijst zo goed mogelijk te maken.

Gedeeltelijk gestructureerd interview

Deelvraag 2: dit interview is met twee ouders uit de MR van basisschool De Regenboog. Deze ouders weten veel van de visie van de school. Het interview wordt gebaseerd op vragen uit de enquête. Eventuele onduidelijkheden uit de resultaten van de enquêtes kunnen door dit interview nog verhelderd worden.

Deelvraag 3: een gedeeltelijk gestructureerd interview om de opvattingen van leerlingen wat betreft de juiste manier van rapporteren te weten te komen. De vragen zullen overeenkomen met de vragen van de enquête. Door middel van een interview kunnen vragen toegelicht worden. Eventuele leesproblemen worden verholpen. Er zijn open en gesloten vragen opgesteld die voortkomen uit begrippen van het theoretisch kader. Bij de open vragen ligt de nadruk op het doorvragen om wellicht verschillen duidelijk te kunnen laten onderbouwen. Vragen worden vooraf opgesteld en gecontroleerd door collega's zodat leerlingen de vragen zo goed mogelijk kunnen beantwoorden (Kallenberg et al., 2007). Uitkomsten van het interview worden gedeeld met leerlingen om te controleren of deze kloppen met wat er gezegd is tijdens het interview. Op deze manier blijven uitkomsten betrouwbaar.

3.4 Wijze van data-analyse

Om betrouwbaarheid te garanderen worden alle uitkomsten gecheckt door de desbetreffende personen en/of de onderzoeksgroep.

De open vragen van de schriftelijke enquêtes worden door middel van een schema verwerkt. Gesloten vragen worden verwerkt in kwantitatieve tabellen en grafieken. Eerst wordt er per vraag geturfd hoe vaak een antwoord gegeven is. Deze gegevens komen vervolgens in frequentietabellen en grafieken. Ten slotte worden deze gegevens in percentages gezet. Deze percentages staan in een overzichtelijke grafiek (Kallenberg et al., 2011).

De gedeeltelijk gestructureerde interviews worden helemaal uitgetypt. Eenvoudige antwoorden kunnen meteen in een schema worden gezet. In dit schema worden de grote lijnen en belangrijke thema's van de respondenten per codering gesorteerd. De antwoorden van de leerlingen worden in één schema opgesteld. Op deze manier is het overzichtelijk en vergelijkbaar. Terugkerende en eenmalige reacties van de respondenten worden zo duidelijk (Kallenberg et al., 2011).

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquêtes en interviews per deelvraag weergegeven. Iedere paragraaf staat voor een deelvraag.

4.1 Deelvraag 1

Welke manier van evalueren en rapporteren (Alkema et al., 2011) vindt het team het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

De resultaten van de enquête voor het team worden in deze paragraaf weergegeven. Niet alle grafieken worden in de resultaten weergegeven. Deze staan in de bijlage in paragraaf 7.3.

Deze enquête is onderverdeeld in drie delen. Het eerste bevat vragen over de manier van werken op basisschool De Regenboog. Het tweede deel bevat vragen rondom het begrip 'evalueren' en het derde deel bevat vragen rondom het begrip 'rapporteren.' In deze volgorde worden de gegevens van de enquête weergegeven in deze paragraaf.

Manier van werken op basisschool De Regenboog

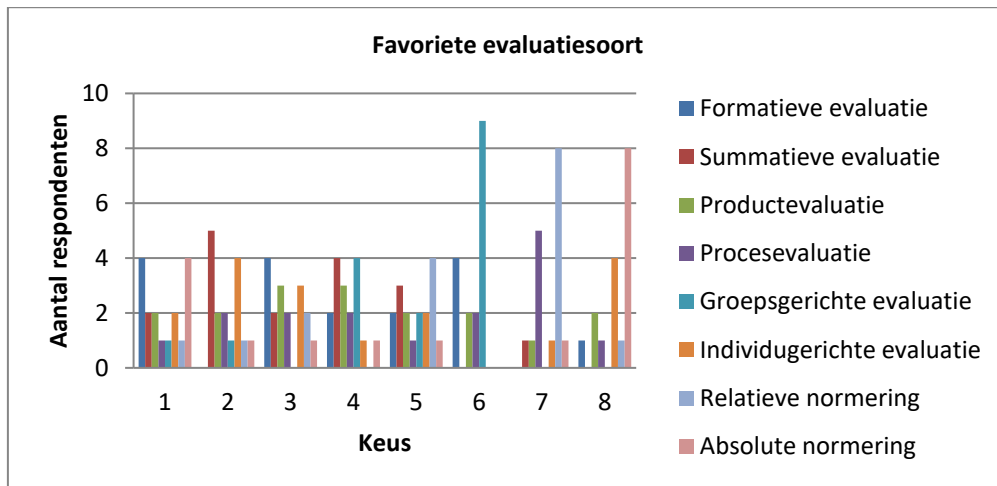
De eerste vraag gaat erover in welke mate de respondent de op groei gebaseerde mindset ondersteunt. In grafiek 1 staat dit weergegeven. Geen van de respondenten heeft helemaal niet of niet ingevuld. 41 procent ondersteunt de op groei gebaseerde mindset helemaal wel. 36 procent ondersteunt de op groei gebaseerde mindset wel en 23 procent heeft 'voldoende' ingevuld.

Volgens 50 procent wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt op basisschool De Regenboog. 41 procent vindt dat er voldoende ontwerpend en onderzoekend gewerkt wordt en 9 procent vindt van niet. Er waren geen respondenten die helemaal wel of helemaal niet ingevuld hebben. De grafiek die past bij deze gegevens staat in de bijlage in paragraaf 7.3.

Evaluëren

In grafiek 2 staan de gegevens van verschillende evaluatiesoorten. Iedere respondent heeft een top acht samengesteld. Op plaats 1 komt de favoriete evaluatiesoort en op plaats 8 de minst favoriete evaluatiesoort. Op plaats 1 zijn twee evaluatiesoorten het meeste gekozen, namelijk formatieve evaluatie en absolute normering. Deze zijn beiden vier keer gekozen. Op plaats 2 is de hoogste uitschieter summatieve evaluatie. Deze is vijf keer gekozen. Op plaats 6 staat de hoogste uitschieter. Dit is groepsgerichte evaluatie en deze is negen keer gekozen op plaats 6. Op plaats 7 is de hoogste uitschieter relatieve normering. Deze is acht keer gekozen. Op plaats 8 is absolute normering het meest genoemd, namelijk acht keer.

Grafiek 2: Favoriete evaluatiesoort (Berkers, 2018)

De respondenten konden kiezen uit een aantal manieren om informatie te vergaren over leerlingen. 20 respondenten hebben deze vraag ingevuld. Iedere respondent mocht maximaal vier manieren kiezen.

- De drie meest gekozen manieren zijn: kinddoelen (18 van de 20), projecten (14 van de 20) en presentaties (12 van de 20).
- De drie minst gekozen manieren zijn: schooltoetsen (2 van de 20), experimenten (3 van de 20) en een digitale toets (4 van de 20).

Grafiek 3: Passende manieren van informatie vergaren over leerlingen (Berkers, 2018)

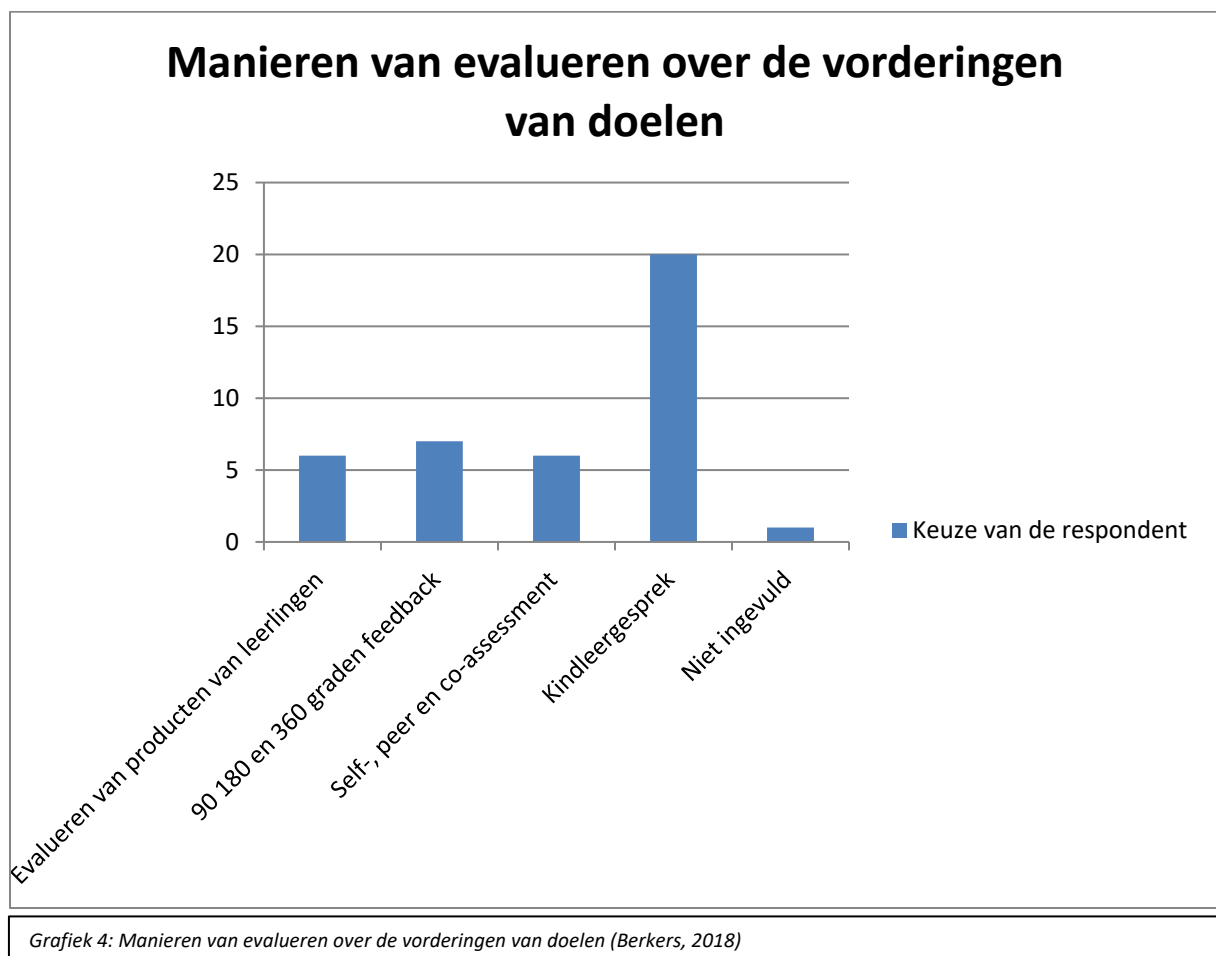
De resultaten van de analyses van de enquêtes geven weer dat:

- 68 procent van de respondenten vindt dat de doelen voor leerlingen (helemaal) wel mede door de leerlingen kunnen worden opgesteld.
- 27 procent vindt dat de doelen voldoende met leerlingen kunnen worden opgesteld.

De grafiek die past bij deze gegevens staat in de bijlage in paragraaf 7.3.

Vervolgens konden de respondenten kiezen op welke manier de vorderingen van de doelen geëvalueerd kunnen worden. De gegevens staan in grafiek 4. De respondenten mochten maximaal twee manieren kiezen. 1 respondent heeft deze vraag niet ingevuld.

- 20 van de 21 respondenten kozen voor het kindleergesprek.
- 7 van de 21 respondenten kozen voor 90, 180 en 360 graden feedback.
- De overige twee manieren zijn door 6 van de 21 respondenten gekozen.

Betrokken bij de tussentijdse evaluatie:

- 41 procent van de respondenten vindt dat de leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling betrokken zijn bij de tussentijdse evaluatie.
- 27 procent van de respondenten vindt dat de leerkracht en de leerling betrokken zijn bij de tussentijdse evaluatie.
- 18 procent van de respondenten vindt dat de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling betrokken zijn bij de tussentijdse evaluatie. De leerkracht begeleidt dit proces.

De tussentijdse evaluatie kan een vast aantal momenten per jaar, maar kan ook zo vaak als nodig.

- 63 procent van de respondenten vindt dat deze evaluatie zo vaak als nodig moet zijn.
- 32 procent van de respondenten vindt dat deze evaluatie een vast aantal momenten per jaar moet zijn.

Ten slotte was de laatste vraag of de evaluatie op een flexibel tijdstip moet:

- 82 procent van de respondenten vindt van wel.
- 9 procent van de respondenten vindt van niet.

De grafieken die passen bij deze gegevens staan in de bijlage in paragraaf 7.3.

Bij de ruimte voor opmerkingen of toevoegingen hebben respondenten een aantal opmerkingen gemaakt:

- Het ligt aan de leeftijd van het kind hoe de evaluatie gedaan wordt is door vier respondenten genoemd.
- Eén respondent heeft aangegeven al doelen met leerlingen op te stellen, evalueert en toetst.

Rapporteren

In de enquête is gevraagd of de respondenten het van belang vinden om te laten zien in een rapportage hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten. Deze gegevens staan in grafiek 5.

- 45 procent van de respondenten vindt het wel van belang.
- 23 procent van de respondenten vindt het voldoende of helemaal wel van belang.

De volgende vraag was of de respondenten het van belang vinden hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode. Deze gegevens staan in grafiek 6.

- 58 procent van de respondenten vindt het helemaal wel van belang.
- 32 procent vindt het wel van belang.

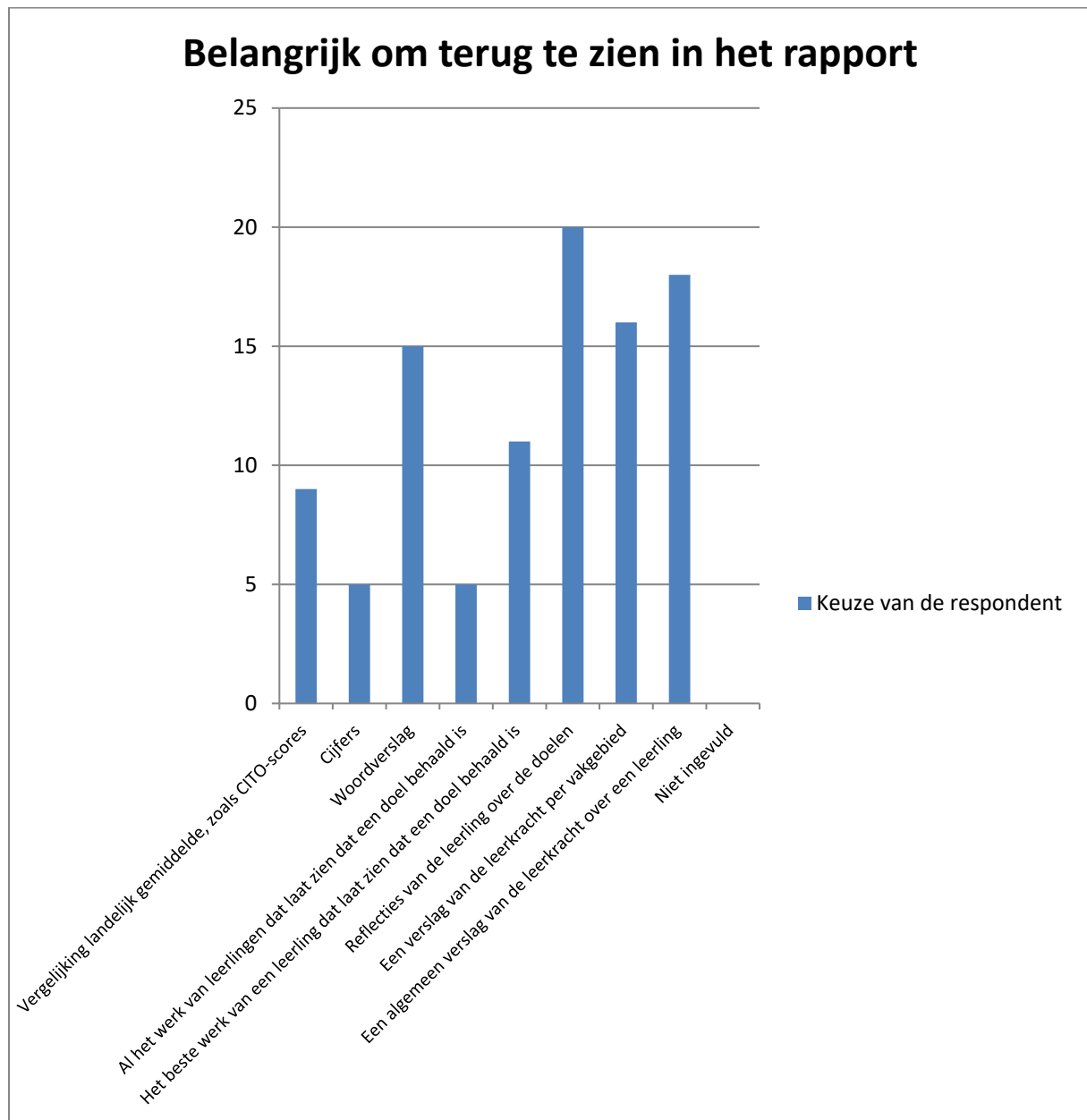
Grafiek 5: Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten (Berkers, 2018)

Grafiek 6: Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode (Berkers, 2018)

Eén vraag ging over wat de respondenten belangrijk vinden om terug te zien in de rapportage. Iedere respondent mocht maximaal vijf opties kiezen. Deze gegevens staan in grafiek 7.

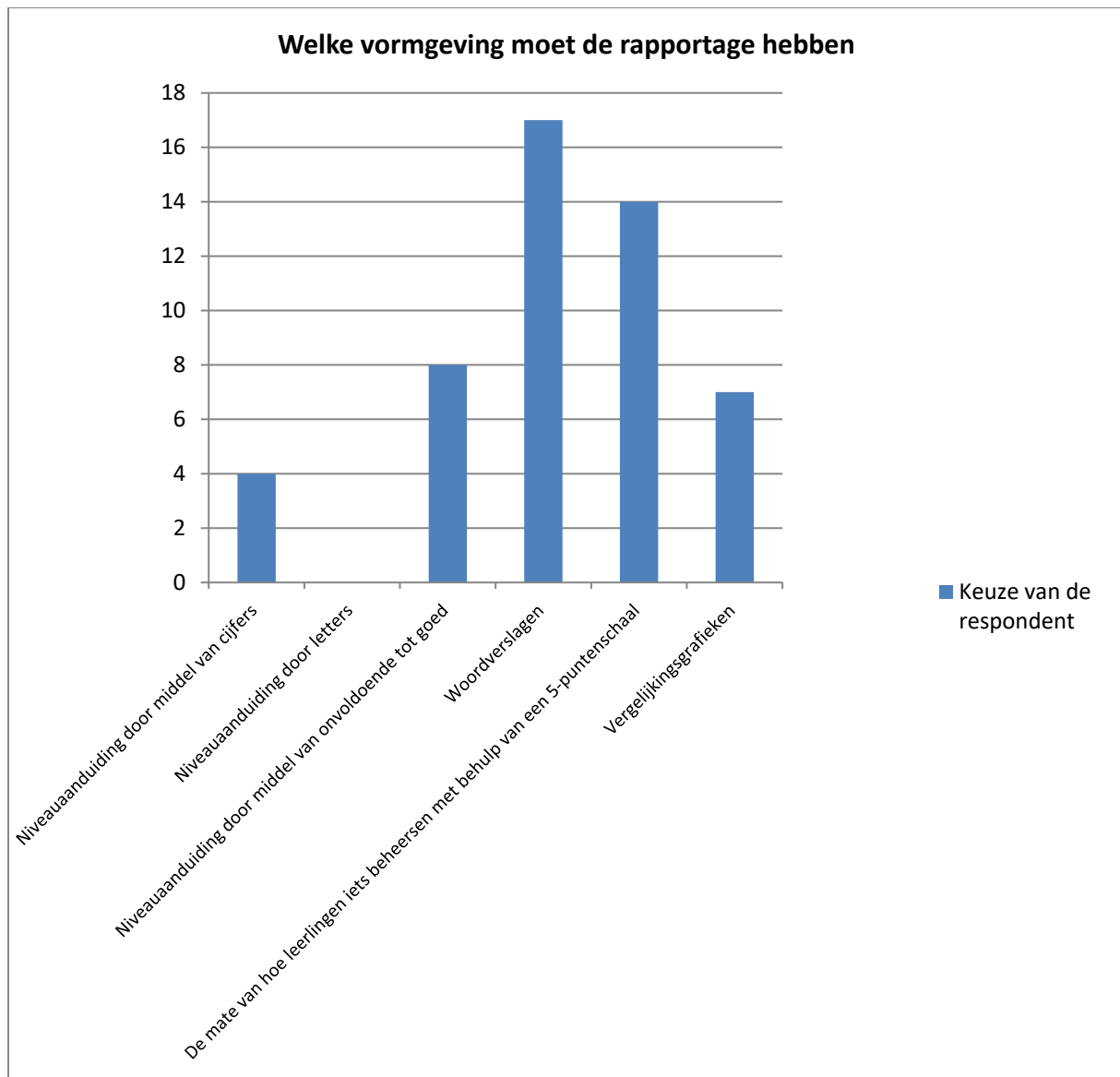
- De drie meest gekozen opties zijn: reflecties van de leerling over de doelen (20 van de 22), een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling (18 van de 22) en een verslag van de leerkracht per vakgebied (16 van de 22).
- De minst gekozen opties zijn: al het werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is (5 van de 22) en cijfers (5 van de 22).

Grafiek 7: Belangrijk om terug te zien in de rapportage (Berkers, 2018)

De vormgeving van de rapportage is verwerkt in grafiek 8. De respondenten mochten maximaal drie opties kiezen.

- De twee meest genoemde opties zijn: woordverslagen (17 van de 22) en de mate van hoe leerlingen iets beheersen met behulp van een 5-puntenschaal (14 van de 22).
- Niveauaanduiding door letters is niet gekozen en niveauaanduiding door middel van cijfers is door 4 van de 22 respondenten gekozen.

Grafiek 8: Welke vormgeving moet de rapportage hebben (Berkers, 2018)

De rapportage moet worden opgesteld door:

- 77 procent van de respondenten geeft aan dat de leerling deze samen met de leerkracht moet maken.
- 23 procent van de respondenten geeft aan dat de leerkracht deze moet maken.

Het opstellen van een rapportage door leerlingen vergroot eigenaarschap van het eigen leerproces:

- 73 procent van de respondenten vindt (helemaal) wel.
- 14 procent van de respondenten vindt het voldoende.
- 9 procent van de respondenten vindt van niet.

De rapportage die gemaakt wordt is volgens:

- 45 procent van de respondenten bedoeld voor de leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling.
- 41 procent van de respondenten bedoeld voor de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling.

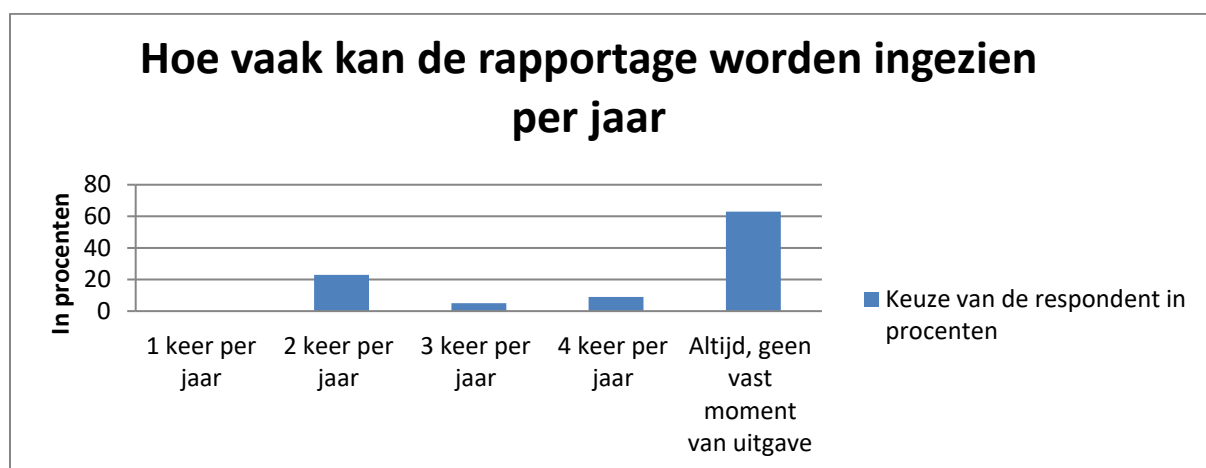
De vorm van hoe de rapportage wordt meegegeven kan op papier, online of beide.

- 41 procent van de respondenten vindt online en papier.
- 32 procent van de respondenten vindt online.
- 27 procent van de respondenten vindt op papier.

De grafieken van bovenstaande gegevens staan in de bijlage in paragraaf 7.3.

De rapportage kan op vaste momenten worden meegegeven, maar kan mogelijk ook altijd inzichtelijk zijn. Deze gegevens staan in grafiek 9.

- 63 procent van de respondenten vindt dat er geen vast moment van uitgave moet zijn.
- 37 procent van de respondenten vindt dat er vaste momenten van uitgave moeten zijn.

Grafiek 9: Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien per jaar (Berkers, 2018)

Bij de ruimte voor opmerkingen of toevoegingen hebben respondenten een aantal opmerkingen gemaakt:

- Een overzicht met de doelen waarop aangekruist kan worden door de leerling of een doel behaald is. Werk van leerlingen toevoegen als bewijs. Dit is door drie respondenten genoemd.
- Verschil met niveauaanduiding door middel van woordverslag en cijfers door de leerjaren heen.
- Een opbouw in de rapportage. Van modellen naar eigenaarschap.

4.2 Deelvraag 2

Welke manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) vinden ouders het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

De resultaten van de enquête en het interview met ouders worden in deze paragraaf weergegeven. Niet alle grafieken worden in de resultaten weergegeven. Deze staan in de bijlage in paragraaf 7.4.

De enquête is onderverdeeld in twee delen. Het eerste bevat vragen over de manier van werken op basisschool De Regenboog. Het tweede deel bevat vragen rondom het begrip 'rapporteren.' In deze volgorde worden de gegevens van de enquête weergegeven.

Manier van werken op basisschool De Regenboog

De eerste vraag gaat erover in welke mate de respondent de op groei gebaseerde mindset ondersteunt. In grafiek 10 staat dit weergegeven. Geen van de respondenten heeft helemaal niet of niet ingevuld. 57 procent ondersteunt de op groei gebaseerde mindset wel. 29 procent ondersteunt de op groei gebaseerde mindset voldoende en 14 procent heeft helemaal wel ingevuld.

Grafiek 10: In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset (Berkers, 2018)

Volgens 71 procent van de respondenten van ouders wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt op basisschool De Regenboog. 29 procent van de respondenten vindt dat er voldoende ontwerpend en onderzoekend gewerkt wordt. Er waren geen respondenten die helemaal wel of (helemaal) niet ingevuld hebben. De grafiek die past bij deze gegevens staat in de bijlage in paragraaf 7.4.

Rapporteren

In de enquête is gevraagd of de respondenten het van belang vinden om te laten zien in een rapportage hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten.

- 58 procent van de respondenten vindt het wel van belang.
- 14 procent van de respondenten vindt het (helemaal) niet of voldoende van belang.

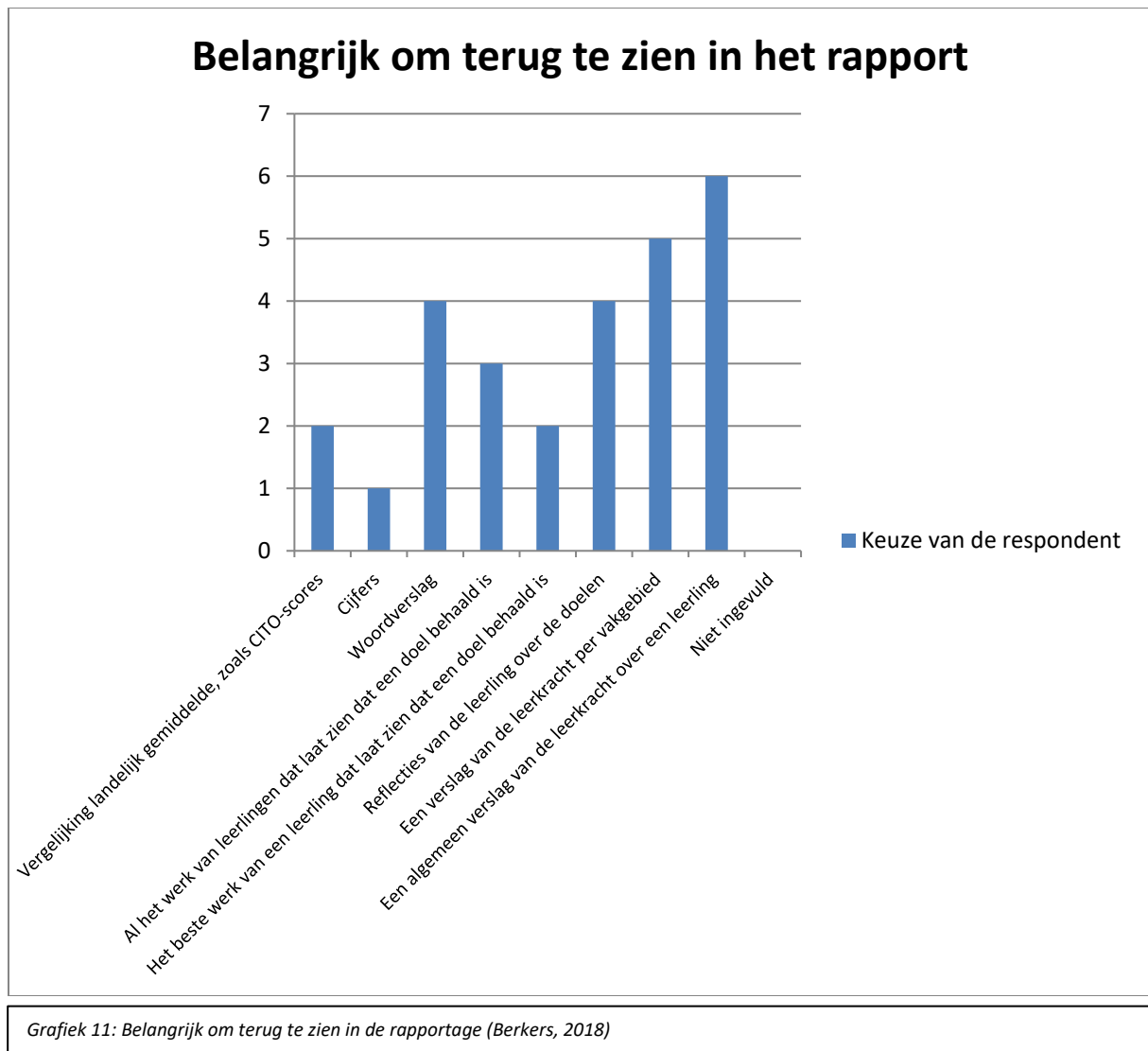
De volgende vraag was of de respondenten het van belang vinden hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode.

- 42 procent van de respondenten vindt het wel van belang.
- 29 procent van de respondenten vindt het helemaal wel of voldoende van belang.

De grafieken van bovenstaande gegevens staan in de bijlage in paragraaf 7.4.

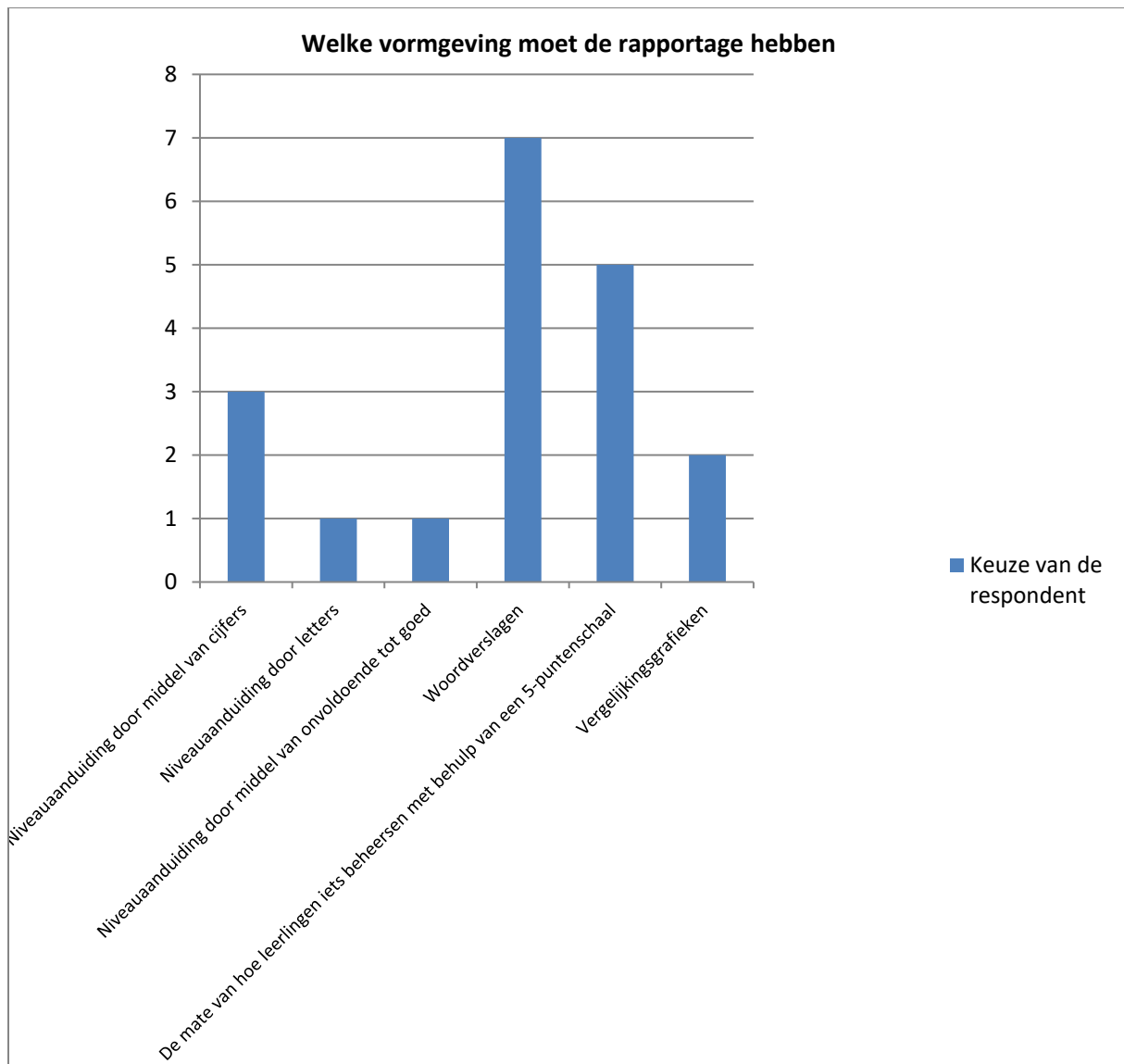
Eén vraag ging over wat de respondenten belangrijk vinden om terug te zien in de rapportage. Iedere respondent mocht maximaal vijf opties kiezen. Deze gegevens staan in grafiek 11.

- De drie meest gekozen opties zijn: een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling (6 van de 7), een verslag van de leerkracht per vakgebied (5 van de 7), reflecties van de leerling over de doelen en woordverslag (beiden 4 van de 7).
- De minst gekozen optie is cijfers (1 van de 7).

De vormgeving van de rapportage is verwerkt in grafiek 12. De respondenten mochten maximaal drie opties kiezen.

- De twee meest genoemde opties zijn: woordverslagen (7 van de 7) en de mate van hoe leerlingen iets beheersen met behulp van een 5-puntenschaal (5 van de 7).
- Niveauaanduiding door letters en niveauaanduiding door middel van onvoldoende tot goed zijn beide door 1 van de 7 respondenten gekozen.

Grafiek 12: Welke vormgeving moet de rapportage hebben (Berkers, 2018)

De rapportage moet worden opgesteld door:

- 57 procent van de respondenten geeft aan dat de leerling deze samen met de leerkracht moet maken.
- 43 procent van de respondenten geeft aan dat de leerkracht deze moet maken.

Het opstellen van een rapportage door leerlingen vergroot eigenaarschap van het eigen leerproces:

- 58 procent van de respondenten vindt helemaal wel.
- 14 procent van de respondenten vindt helemaal niet, voldoende en wel.

De rapportage die gemaakt wordt is volgens:

- 86 procent van de respondenten bedoeld voor de leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling.
- 14 procent van de respondenten bedoeld voor de ouder(s)/verzorger(s).

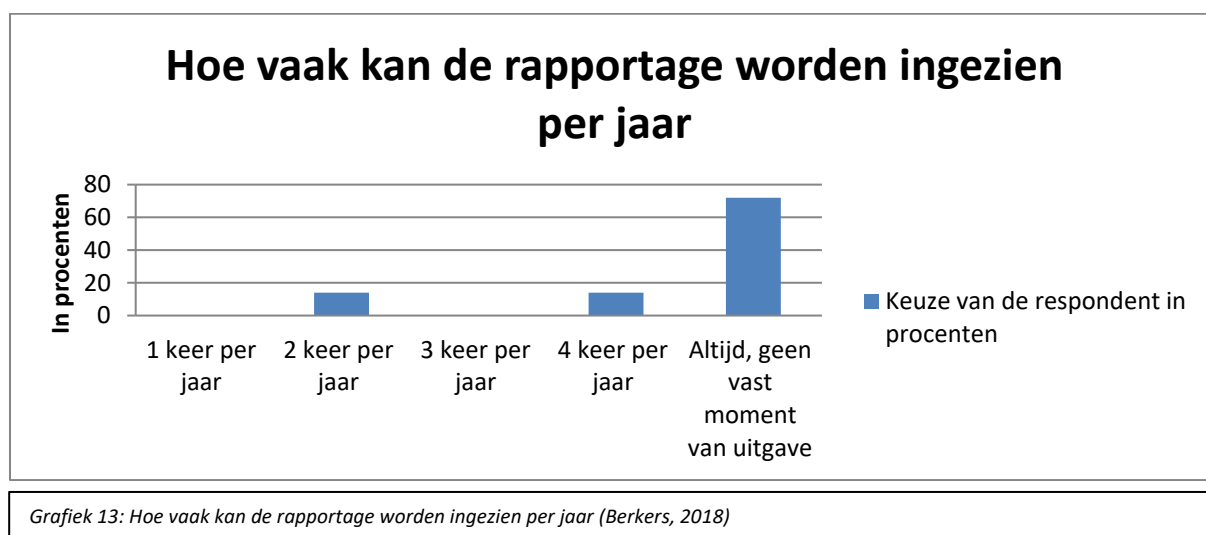
De vorm van hoe de rapportage wordt meegegeven kan op papier, online of beide.

- 14 procent van de respondenten vindt papier en online of online.
- 72 procent van de respondenten vindt op papier.

De grafieken van bovenstaande gegevens staan in de bijlage in paragraaf 7.4.

De rapportage kan op vaste momenten worden meegegeven, maar kan mogelijk ook altijd inzichtelijk zijn. Deze gegevens staan in grafiek 13.

- 72 procent van de respondenten vindt dat er geen vast moment van uitgave moet zijn.
- 28 procent van de respondenten vindt dat er vaste momenten van uitgave moeten zijn.

Bij de ruimte voor opmerkingen of toevoegingen hebben respondenten een aantal opmerkingen gemaakt:

- Het ligt aan de leeftijd hoe de rapportage eruitziet.
- Cijfer dient als inzicht in sterke en ontwikkelpunten die door oefening kunnen verbeteren. Inzet tonen is het belangrijkste.

Resultaten interview met ouders uit de medezeggenschapsraad

De gegevens uit dit interview zijn verdeeld over een aantal topics die overeenkomen met de enquête. Deze zijn weergegeven in tabellen. Het proces van verwerking en de tabellen staan in de bijlage in paragraaf 7.5.

In het interview zijn een aantal opties voorbijgekomen die in het rapport moeten volgens de ouders, dit zijn:

- Cito uitslagen, als middel.
- Positieve eigenschappen van leerlingen benoemen.
- Een eigen verhaal per vakgebied dat de cijfers toelicht. Geen standaard stukjes en eventueel door de leerling.
- Een algemeen verslag van de leerkracht is van belang.
- Werkjes die bewijzen dat een doel behaald is.
- Talenten.
- Stukje over hoe leerlingen zich voelen. Door de leerling zelf.

Uit de analyse van de interviews blijkt dat volgens de ouders:

- De functie van de rapportage ontwikkelingsgericht is.
- De rapportage een weergave is van kwaliteiten die kan worden geëvalueerd en waar nieuwe doelen kunnen worden opgesteld. Leerlingen leren meer over de eigen loopbaan en bevorderen zelfinzicht en motivatie.
- De rapportage op papier moet.

- De rapportage met ondersteuning van de leerkracht samen met de leerling gemaakt kan worden. Een toevoeging was: het maken van de rapportage tijdens een les.

4.3 Deelvraag 3

Welke manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) vinden leerlingen het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

De resultaten van de interviews met leerlingen uit groep 3, 5 en 8 worden in deze paragraaf weergegeven.

Resultaten interview met twee leerlingen uit groep 3, 5 en 8

De gegevens uit deze drie interviews zijn verdeeld over een aantal topics die overeenkomen met de enquête. Deze zijn weergegeven in tabellen. Het proces van verwerking en de tabellen staan in de bijlage in paragraaf 7.5.

In het interview zijn een aantal opties voorbijgekomen die in het rapport moeten volgens groep 3, 5 en 8:

- CITO-uitslagen.
- Algemeen verslag van de leerkracht.
- Werkjes die bewijzen dat een doel behaald is en waar een leerling trots op is.

Groep 5 en 8 hadden een aantal toevoegingen:

- Doelen van een leerling (twee keer gezegd).
- Een eigen verhaal per vakgebied dat punten toelicht (twee keer gezegd).
- Niveauaanduiding door voldoende tot goed en punten.
- Tips en tops van de leerkracht.
- Het is een eigen keus van wat een leerling in de rapportage wil.
- Het rapport gaat ieder jaar mee naar huis. Een samenvatting blijft achter voor leerkracht met doelen voor volgend jaar en uitslagen van afgelopen jaar.
- In de rapportage alleen een ontwikkeling van het huidige jaar weergeven.

Uit de analyse van de interviews blijkt dat zowel groep 3, 5 en 8:

- De vergelijking met klasgenoten niet van belang vinden.
- Vinden dat de rapportage gemaakt kan worden door een leerling met hulp van een leerkracht.
- Vinden dat de rapportage voor de leerling bedoeld is. Groep 3 en 5 voegen daaraantoe dat ouder(s)/verzorger(s) en familie de rapportage mogen zien. Groep 8 voegt eraan toe dat een leerling zelf mag bepalen wie de rapportage mogen zien.

De rapportage kan op papier, online of beide worden weergegeven.

- Groep 5 ziet de rapportage het liefst op papier.
- Groep 3 ziet de rapportage het liefst online.
- Groep 8 ziet de rapportage het liefst zowel op papier als online.

Ten slotte kan het rapport worden ingezien op een bepaald moment in het jaar of altijd.

- Zowel groep 3 als groep 5 ziet de rapportage graag twee keer per jaar verschijnen.
- Groep 8 ziet de rapportage graag vier keer per jaar verschijnen en elke keer worden dan ook nieuwe doelen opgesteld.
- Zowel groep 5 als groep 8 vinden het niet handig om de rapportage altijd te kunnen inzien.

5. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt een conclusie per deelvraag beschreven. Daarna volgt de conclusie op de hoofdvraag. Vervolgens volgt een kritische reflectie over het onderzoek met een voorstel voor een mogelijk vervolgonderzoek. Tot slot wordt een passende aanbeveling beschreven voor de school.

5.1 Conclusies

5.1.1 Deelvraag 1

Welke manier van evalueren en rapporteren (Alkema et al., 2011) vindt het team het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

Uit de analyse van de enquête blijkt dat het team van basisschool De Regenboog de ontwikkelingsgerichte visie van de school ondersteunt en vindt dat er ontwerpend en onderzoekend (SLO, 2015 en De Vaan & Marell, 2012) gewerkt wordt.

Uit de analyse van de enquête blijkt dat de meeste respondenten van het team van basisschool De Regenboog de voorkeur hebben voor een formatieve en summatieve evaluatie (Alkema et al., 2011) en Castelijns et al., 2011). Absolute normering scoort ook hoog als eerste keus van een aantal respondenten, maar staat ook hoog als laatste keus van acht respondenten.

De respondenten vergaren het liefst informatie van leerlingen door middel van kinddoelen, projecten en presentaties. Deze kinddoelen kunnen volgens alle respondenten mede door leerlingen worden opgesteld. De doelen worden door de meeste respondenten het liefst geëvalueerd door middel van een kindleergesprek (Castelijns et al., 2011) waarbij zowel de leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) als de leerling bij betrokken zijn. Deze evaluatie moet zo vaak als nodig zijn en op een flexibel tijdstip. Belangrijk aandachtspunt is dat de evaluatie per leerjaar bekeken moet worden.

De manier van evalueren sluit aan bij de manier van werken van basisschool De Regenboog, maar ook bij een evenwichtige prestatiebeoordeling (Easley & Mitchell, 2009), omdat er uitgegaan wordt van ontwikkeling en stimuleren van leren. Dit blijkt uit het verzamelen van informatie van leerlingen door middel van kinddoelen, projecten en presentaties. Deze laatste twee uitdagende manieren sluiten aan bij onderzoekend en ontwerpend werken van SLO (2015) en De Vaan & Marell (2012) en dit sluit volgens het theoretisch kader aan bij de ontwikkelingsgericht manier van werken volgens Dweck (2011).

Uit de analyse van de enquête blijkt dat het team van basisschool De Regenboog het van belang vindt om in de rapportage te zien hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode. Wederom komt ontwikkeling terug bij de uitslagen van de manier van rapporteren en dit sluit aan bij de manier van werken van basisschool De Regenboog (Dweck, 2011). Dit blijkt ook uit wat de respondenten graag terugzien in de rapportage. Dit zijn reflecties van leerlingen over doelen, een algemeen verslag van de leerkracht en een verslag van de leerkracht per vakgebied. De rapportage moet worden vormgegeven door middel van woordverslagen en een 5-puntenschaal die laat zien of leerlingen iets beheersen. Het opstellen van de rapportage moet gebeuren door de leerling samen met de leerkracht (Easley & Mitchell, 2009) en vergroot eigenaarschap van het eigen leerproces van leerlingen. De rapportage is volgens de respondenten bedoeld voor de leerling en ouder(s)/verzorger(s) (en de leerkracht). De respondenten vinden dat de rapportage zowel op papier als online moet worden meegegeven en altijd inzichtelijk moet zijn. Belangrijk aandachtspunt is een overzicht voor de doelen met een aankruislijst voor de leerling en een opbouw in de rapportage van modellen naar eigenaarschap.

5.1.2 Deelvraag 2

Welke manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) vinden ouders het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

Zowel uit het interview als de enquêtes blijkt dat ouders van basisschool De Regenboog de ontwikkelingsgerichte visie (Dweck, 2011) van de school ondersteunen. Verder blijkt uit de analyse dat ouders het van belang vinden om in de rapportage te zien hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode. Wederom komt ontwikkeling terug bij de uitslagen van de manier van rapporteren en dit sluit aan bij de manier van werken van basisschool De Regenboog (Dweck, 2011).

Dit blijkt ook uit wat de respondenten graag terugzien in de rapportage. Dit zijn een algemeen verslag van de leerkracht, een verslag van de leerkracht per vakgebied en reflecties van leerlingen over de doelen. De ouders van het interview voegen daaraan toe dat CITO-uitslagen als middel dienen om doelen op te stellen, positieve eigenschappen van leerlingen benoemd moeten worden en werkjes die het behalen van een doel bewijzen toegevoegd moeten worden aan de rapportage. Volgens respondenten van de enquête moet de rapportage worden vormgegeven door middel van woordverslagen en een 5-puntenschaal die laat zien of leerlingen iets beheersen.

Het opstellen van de rapportage moet volgens de respondenten van zowel het interview als de enquête gebeuren door de leerling samen met de leerkracht (Easley & Mitchell, 2009) en vergroot eigenaarschap van het eigen leerproces van leerlingen. De rapportage is voor de leerling, ouder(s)/verzorger(s) en de leerkracht. De rapportage moet op papier worden meegegeven en moet altijd inzichtelijk zijn. Belangrijk aandachtspunt is het aanpassen van de rapportage aan de leeftijd en het cijfer dient als middel om doelen op te kunnen stellen.

5.1.3 Deelvraag 3

Welke manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) vinden leerlingen het beste passen bij de manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

Uit de analyse van de interviews van de leerlingen blijkt dat leerlingen van groep 3, 5 en 8 graag CITO-uitslagen, een algemeen verslag van de leerkracht en werkjes als bewijs van een doel terugzien in de rapportage. Groep 5 en 8 hadden nog een aantal toevoegingen voor de rapportage: doelen van een leerling, een eigen verhaal per vakgebied van de leerling en verschillende niveauaanduidingen die dienen als middel.

Bovendien waren de respondenten het met elkaar eens dat vergelijking met klasgenoten niet van belang is, de rapportage gemaakt kan worden door de leerling met behulp van de leerkracht en de rapportage voor de leerling is. Er is geen eenduidige keus over de weergave en de frequentie van inzage van de rapportage. Deze gegevens komen overeen met de ontwikkelingsgerichte manier van werken op basisschool De Regenboog (Dweck, 2011), omdat de leerlingen uitgaan van ontwikkeling.

5.1.4 Hoofdvraag

Wat zijn de opvattingen van het team over een passende manier van evalueren én wat zijn de opvattingen van het team, de ouders en leerlingen over een passende manier van rapporteren (Alkema et al., 2011) bij de huidige manier van werken (Dweck, 2011, De Vaan & Marell, 2012 en SLO, 2015) van basisschool De Regenboog?

Conclusie 1

Uit de analyse van de enquête aan het team blijkt dat de favoriete manier van evalueren formatief en summatief is en gericht is op het proces van ontwikkeling. Dit sluit aan bij de evenwichtige prestatiebeoordeling van Easley & Mitchell (2009), maar ook bij de manier van werken van basisschool De Regenboog (Dweck, 2011). Om te kunnen evalueren zijn gegevens nodig. De respondenten kozen onder andere kinddoelen. Deze gegevens kunnen op een aantal manieren geëvalueerd worden volgens Castelijns et al. (2011). De respondenten kozen een kindleergesprek dat past bij het leerjaar van

een leerling waarin ontwikkelingen besproken en gerapporteerd worden. Zowel de ouder(s)/verzorger(s), leerkracht en de leerling zijn betrokken. De evaluatie moet zo vaak als nodig en op een flexibel tijdstip.

Conclusie 2

Uit de analyse van de enquêtes en interviews blijkt dat het team, ouders en leerlingen het over een aantal vlakken eens zijn wat de betreft de manier van rapporteren. Alle respondenten zien graag een ontwikkeling in de rapportage en zien de rapportage als evaluatie en opzet van doelen. Cijfers en CITO zijn een middel om verder te kunnen. Woordverslag, een 5-puntenschaal die beheersing laat zien en doelenlijsten met eventueel bewijs zijn belangrijker. De leerling stelt samen met de leerkracht de rapportage op. Deze rapportage is voor leerlingen, ouder(s)/ verzorger(s) en de leerkracht en moet op papier worden weergegeven, online is een eventuele toevoeging. Het is van belang om per leerjaar te bekijken wat de rol van de leerling is en hoe de rapportage vormgegeven wordt. Van modellen naar eigenschap.

Deze visie over evalueren en rapporteren heeft overeenkomsten met het portfolio (Easley & Mitchell, 2009, Alkema et al., 2011 en Castelijns et al., 2011). Bovendien sluit het aan bij de ontwikkelingsgerichte visie (Dweck, 2011) van basisschool De Regenboog.

5.2 Kritische reflectie op onderzoeksproces

De vraag van basisschool De Regenboog was om verschillende evalueer- en rapporteringsvormen te onderzoeken. Dit is gedaan in het theoretisch kader. Er zijn verschillende bronnen met elkaar vergeleken. Dit zorgt voor een betrouwbaar beeld van de verschillende evalueer- en rapporteringsvormen. Voor andere scholen is dit een handig format, wanneer die scholen ook meer informatie willen hebben over verschillende evalueer- en rapporteringsvormen.

Vervolgens is er gekeken naar de opvattingen van ouders, leerlingen en leerkrachten over een manier van evalueren en rapporteren die past bij de manier van werken van basisschool De Regenboog. Bij de opzet van het onderzoek is samen met de onderzoeksgroep goed nagedacht over het verzamelen van gegevens, welke instrumenten daarbij passen en hoe deze geanalyseerd kunnen worden. Door deze voorbereiding en analyse zijn gegevens goed uitgewerkt.

Er zijn enquêtes aan het team en aan ouders afgenomen. De enquête voor het team had 73 procent respons. De enquête voor ouders had 21 procent respons. Uitslagen waren betrouwbaar en zijn daarom meegenomen in dit onderzoek. Mogelijk was een andere manier van gegevens van ouders verzamelen hoger in opbrengst. Volgens Kallenberg et al. (2011) heeft een schriftelijke (klassikale) enquête meer respons, omdat respondenten een korte toelichting op het onderzoek krijgen en de ruimte hebben om vragen te stellen. Dit is goed om mee te nemen voor een volgend onderzoek.

De enquête voor het team had een aantal vragen over evalueren. Het was achteraf een toevoeging om te weten hoe ouders denken over evalueren. Vooral of ouders bij de evaluatie willen zijn en of doelen kunnen worden opgesteld door leerlingen.

Verder bleek uit enkele reacties van respondenten dat de enquête lastig was. Een test van de enquête bij een aantal respondenten van tevoren had deze reacties wellicht voorkomen. Eventuele onduidelijkheden zijn wel verhelderd, waardoor respondenten de enquête goed konden invullen. Hierdoor zijn de resultaten betrouwbaar en geven een goed beeld van de opvattingen van ouders en het team.

Er zijn ook interviews afgenomen. Er is een interview afgenomen met ouders uit de medezeggenschapsraad om de gegevens van de enquêtes aan te vullen. Dit is een goede toevoeging, mede om-

dat deze ouders betrokken zijn bij de school en haar visie. Bij leerlingen is ook een interview afgenomen. Dat dit in drie groepen is gesplitst heeft mooie toevoegingen geboden en eventuele moeilijke vragen konden worden toegelicht waardoor antwoorden nuttig zijn gebleken.

Mogelijk zou er nog een vervolgonderzoek kunnen komen naar de precieze manier van rapportage-gesprekken. Op dit vlak zijn meerdere opties mogelijk die passen bij de onderzochte manier van evalueren en rapporteren. Op welke manier wordt de rapportage besproken, zodat ook deze passend is bij de manier van werken van basisschool De Regenboog. Een ander vervolgonderzoek zou een uitvoerend onderzoek kunnen zijn waarin in een pilot de uitslagen van dit onderzoek worden getest in de praktijk.

5.3 Praktische opbrengst en aanbevelingen

Bij aanvang van het onderzoek was het probleem dat de huidige manier van evalueren en rapporteren niet paste bij de ontwikkelingsgerichte manier van werken op basisschool De Regenboog. Er werden opties geroepen door teamleden, maar er was geen duidelijke benaming en visie. Na dit onderzoek heeft basisschool De Regenboog een beeld van de opvattingen van ouders, leerlingen en het team over een passende manier van evalueren en rapporteren bij de manier van werken. Hieruit volgen de onderstaande aanbevelingen:

Proces van onderwijsverbetering

De directie van basisschool De Regenboog kan op basis van de conclusies van dit onderzoek verder met het ontwikkelen en het realiseren van de passende manier van evalueren volgens het team en de passende manier van rapporteren volgens het team, ouders en leerlingen.

Een uitspraak van een van de respondenten was: “van modellen naar eigenaarschap”. Verder waren een aantal opmerkingen bij de enquête dat er rekening gehouden moet worden met de vormgeving van de rapportage en evaluatie over de leerjaren heen. Hieruit blijkt dat het belangrijk is om alle leerjaren te betrekken om kennis van het leerjaar te koppelen aan de manier van evalueren en rapporteren. Daarnaast is het belangrijk dat de manier van evalueren en rapporteren gekoppeld wordt aan de visie van de school. Samen kan er gewerkt worden aan de manier van evalueren en rapporteren die past bij de manier van werken van basisschool De Regenboog. Met het hele team duurt het langer om stappen te zetten. Een oplossing hiervoor zou een werkgroep kunnen zijn. Op basisschool De Regenboog wordt er vaker gewerkt met werkgroepen. In de werkgroep komt een selectie van het team. Hierdoor kunnen er sneller stappen gezet worden, omdat de input van het gehele team al samengepakt is. Zowel opvattingen als visie komen hierdoor samen.

Een eventuele indeling van de werkgroep: een lid van de directie, intern begeleidster en leerkrachten van iedere bouw van beide locaties. Er is een lid van de directie voor de visie van de school. Leerkrachten uit iedere bouw kunnen aanvullingen toevoegen aan de evaluatie en rapportage, zodat deze aangepast is aan de leerjaren.

Wanneer de manier van evalueren en rapporteren op papier staat, kan deze worden voorgelegd aan het team. Vervolgens kunnen aanpassingen worden gedaan en kan er een pilot worden opgezet door de directie. Door de pilot kan er worden gekeken of de ontwikkelde manier van evalueren en rapporteren daadwerkelijk aansluit bij de praktijk en de visie. De pilot kan een aantal keer geëvalueerd en aangepast worden waardoor de uiteindelijke manier van evalueren en rapporteren volledig aansluit bij de manier van werken op basisschool De Regenboog.

Naar ontwikkelingsgericht evalueren en rapporteren

Uit de conclusie van dit onderzoek blijkt dat een ontwikkelingsgerichte manier van evalueren en rapporteren past bij de manier van werken op basisschool De Regenboog. Uit de conclusie blijkt ook dat de leerkracht en de leerling betrokken zijn bij de evaluatie en rapportage. Dit sluit aan bij de ontwikkelingsgerichte visie van de school (Deck, 2011) en sluit aan bij de theorie over het portfolio (Easley & Mitchell, 2009, Alkema et al., 2011 en Castelijns et al., 2011), zoals gemotiveerd in het theoretisch kader.

Een mogelijke manier om ontwikkelingsgericht evalueren en rapporteren op te zetten

In deze alinea staat een mogelijke manier om een format voor de ontwikkelingsgerichte manier van evalueren en rapporteren te creëren. Er is een website waar gemakkelijk een volledig eigen rapportage opgesteld kan worden. De website is: <https://www.easyrapport.nl/digitaal-rapport>. De website biedt mogelijkheden om de opvattingen van het team, ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen over de manier van evalueren en rapporteren te verwerken, zoals:

- De rapportage kan online verstuurd worden, maar ook op papier.
- De vormgeving kan in een woordverslagen en een 5-puntenschaal.
- Eventueel kunnen CITO-scores worden toegevoegd.
- Krachten en tips kunnen worden toegevoegd, evenals doelen.
- Per vakgebied kunnen reflecties worden toegevoegd, ook door leerlingen of ouders.

In de bijlage in paragraaf 7.7 staan opties voor een eventuele opzet van de toekomstige rapportage.

In de bijlage in paragraaf 7.6 staan twee schema's met de algemene opvattingen uit dit onderzoek overzichtelijk weergegeven.

6. Bronnen

Alkema, E., Tjerkstra, W., Kuipers, J., Lindhout, C. (2011). Méér dan onderwijs. In E. Alkema, W. Tjerkstra, J. Kuipers, C. Lindhout (red.). Hoofdstuk 6: het volgen en evalueren van leerprocessen en leerresultaten (pp. 377-424). Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Basisschool De Regenboog Schijndel. (2015). Schoolplan 2015-2019 BS. De Regenboog. Geraadpleegd op 5 oktober 2016, van <http://www.bs-deregenboog.nl/bestanden/371263/Schoolplan-BS-De-Regenboog-2015-2019.pdf>

Binet, A. (1909). Les idées modernes sur les enfants. Paris: Enest Flammarion.

Castelijns, J., Segers, M., Struyven, K. (2011). Evalueren om te leren. Toetsen en beoordelen op school. In J. Castelijns, M. Segers, K. Struyven (red.). Het waarom, wat, wie, wanneer, waarmee en hoe van evalueren (pp. 33-60). Bussum: uitgeverij Coutinho.

Castelijns, J., Segers, M., Struyven, K. (2011). Evalueren om te leren. Toetsen en beoordelen op school. In J. Castelijns, M. Segers, K. Struyven (red.). Werken met portfolio's (pp. 137-150). Bussum: uitgeverij Coutinho.

Dweck, C. S. (2011). Mindset, de weg naar een succesvol leven. Ouderschap, bedrijfsleven, sport, school, relaties. In C. S. Dweck (red.). De mindsets (pp. 15-28). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Dweck, C. S. (2011). Mindset, de weg naar een succesvol leven. Ouderschap, bedrijfsleven, sport, school, relaties. In C. S. Dweck (red.). De waarheid over competentie en prestatie (pp. 72-100). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Dweck, C. S. (2011). Mindset, de weg naar een succesvol leven. Ouderschap, bedrijfsleven, sport, school, relaties. In C. S. Dweck (red.). Ouders, leraren en coaches: waar komen mindsets vandaan? (pp. 205-248). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Easley, S.-D., Mitchel, K. (2009). De waarde van portfolio's. Amersfoort: Kwintessens Uitgevers.

EduRatio (2017). Carol Dweck: doorzettingsreacties en hulpeloze reacties. Binnengehaald op 12 november 2017 van <http://www.eduratio.be/dweck.pdf>

Heijmans, J., Creemers, M. (2013). Van Eiland naar WJland, collegiaal leren in de praktijk. In J. Heijmans, M. Creemers (red.). Fixed en growth mindset. Helmond: Uitgeverij OMJS.

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J. & Scheepsma, W. (2011). Ontwikkeling door onderzoek: een handreiking voor leraren. Tweede druk. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.

Kerpel, A. (2014). Mindset, de weg naar een succesvol leven. Geraadpleegd op 12 november 2017 van <https://wij-leren.nl/mindset-talent.php>

Kraaij, D.A. (2015). Onderzoekend en ontwerpnd leren. Geraadpleegd op 19 november 2017 van https://www.wur.nl/upload_mm/4/5/7/1119677c-42e5-4f37-b9d8-090584d79028_WKP_Doc-OO-A5-Apr15_INZAGE.pdf

SLO (2015). Onderzoeken en ontwerpen. Geraadpleegd op 20 november 2017 van <http://wetenschapentechnologie.slo.nl/componenten-van-w-en-t/onderzoeken-en-ontwerpen>

Vaan, E. de, Marell, J. (2012). Praktische didactiek voor natuuronderwijs. In E. de Vaan, J. Marell (red.). Stap voor stap: structuur in de les (pp. 113-130). Bussum: uitgeverij coutinho.

Visser, C. (2001). Waarom schaffen we prestatiebeoordeling niet af? Geraadpleegd op 29 januari 2018 van <https://www.managementsite.nl/waarom-schaffen-prestatiebeoordeling-af>

7. Bijlage

7.1 Enquête aan het team

In deze paragraaf van de bijlage staat de enquête die aan het team van basisschool De Regenboog is afgegeven.

Enquête over evalueren en rapporteren

Geachte Heer / Mevrouw,

Basisschool De Regenboog heeft binnen haar onderwijs zelfontworpen leerlijnen en/of leerobjecten samen met onderwijsvernieuwingen geïntegreerd. Deze onderwijsvernieuwingen hebben ertoe geleid dat een meerderheid van de leerkrachten de huidige manier van evalueren en rapporteren niet vinden passen bij de ontwikkelingsgerichte manier (Dweck, 2011) van werken op basisschool De Regenboog. Naar aanleiding van deze ontwikkeling is dit onderzoek opgestart. Door middel van deze 10 minuten durende enquête wordt duidelijk welke mening u heeft over welke evaluatie- en rapportagevorm u passend vindt bij de manier van werken van basisschool De Regenboog.

Persoonlijke informatie

Welke functie heeft u binnen het team van basisschool De Regenboog:

Start van de enquête, vragen over de manier van werken op basisschool De Regenboog:

Uitleg mindsettheorie van Dweck (2011)

Talenten en vaardigheden zorgen niet alleen voor succes (Kerpel, 2014). Een denkstijl oftewel mindset van een persoon kan krachtig genoeg zijn om een karakter en leven te laten veranderen (Dweck, 2011)(Kerpel, 2014). Volgens Dweck (2011) en Heijmans & Creemers (2013) zijn er twee mindsets:

- *Een statische mindset (fixed mindset) gaat ervan uit dat intelligentie vast staat, evenals kwaliteiten, persoonlijkheid en karakter.*
- *Een op groei gebaseerde mindset (growth mindset) gaat ervan uit dat een persoon een intelligentie heeft gekregen en dat dit het beginpunt is.*

Vraag 1: In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 2: In welke mate wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt op basisschool De Regenboog? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1

2

3

4

5

Vragen over evalueren

Evalueren is bij de onderstaande vragen niet het voeren van een oudergesprek naar aanleiding van een rapportage, maar bij deze vragen gaat het om het evalueren tussentijds op de doelen.

Vraag 4: Hieronder staan een aantal evaluatiesoorten uitgelegd volgens Alkema et al. (2011) en Castelijns et al. (2011):

- **Formatieve evaluatie:** dit is een tussentijdse vorm van evaluatie. De leerkracht verzamelt informatie. Met deze evaluatie wil een leerkracht een onderwerp evalueren dat extra aandacht nodig heeft en vervolgens de leerlingen helpen in het leerproces.
- **Summatieve evaluatie:** een evaluatievorm op basis van leeruitkomsten aan het einde van een onderwijsproces. Een leerkracht kan zien door middel van een score welke leerlingen een doel behaald hebben.
- **Productevaluatie:** is het evalueren van een resultaat. De informatiebron is het eindproduct.
- **Procesevaluatie:** een evaluatie met vragen over het verlopen van het leerproces.
- **Groepsgerichte evaluatie:** deze evaluatie is gericht op het leerproces of uitslag van de groep.
- **Individuele evaluatie:** deze evaluatie is gericht op het leerproces of uitslag van het individu.
- **Relatieve normering:** de leerkracht kijkt achteraf naar de leerprestaties van een kind en beoordeelt dan of dit voldoende of onvoldoende is.
- **Absolute normering:** de leerkracht meet iedere leerling aan dezelfde norm.

Vervolgens maakt u een top 8 (1=spreekt u het minste aan, 8=spreekt u het meeste aan).

- _ Formatieve evaluatie
- _ Summatieve evaluatie
- _ Productevaluatie
- _ Procesevaluatie
- _ Groepsgerichte evaluatie
- _ Individuele evaluatie
- _ Relatieve normering
- _ Absolute normering

Vraag 5: Welke manieren van vergaren van informatie over leerlingen passen bij de manier van werken op basisschool De Regenboog? Kies 4 van de onderstaande opties.

- ☐ Een schriftelijke toets
- ☐ Een digitale toets
- ☐ Schooltoetsen
- ☐ CITO-toetsen
- ☐ Start- en eindtoets
- ☐ Projecten
- ☐ Experimenten
- ☐ Presentaties
- ☐ Observaties
- ☐ Kinddoelen
- ☐ Observatielijst

Vraag 6: Welke manieren van evalueren over de vorderingen van de doelen passen bij de manier van werken op basisschool De Regenboog? Kies 2 van de onderstaande opties.

- ☐ Het evalueren van producten van leerlingen
- ☐ 90°, 180° en 360° graden feedback
- ☐ Self-, peer en co-assessment
- ☐ Kindleergesprek

Vraag 7: Wie zijn er betrokken bij de tussentijdse evaluatie? Kies een antwoord.

- ☐ De leerkracht
- ☐ De ouder(s)/verzorger(s)
- ☐ De leerling
- ☐ De leerkracht en de ouder(s)/verzorgers(s)
- ☐ De leerkracht en de leerling
- ☐ De ouder(s)/verzorgers(s) en de leerling, leerkracht begeleidt de evaluatie
- ☐ De leerkracht, de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling

Vraag 8: Hoe vaak moet er per jaar tussentijds geëvalueerd worden? Kies een antwoord.

- ☐ 1 keer per jaar
- ☐ 2 keer per jaar
- ☐ 3 keer per jaar
- ☐ 4 keer per jaar
- ☐ Zo vaak als nodig
- ☐ Anders, nl.

Vraag 9: Moet de evaluatie flexibel zijn? Kies een antwoord.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Vraag 10: In welke mate moeten doelen per leerling ook mede met de leerling worden opgesteld? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Een vak voor extra opmerkingen of toevoegingen.

Ruimte voor opmerkingen of toevoegingen

Vragen over rapporteren

Vraag 11: In welke mate vindt u het van belang dat u weet hoe het kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 12: In welke mate vindt u het van belang hoe het kind zich heeft ontwikkeld in een bepaalde periode? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 13: Wat vindt u belangrijk om terug te zien in een rapportage? Kies 5 van de onderstaande opties.

- ☐ Vergelijking leerling ten opzichte van het landelijk gemiddelde, zoals CITO-scores
- ☐ Cijfers
- ☐ Woordverslag
- ☐ Al het werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is
- ☐ Het beste werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is
- ☐ Reflecties van een leerling over de behaalde en te behalen doelen
- ☐ Een verslag van de leerkracht per vakgebied
- ☐ Een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling
- ☐ Anders, nl.

Vraag 14: Welke vormgeving moet de rapportage hebben? Kies 3 van de onderstaande opties. Een rapportage met:

- ☐ Niveauaanduiding door middel van cijfers
- ☐ Niveauaanduiding door letters (zoals A-F)
- ☐ Niveauaanduiding door middel van onvoldoende tot goed
- ☐ Woordverslagen
- ☐ De mate van hoe leerlingen iets beheersen met behulp van een 5-puntenschaal
- ☐ Vergelijkingsgrafieken
- ☐ Anders, nl.

Vraag 15: Voor wie is de rapportage bedoeld? Kies een antwoord.

- ☐ De leerkracht
- ☐ De ouder(s)/verzorger(s)
- ☐ De leerling
- ☐ De leerkracht en de ouder(s)/verzorgers(s)
- ☐ De leerkracht en de leerling
- ☐ De ouder(s)/verzorgers(s) en de leerling
- ☐ De leerkracht, de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling

Vraag 16: Wie stelt de rapportage van de ontwikkeling van een leerling op? Kies een antwoord.

- ☐ De leerling alleen
- ☐ De leerling samen met de leerkracht
- ☐ De leerkracht

Vraag 17: In welke mate kan een leerling bijdragen aan een zijn/haar rapportage waarbij de leerkracht begeleidt? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 18: In welke mate denkt u dat het zelf opstellen van een rapportage door leerlingen eigenaarschap van het eigen leerproces bevordert? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 19: In welke vorm zou u de rapportage willen ontvangen of willen uitgeven?

- ☐ Papier
- ☐ Online
- ☐ Beiden

Vraag 20: Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien? Kies een antwoord.

- ☐ 1 keer per jaar
- ☐ 2 keer per jaar
- ☐ 3 keer per jaar
- ☐ 4 keer per jaar
- ☐ Altijd, geen vast moment van uitgave
- ☐ Anders, nl.

Een vak voor extra opmerkingen of toevoegingen.

Ruimte voor opmerkingen of toevoegingen

7.2 Enquête aan de ouders

In deze paragraaf van de bijlage staat de enquête die aan de ouders van basisschool De Regenboog is afgegeven.

Enquête over rapporteren

Geachte Heer / Mevrouw,

Basisschool De Regenboog heeft binnen haar onderwijs zelfontworpen leerlijnen en/of leerobjecten samen met onderwijsvernieuwingen geïntegreerd. Deze onderwijsvernieuwingen hebben ertoe geleid dat een meerderheid van de leerkrachten de huidige manier van evalueren en rapporteren niet vinden passen bij de ontwikkelingsgerichte manier (Dweck, 2011) van werken op basisschool De Regenboog. Naar aanleiding van deze ontwikkeling is dit onderzoek opgestart. Door middel van deze 10 minuten durende enquête wordt duidelijk welke mening u heeft over welke evaluatie- en rapportagevorm u passend vindt bij de manier van werken van basisschool De Regenboog.

Persoonlijke informatie

Ouder/verzorger van leerling groep:

Start van de enquête, vragen over de manier van werken op basisschool De Regenboog:

Uitleg mindsettheorie van Dweck (2011)

Talenten en vaardigheden zorgen niet alleen voor succes (Kerpel, 2014). Een denkstijl oftewel mindset van een persoon kan krachtig genoeg zijn om een karakter en leven te laten veranderen (Dweck, 2011)(Kerpel, 2014). Volgens Dweck (2011) en Heijmans & Creemers (2013) zijn er twee mindsets:

- *Een statische mindset (fixed mindset) gaat ervan uit dat intelligentie vast staat, evenals kwaliteiten, persoonlijkheid en karakter.*
- *Een op groei gebaseerde mindset (growth mindset) gaat ervan uit dat een persoon een intelligentie heeft gekregen en dat dit het beginpunt is.*

Vraag 1: In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 2: In welke mate wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt op basisschool De Regenboog? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vragen over rapporteren

Vraag 3: In welke mate vindt u het van belang dat u weet hoe het kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 4: In welke mate vindt u het van belang hoe het kind zich heeft ontwikkelt in een bepaalde periode? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 5: Wat vindt u belangrijk om terug te zien in een rapportage? Kies 5 van de onderstaande opties.

- ☐ Vergelijking leerling ten opzichte van het landelijk gemiddelde, zoals CITO-scores
- ☐ Cijfers
- ☐ Woordverslag
- ☐ Al het werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is
- ☐ Het beste werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is
- ☐ Reflecties van een leerling over de behaalde en te behalen doelen
- ☐ Een verslag van de leerkracht per vakgebied
- ☐ Een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling
- ☐ Anders, nl.

Vraag 6: Welke vormgeving moet de rapportage hebben? Kies 3 van de onderstaande opties. Een rapportage met:

- ☐ Niveauaanduiding door middel van cijfers
- ☐ Niveauaanduiding door letters (zoals A-F)
- ☐ Niveauaanduiding door middel van onvoldoende tot goed
- ☐ Woordverslagen
- ☐ De mate van hoe leerlingen iets beheersen met behulp van een 5-puntenschaal
- ☐ Vergelijkingsgrafieken
- ☐ Anders, nl.

Vraag 7: Voor wie is de rapportage bedoeld? Kies een antwoord.

- ☐ De leerkracht
- ☐ De ouder(s)/verzorger(s)
- ☐ De leerling
- ☐ De leerkracht en de ouder(s)/verzorgers(s)
- ☐ De leerkracht en de leerling
- ☐ De ouder(s)/verzorgers(s) en de leerling
- ☐ De leerkracht, de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling

Vraag 8: Wie stelt de rapportage van de ontwikkeling van een leerling op? Kies een antwoord.

- ☐ De leerling alleen
- ☐ De leerling samen met de leerkracht
- ☐ De leerkracht

Vraag 9: In welke mate kan een leerling bijdragen aan een zijn/haar rapportage waarbij de leerkracht begeleidt? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 10: In welke mate denkt u dat het zelf opstellen van een rapportage door leerlingen eigenaarschap van het eigen leerproces bevordert? Kies op een schaal van 1 tot 5 (1=helemaal niet, 5=helemaal wel).

1 2 3 4 5

Vraag 11: In welke vorm zou u de rapportage willen ontvangen of willen uitgeven?

- ☐ Papier
- ☐ Online
- ☐ Beiden

Vraag 12: Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien? Kies een antwoord.

- ☐ 1 keer per jaar
- ☐ 2 keer per jaar
- ☐ 3 keer per jaar
- ☐ 4 keer per jaar
- ☐ Altijd, geen vast moment van uitgave
- ☐ Anders, nl.

Een vak voor extra opmerkingen of toevoegingen.

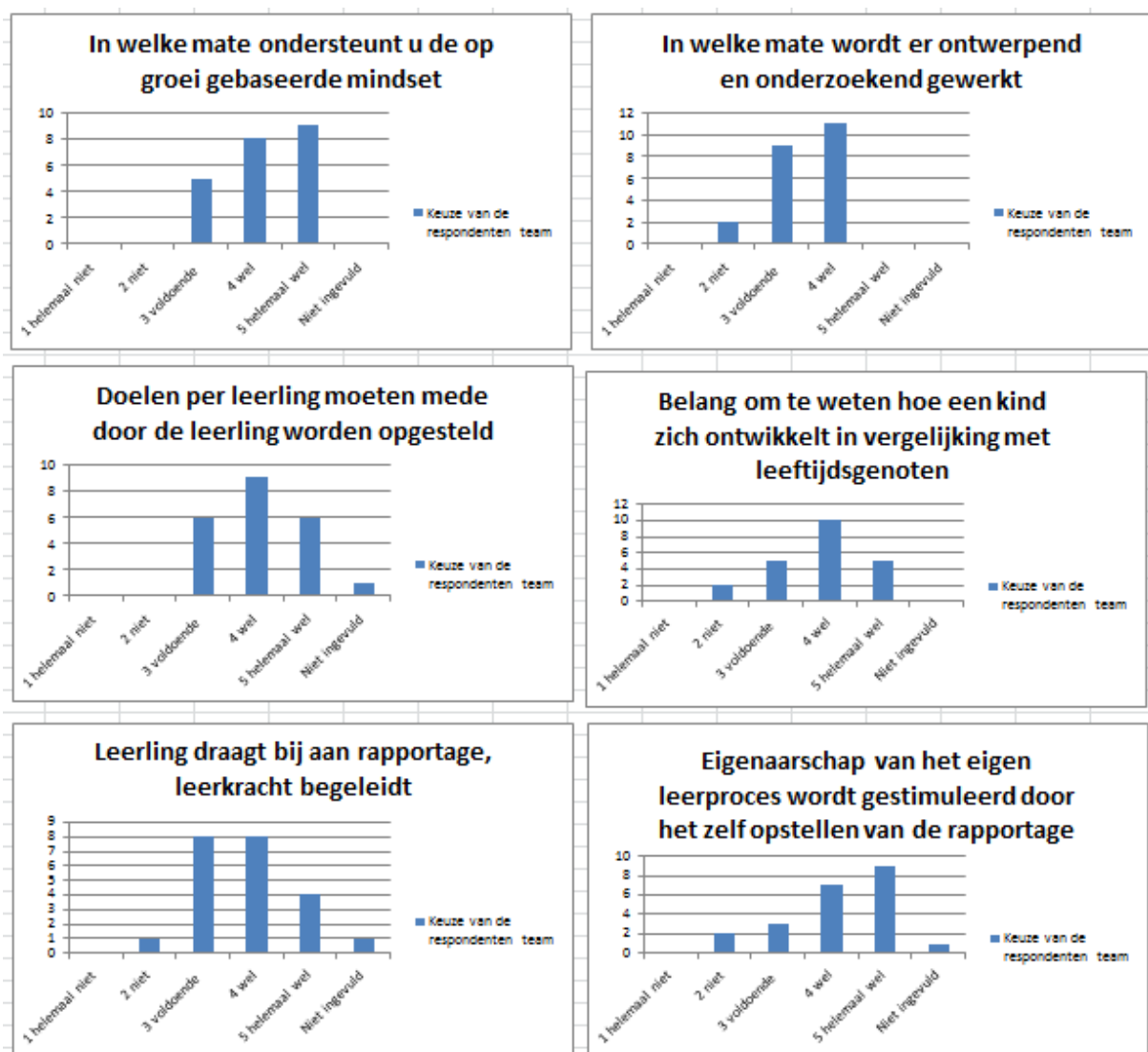
Ruimte voor opmerkingen of toevoegingen

In deze paragraaf van de bijlage staan de frequentiegrafieken en grafieken met percentages van de enquête van het team. Niet iedere vraag heeft een grafiek met percentages, omdat dit voor deze vraag niet passend is. Dit zijn vragen waar een maximaal aantal keuzes gemaakt kon worden bijvoorbeeld.

In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 0	3 voldoende 5	4 wel 8	5 helemaal wel 9	Niet ingevuld 0
In welke mate wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt? Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 2	3 voldoende 9	4 wel 11	5 helemaal wel 0	Niet ingevuld 0
Doelen per leerling moeten mede door de leerling worden opgesteld. Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 0	3 voldoende 6	4 wel 9	5 helemaal wel 6	Niet ingevuld 1
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten. Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 2	3 voldoende 5	4 wel 10	5 helemaal wel 5	Niet ingevuld 0
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode. Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 1	3 voldoende 1	4 wel 7	5 helemaal wel 13	Niet ingevuld 0
Leerling draagt bij aan rapportage, leerkracht begeleidt. Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 1	3 voldoende 8	4 wel 8	5 helemaal wel 4	Niet ingevuld 1
Eigenaarschap van het eigen leerproces wordt gestimuleerd door het zelf opstellen van de rapportage. Keuze van de respondenten team	1 helemaal niet 0	2 niet 2	3 voldoende 3	4 wel 7	5 helemaal wel 9	Niet ingevuld 1

Keuze van de respondenten team	Frequentie
1 helemaal niet	0
2 niet	1
3 voldoende	1
4 wel	7
5 helemaal wel	13
Niet ingevuld	0

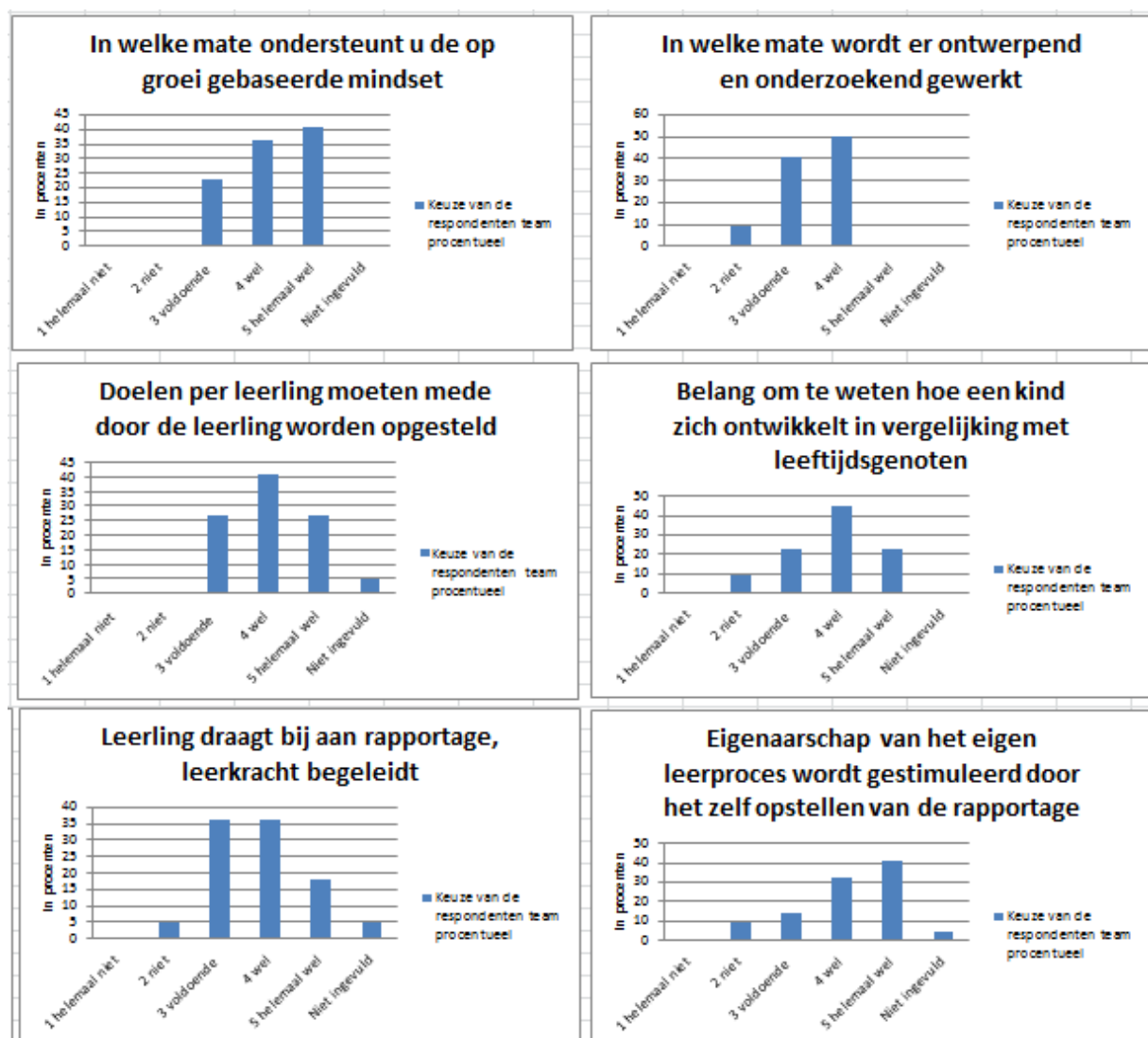
Hieronder komen de grafieken met percentages van de vragen 1, 2, 10, 11, 12, 17 en 18.

In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	0	23	36	41	0
In welke mate wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt?	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	9	41	50	0	0
Doelen per leerling moeten mede door de leerling worden opgesteld.	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	0	27	41	27	5
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten.	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	9	23	45	23	0
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode.	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	5	5	32	58	0
Leerling draagt bij aan rapportage, leerkracht begeleidt.	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	5	36	36	18	5
Eigenaarschap van het eigen leerproces wordt gestimuleerd door het zelf opstellen van de rapportage.	1 helemaal niet	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal wel	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten team procentueel	0	9	14	32	41	5

Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode

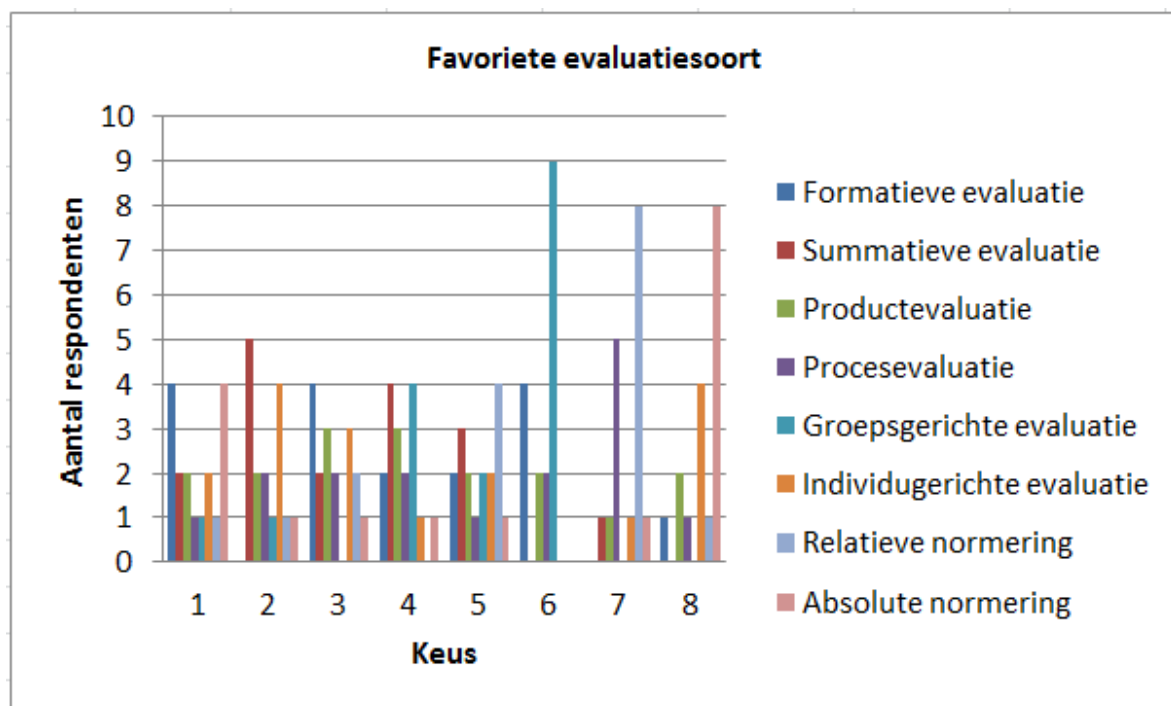
Keuze	In procenten
1 helemaal niet	0
2 niet	5
3 voldoende	5
4 wel	32
5 helemaal wel	58
Niet ingevuld	0

Keuze van de respondenten team procentueel

De frequentiegrafiek van vraag 4:

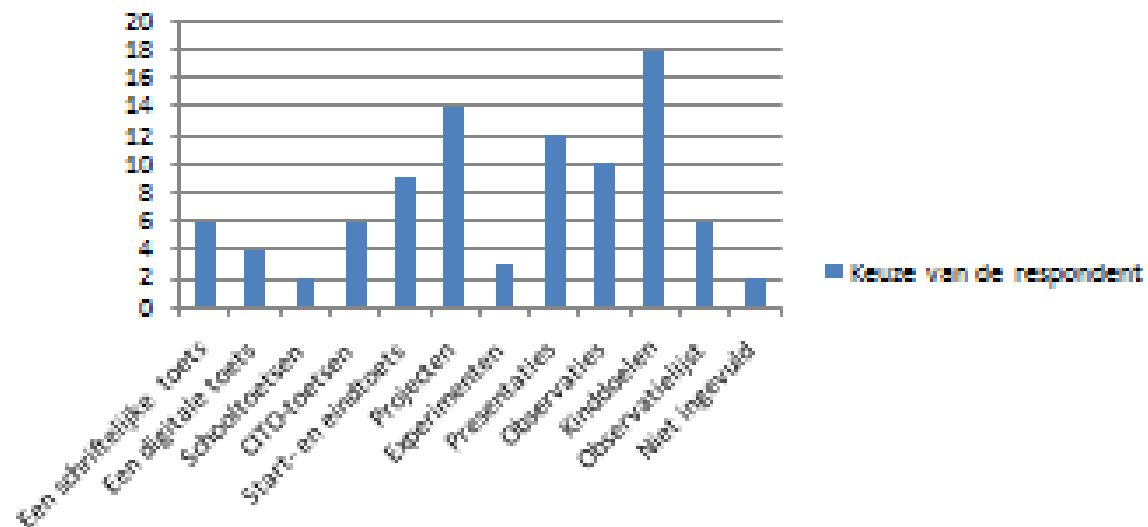
	1	2	3	4	5	6	7	8
Formatieve evaluatie	4	0	4	2	2	4	0	1
Summatieve evaluatie	2	5	2	4	3	0	1	0
Productevaluatie	2	2	3	3	2	2	1	2
Procesevaluatie	1	2	2	2	1	2	5	1
Groepsgerichte evaluatie	1	1	0	4	2	9	0	0
Individuele gerichte evaluatie	2	4	3	1	2	0	1	4
Relatieve normering	1	1	2	0	4	0	8	1
Absolute normering	4	1	1	1	1	0	1	8
17 ingevuld								

Frequentiegrafiek vraag 5:

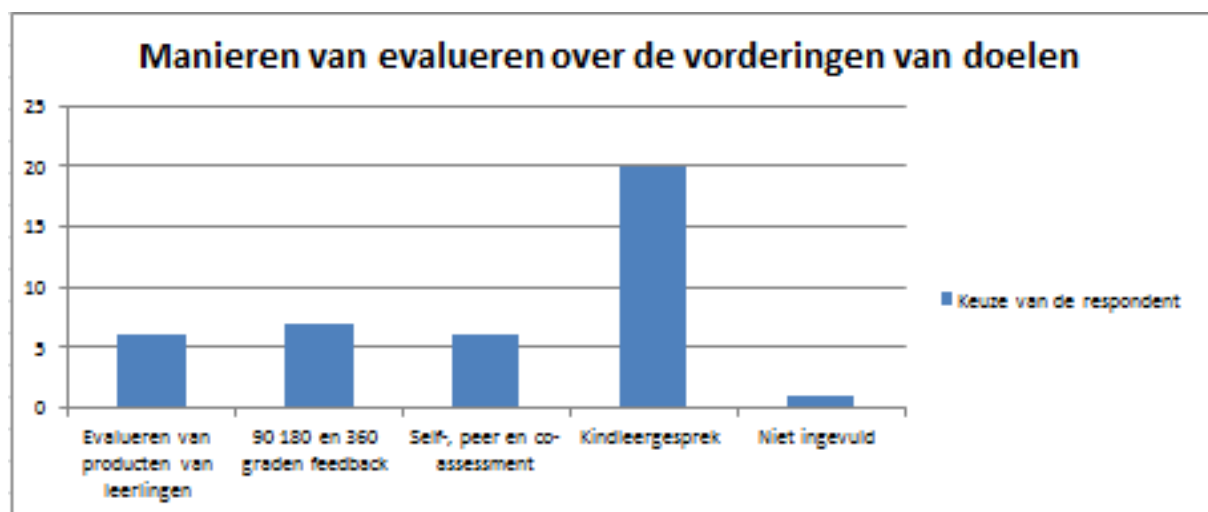
Passende manieren van informatie vergaren over leerlingen	Keuze van de respondent		
Een schriftelijke toets	6		
Een digitale toets	4		
Schooltoetsen	2		
CITO-toetsen	6		
Start- en eindtoets	9		
Projecten	14		
Experimenten	3		
Presentaties	12		
Observaties	10		
Kinddoelen	18		
Observatielijst	6		
Niet ingevuld	2		

Passende manieren van informatie vergaren over leerlingen

Frequentiegrafiek vraag 6:

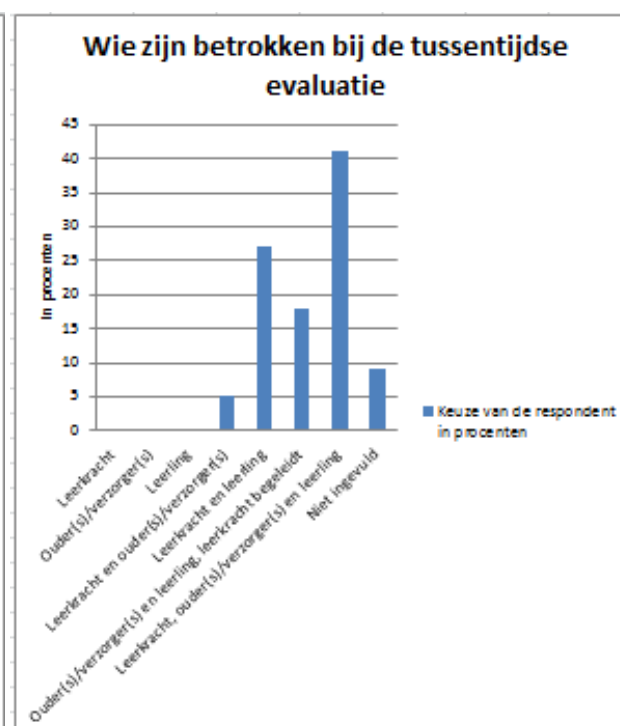
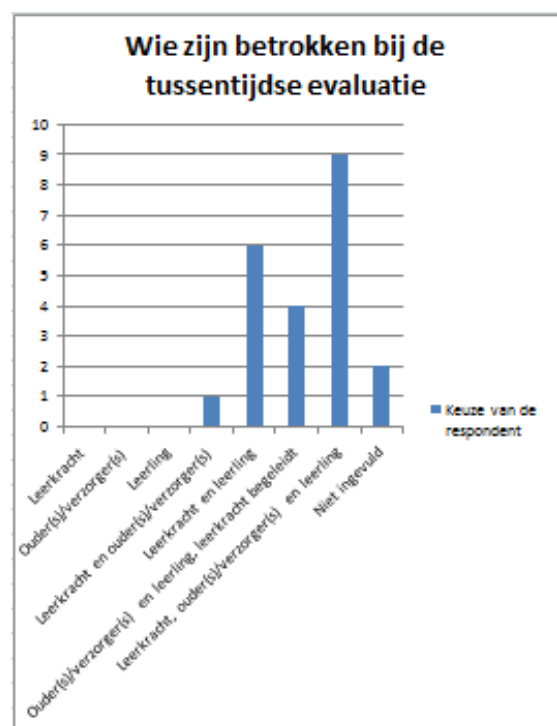
Manieren van evalueren over de vorderingen van de doelen	Keuze van de respondent		
Evalueren van producten van leerlingen	6		
90 180 en 360 graden feedback	7		
Self-, peer en co-assessment	6		
Kindleergesprek	20		
Niet ingevuld	1		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 7:

Wie zijn betrokken bij de tussentijdse evaluatie?	Keuze van de respondent		
Leerkracht	0		
Ouder(s)/Verzorger(s)	0		
Leerling	0		
Leerkracht en ouder(s)/verzorger(s)	1		
Leerkracht en leerling	6		
Ouder(s)/verzorger(s) en leerling, leerkracht begeleidt	4		
Leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en leerling	9		
Niet ingevuld	2		

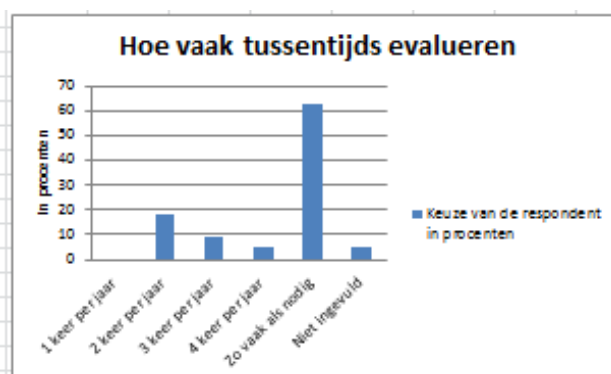
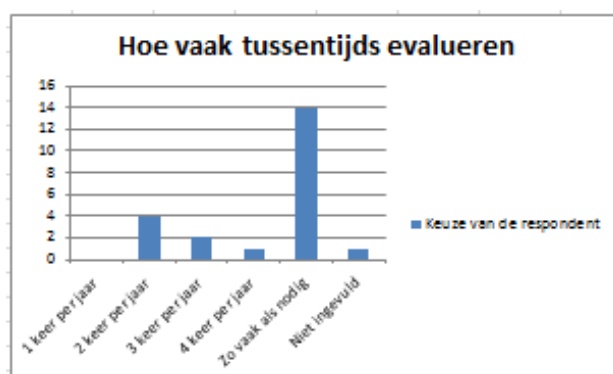
Wie zijn betrokken bij de tussentijdse evaluatie?	Keuze van de respondent in procenten		
Leerkracht	0		
Ouder(s)/verzorger(s)	0		
Leerling	0		
Leerkracht en ouder(s)/verzorger(s)	5		
Leerkracht en leerling	27		
Ouder(s)/verzorger(s) en leerling, leerkracht begeleidt	18		
Leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en leerling	41		
Niet ingevuld	9		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 8:

Hoe vaak tussentijds evalueren per jaar	Keuze van de respondent		
1 keer per jaar	0		
2 keer per jaar	4		
3 keer per jaar	2		
4 keer per jaar	1		
Zo vaak als nodig	14		
Niet ingevuld	1		

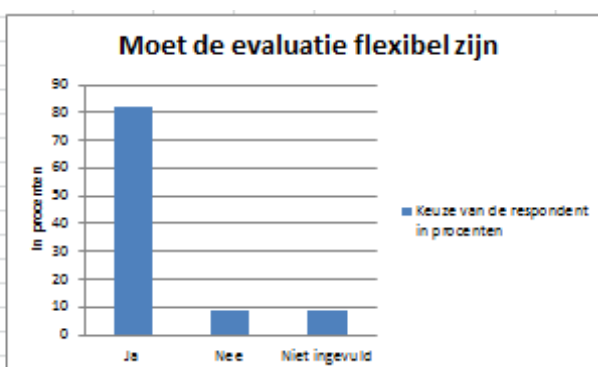
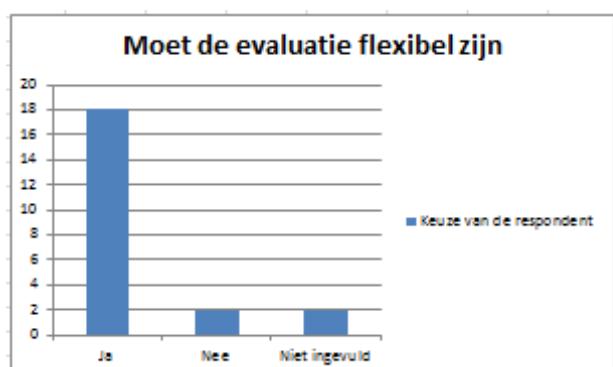
Hoe vaak tussentijds evalueren per jaar	Keuze van de respondent in procenten		
1 keer per jaar	0		
2 keer per jaar	18		
3 keer per jaar	9		
4 keer per jaar	5		
Zo vaak als nodig	63		
Niet ingevuld	5		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 9:

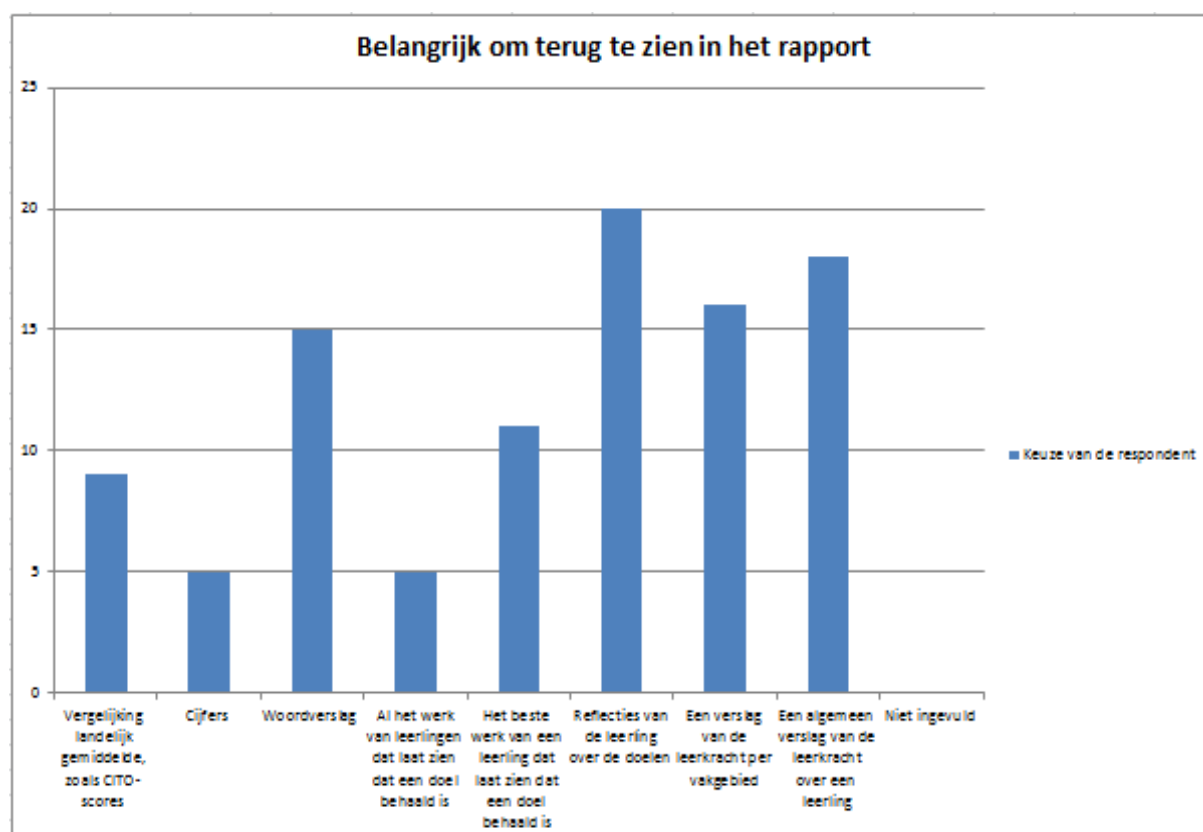
Moet de evaluatie flexibel zijn	Keuze van de respondent		
Ja	18		
Nee	2		
Niet ingevuld	2		

Moet de evaluatie flexibel zijn	Keuze van de respondent in procenten		
Ja	82		
Nee	9		
Niet ingevuld	9		

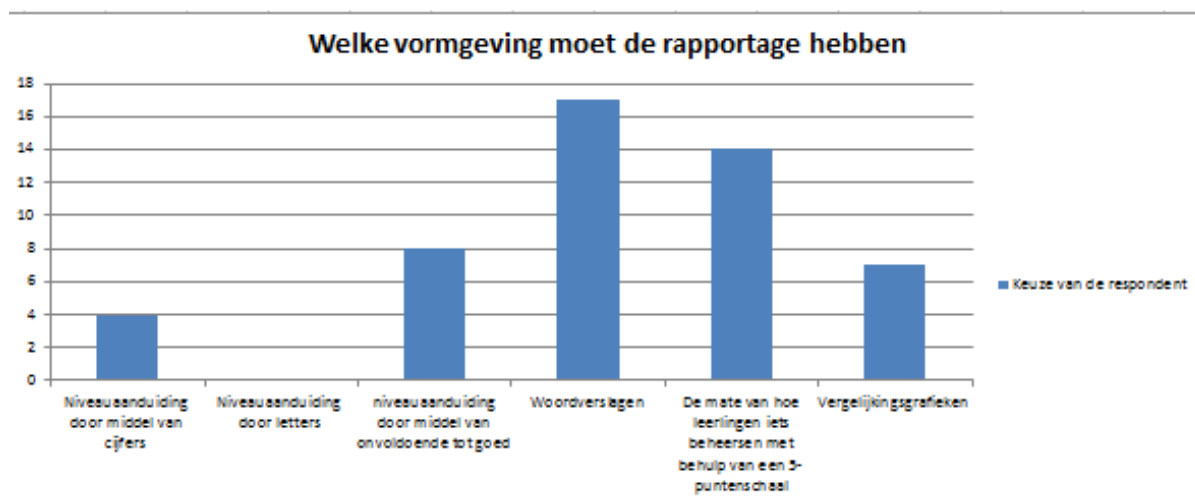
Frequentiegrafiek vraag 13:

Belangrijk om terug te zien in het rapport	Keuze van de respondent		
Vergelijking landelijk gemiddelde, zoals CITO-scores	9		
Cijfers	5		
Woordverslag	15		
Al het werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is	5		
Het beste werk van een leerling dat laat zien dat een doel behaald is	11		
Reflecties van de leerling over de doelen	20		
Een verslag van de leerkracht per vakgebied	16		
Een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling	18		
Niet ingevuld	0		

Frequentiegrafiek vraag 14:

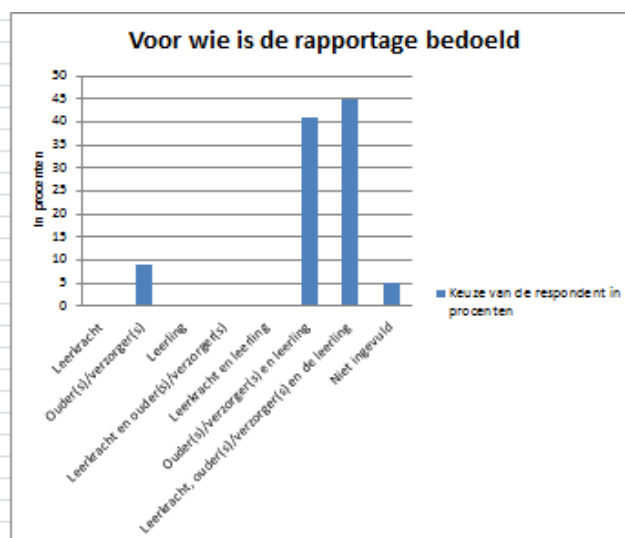
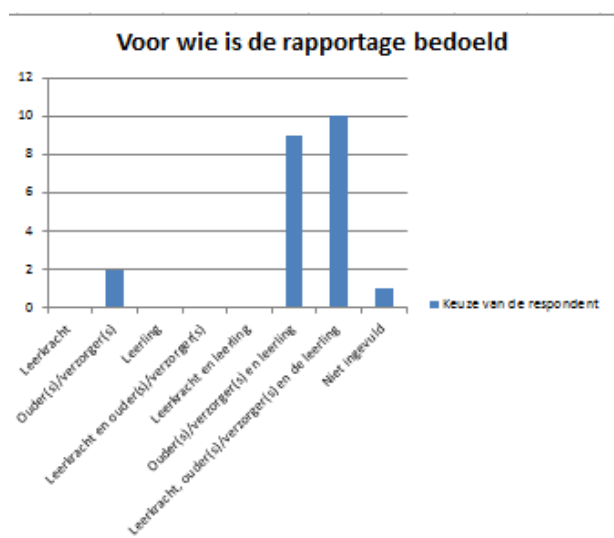
Welke vormgeving moet de rapportage hebben	Keuze van de respondent		
Niveauaanduiding door middel van cijfers	4		
Niveauaanduiding door letters	0		
niveauaanduiding door middel van onvoldoende tot goed	8		
Woordverslagen	17		
De mate van hoe leerlingen iets beheersen met behulp van een 5-pu	14		
Vergelijkingsgrafieken	7		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 15:

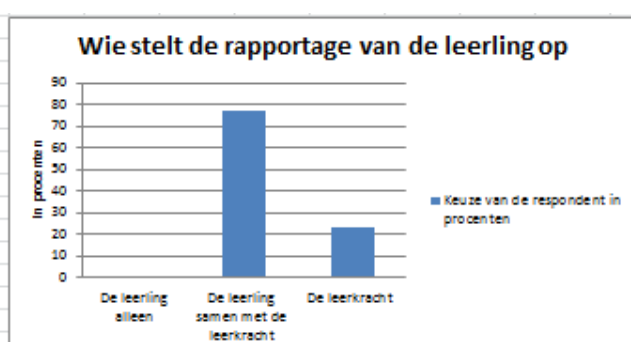
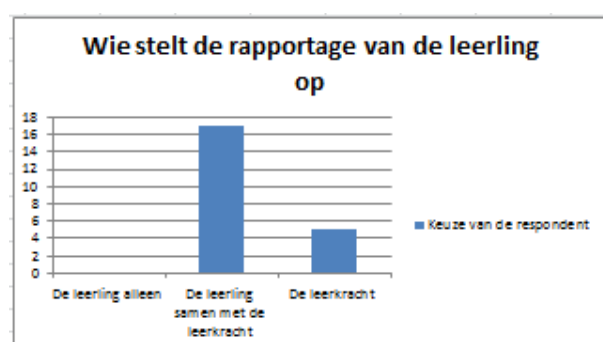
Voor wie is de rapportage bedoeld	Keuze van de respondent
Leerkracht	0
Ouder(s)/verzorger(s)	2
Leerling	0
Leerkracht en ouder(s)/verzorger(s)	0
Leerkracht en leerling	0
Ouder(s)/verzorger(s) en leerling	9
Leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling	10
Niet ingevuld	1

Voor wie is de rapportage bedoeld	Keuze van de respondent in procenten
Leerkracht	0
Ouder(s)/verzorger(s)	9
Leerling	0
Leerkracht en ouder(s)/verzorger(s)	0
Leerkracht en leerling	0
Ouder(s)/verzorger(s) en leerling	41
Leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling	45
Niet ingevuld	5

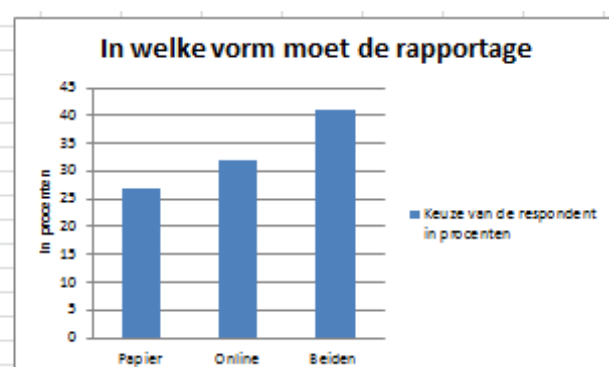
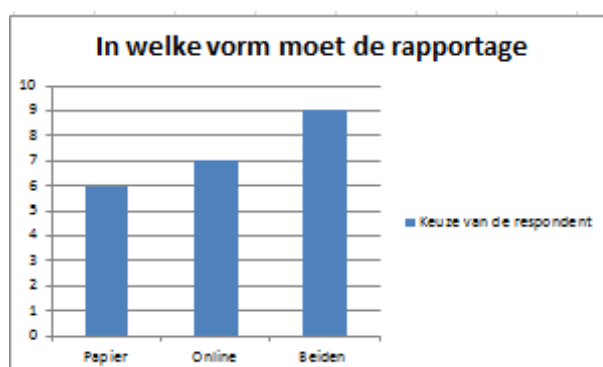
Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 16:

Wie stelt de rapportage van een leerling op	Keuze van de respondent		
De leerling alleen	0		
De leerling samen met de leerkracht	17		
De leerkracht	5		
Wie stelt de rapportage van een leerling op	Keuze van de respondent in procenten		
De leerling alleen	0		
De leerling samen met de leerkracht	77		
De leerkracht	23		

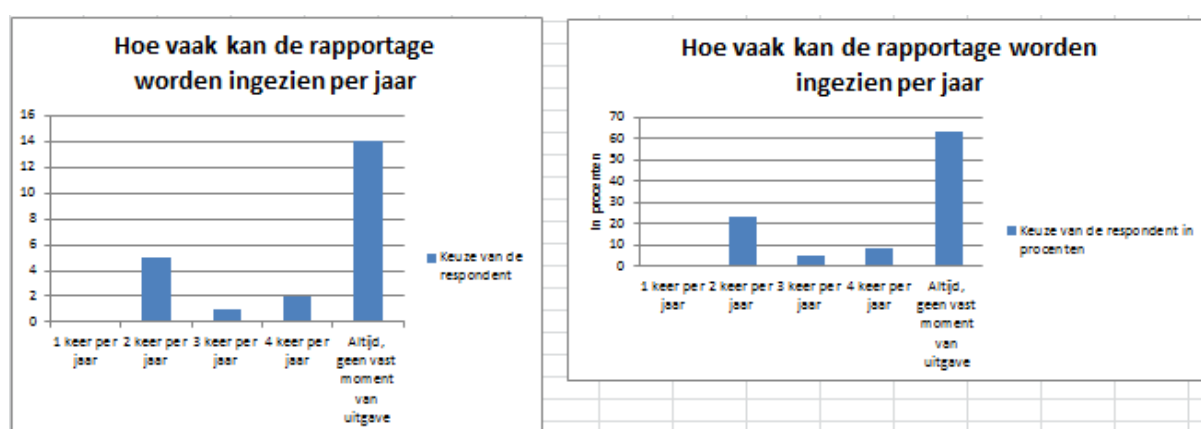
Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 19:

In welke vorm moet de rapportage	Keuze van de respondent		
Papier	6		
Online	7		
Beiden	9		
In welke vorm moet de rapportage	Keuze van de respondent in procenten		
Papier	27		
Online	32		
Beiden	41		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 20:

Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien per jaar	Keuze van de respondent		
1 keer per jaar	0		
2 keer per jaar	5		
3 keer per jaar	1		
4 keer per jaar	2		
Altijd, geen vast moment van uitgave	14		
Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien per jaar	Keuze van de respondent in procenten		
1 keer per jaar	0		
2 keer per jaar	23		
3 keer per jaar	5		
4 keer per jaar	9		
Altijd, geen vast moment van uitgave	63		

Opmerkingen enquête team – evalueren:

- Er wordt middels deze vragen voor mijn gevoel veel ingezoomd op de bovenbouw .Het meedenken van leerlingen over hun leerproces kan dan pas plaatsvinden.
- Ik stel momenteel samen met de leerling doelen op, waarbij ik soms wel een suggestie geef. Doelen worden tussentijds geëvalueerd en besproken en daarna afgetoetst. Dit gaat in de portfoliomap. Ook de werkstukken die ze maken bij bijv. atelier of stelopdrachten etc. worden mondeling besproken waarbij ik tips en tops in een verhaaltje op de achterkant schrijf. Deze gaan ook in hun portfoliomap. Daarnaast heb ik nog algemene toetsen waaruit we dan weer de nieuwe doelen kunnen halen. Ook deze toetsen gaan in de portfoliomap, zodat we een uitgebreid beeld hebben van wat ze hier op school doen en welke producten ze gemaakt hebben. Het meest ideale zou zijn als de leerling (op toerbeurt) de map laat zien aan ouders en zelf uitlegt wat er allemaal instaat en wat de leeropbrengsten zijn geweest. Leerkracht begeleidt dan het gesprek. En ook vanuit het gesprek kunnen weer doelen opgesteld worden.
- Ligt aan de leeftijd van het kind. 2x genoemd
- Bij kleuters is dit moeilijker te realiseren dan in de rest van de groepen waarschijnlijk. Maar ook bij kleuters kan een kind al wel betrokken worden in wat belangrijk is de komende periode.

Opmerkingen enquête team – rapporteren:

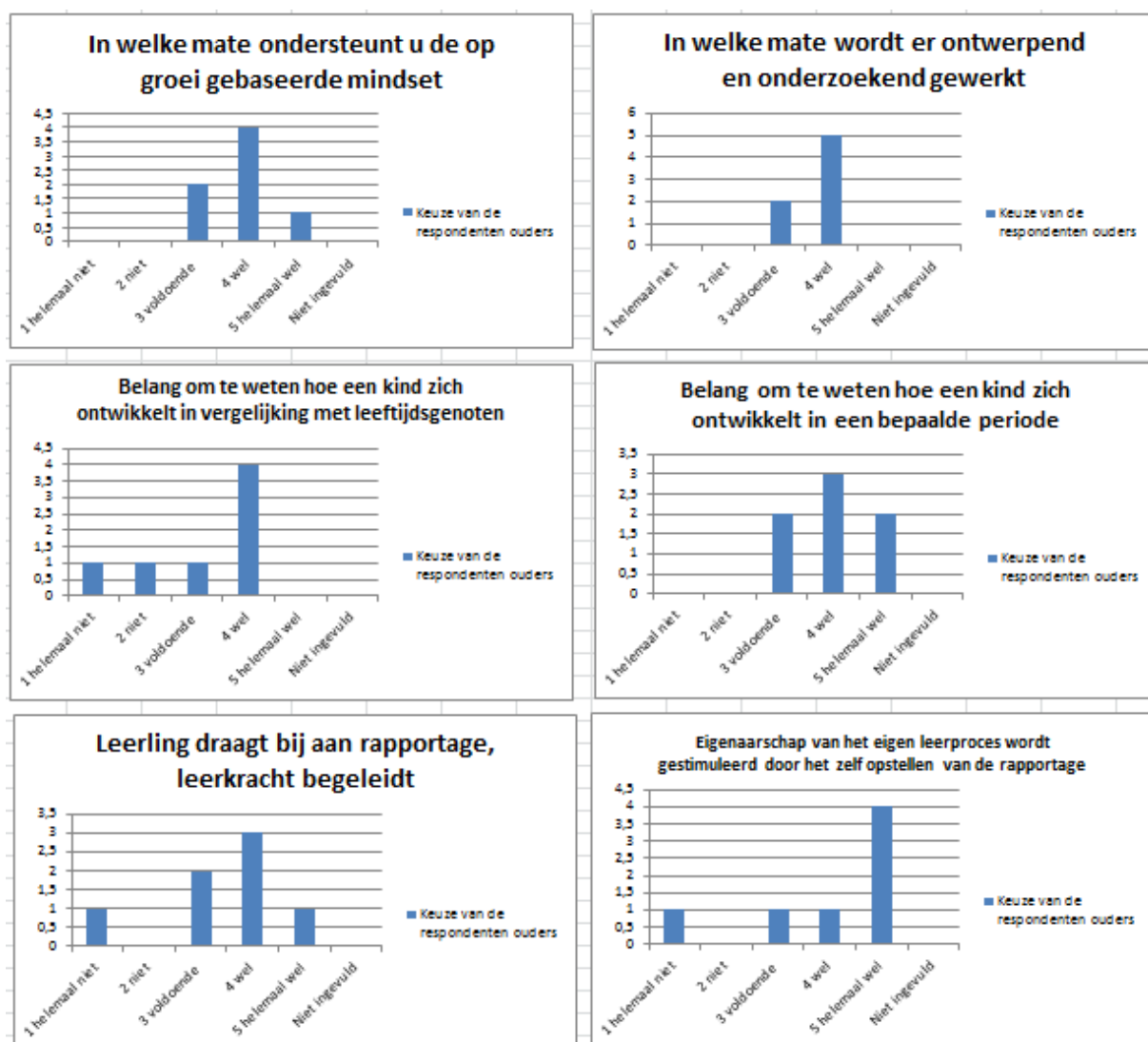
- Portfolio daar zie je ook de voortgang graag ook digitaal naar ouders dan zijn ze steeds op de hoogte van vorderingen. + een overzicht van alle te behalen doelen waarop de leerkracht/kind aan kan geven welke doelen wel/niet behaald zijn.
- Gemaakt werk en verslag van het kind, geen beoordeling. een overzicht van alle te behalen doelen waarop de leerkracht/kind aan kan geven welke doelen wel/niet behaald zijn. +foto's werkstukken.
- Ik vind dat we een duidelijk verschil mogen en moeten maken in de rapporten van kleuters en de rapporten voor de kinderen van de rest van de school. Een kleuterrapport hoeft niet met cijfers aangegeven te worden maar veel meer verhalend of concreet met stellingen die het kind wel of niet beheerst. Vanaf groep 3 vind ik een niveau aanduiding van cijfers met woordverslagen prima.
- Mijn voorkeur gaat dus uit naar samen kinddoelen opstellen (bijv. n.a.v. een algemene toets), deze tussentijds bespreken en daarna aftoetsen. De toetsen gaan dan in de portfoliomap (of beter nog digitaal) Het werk wat ze maken bij de creatieve vakken en atelier of stelopdrachten etc. wordt geëvalueerd met het kind en evt. ook klassikaal besproken met tips en tops. Het werk waar ze trots op zijn gaat in het portfolio. Ouders mogen intekenen op een lijst en langskomen wanneer ze willen om deze map in te zien. Minimaal 2 x per jaar.
- Een rapportage hoeft niet altijd dezelfde onderdelen te bevatten. Je kunt er ook voor kiezen om in het begin van het schooljaar vooral over de sociale emotionele ontwikkeling te rapporteren. En later in het jaar over de andere prestaties zoals scores ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Tevens kunnen de doelen/onderdelen voor de komende periode door de leerlingen aangegeven worden zodat de leerlingen aan kunnen geven waar zij zelf de accenten willen leggen.
- Er zou een mooie opbouw moeten zitten in het onderwijs/rapport. Van modellen naar eigenaarschap.

7.4 Gegevens van de enquête aan de ouders

In deze paragraaf van de bijlage staan de frequentiegrafieken en grafieken met percentages van de enquête aan de ouders. Niet iedere vraag heeft een grafiek met percentages, omdat dit voor deze vraag niet passend is. Dit zijn vragen waar een maximaal aantal keuzes gemaakt kon worden bijvoorbeeld.

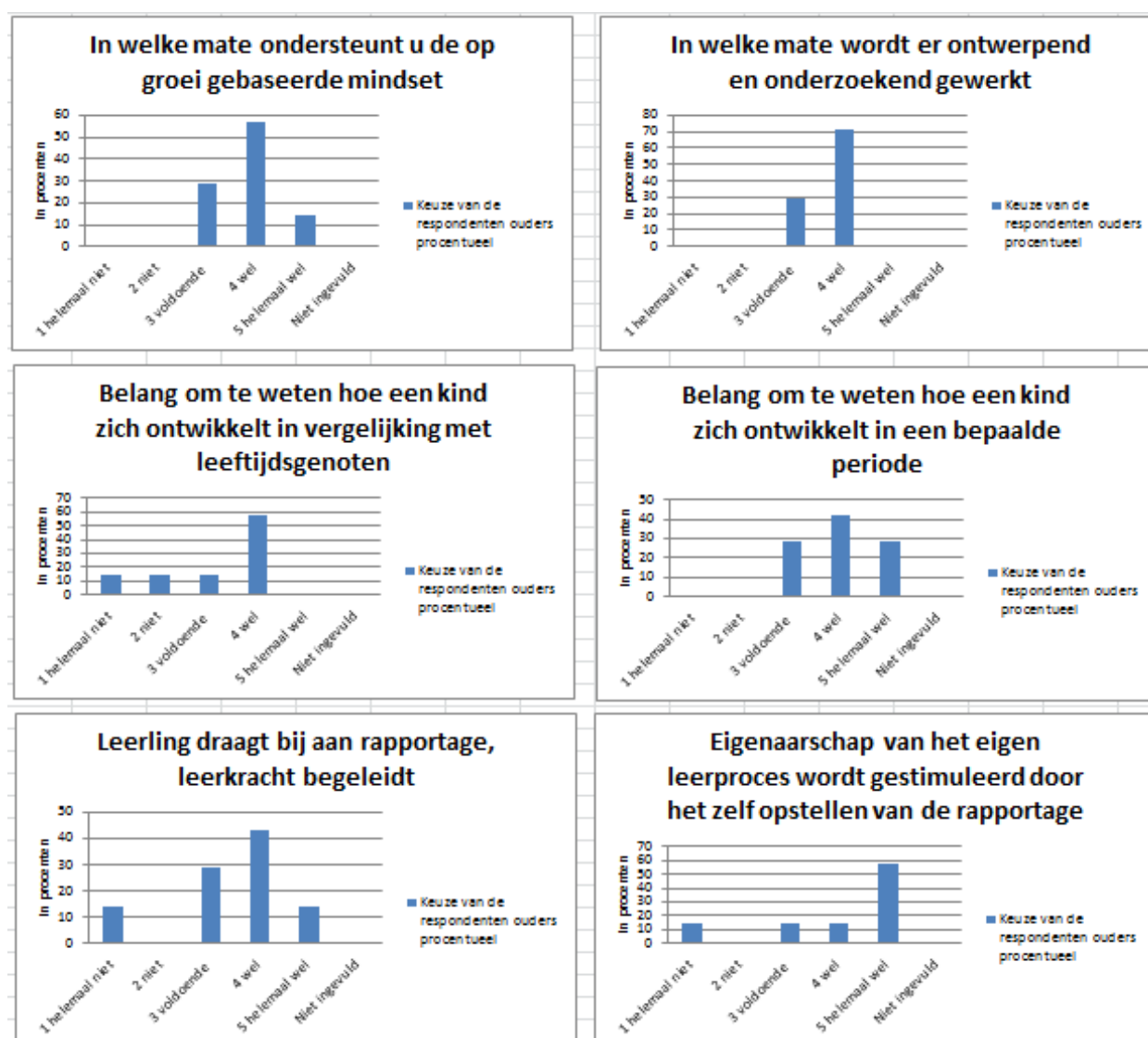
Hieronder komen de frequentiegrafieken van de vragen 1, 2, 3, 4, 9, en 10.

In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders	0	0	2	4	1	0
In welke mate wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt?	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders	0	0	2	5	0	0
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders	1	1	1	4	0	0
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders	0	0	2	3	2	0
Leerling draagt bij aan rapportage, leerkracht begeleidt.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders	1	0	2	3	1	0
Eigenaarschap van het eigen leerproces wordt gestimuleerd door het zelf opstellen van de rapportage.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders	1	0	1	1	4	0

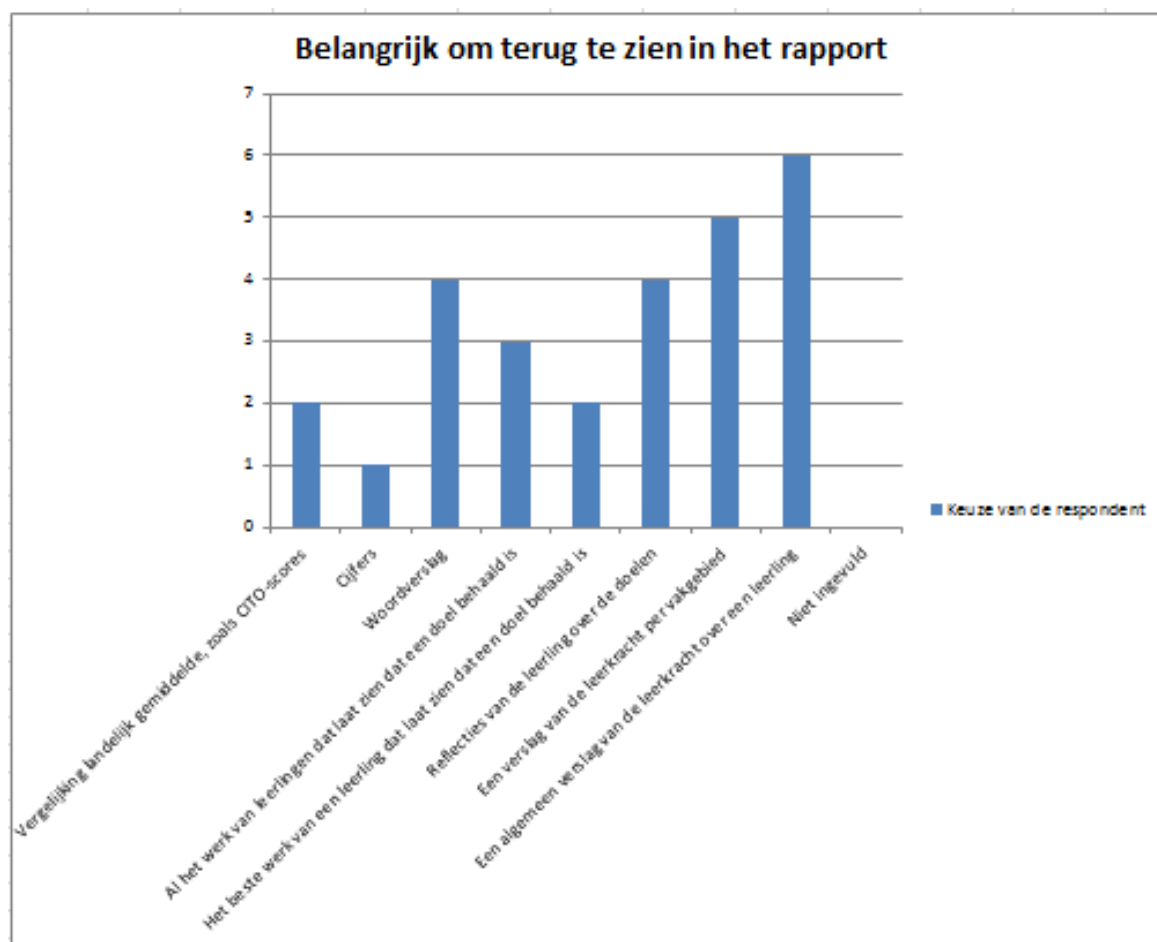
Hieronder komen de grafieken met percentages van de vragen 1, 2, 3, 4, 9 en 10.

In welke mate ondersteunt u de op groei gebaseerde mindset	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders procentueel	0	0	29	57	14	0
In welke mate wordt er ontwerpend en onderzoekend gewerkt?	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders procentueel	0	0	29	71	0	0
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in vergelijking met leeftijdsgenoten.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders procentueel	14	14	14	58	0	0
Belang om te weten hoe een kind zich ontwikkelt in een bepaalde periode.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders procentueel	0	0	29	42	29	0
Leerling draagt bij aan rapportage, leerkracht begeleidt.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders procentueel	14	0	29	43	14	0
Eigenaarschap van het eigen leerproces wordt gestimuleerd door het zelf opstellen van de rapportage.	1 helemaal	2 niet	3 voldoende	4 wel	5 helemaal	Niet ingevuld
Keuze van de respondenten ouders procentueel	14	0	14	14	58	0

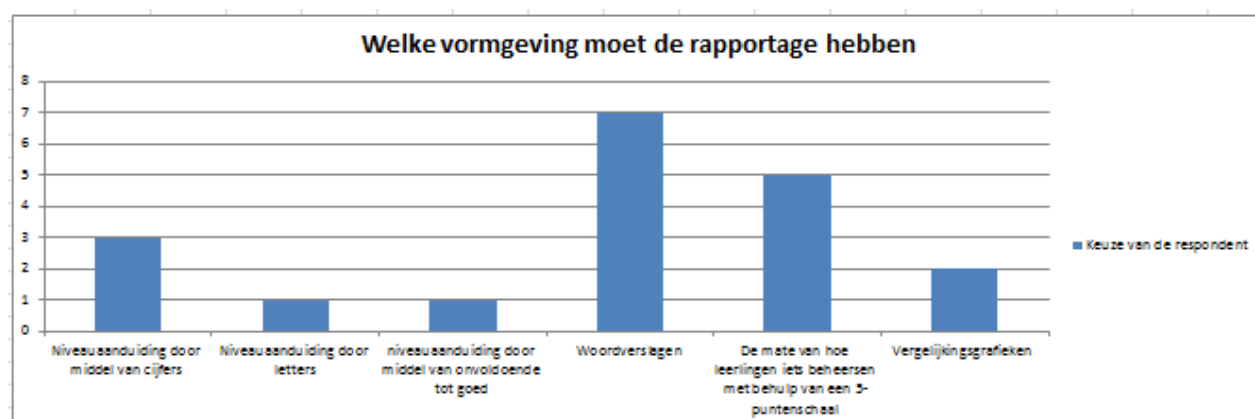
Frequentiegrafiek vraag 5:

Belangrijk om terug te zien in het rapport	Keuze van de respondent	
Vergelijking landelijk gemiddelde, zoals CITO-scores	2	
Cijfers	1	
Woordverslag	4	
Al het werk van leerlingen dat laat zien dat een doel behaald is	3	
Het beste werk van een leerling dat laat zien dat een doel behaald is	2	
Reflecties van de leerling over de doelen	4	
Een verslag van de leerkracht per vakgebied	5	
Een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling	6	
Niet ingevuld	0	

Frequentiegrafiek vraag 6:

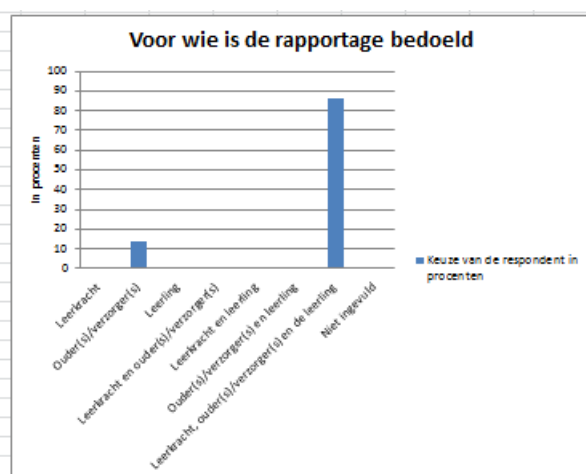
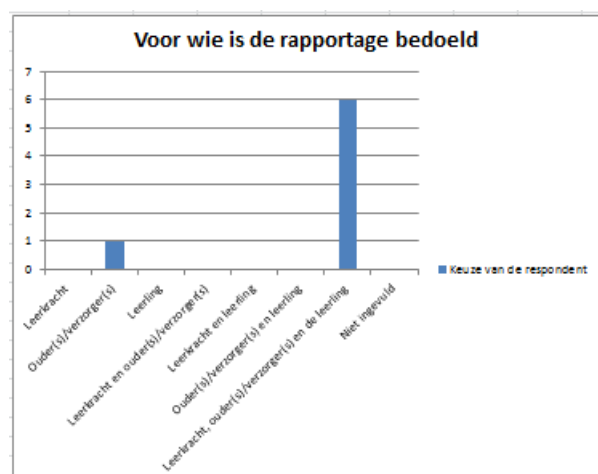
Welke vormgeving moet de rapportage hebben	Keuze van de respondent
Niveaueanduiding door middel van cijfers	3
Niveaueanduiding door letters	1
niveaueanduiding door middel van onvoldoende tot goed	1
Woordverslagen	7
De mate van hoe leerlingen iets beheersen met behulp van een 5-puntenschaal	5
Vergelijkingsgrafieken	2

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 7:

Voor wie is de rapportage bedoeld	Keuze van de respondent		
Leerkracht	0		
Ouder(s)/verzorger(s)	1		
Leerling	0		
Leerkracht en ouder(s)/verzorger(s)	0		
Leerkracht en leerling	0		
Ouder(s)/verzorger(s) en leerling	0		
Leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling	6		
Niet ingevuld	0		

Voor wie is de rapportage bedoeld	Keuze van de respondent in procenten		
Leerkracht	0		
Ouder(s)/verzorger(s)	14		
Leerling	0		
Leerkracht en ouder(s)/verzorger(s)	0		
Leerkracht en leerling	0		
Ouder(s)/verzorger(s) en leerling	0		
Leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling	86		
Niet ingevuld	0		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 8:

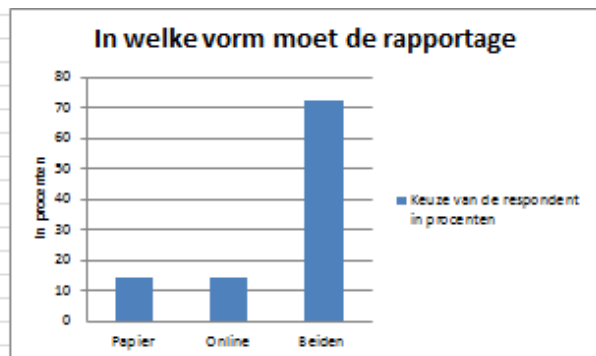
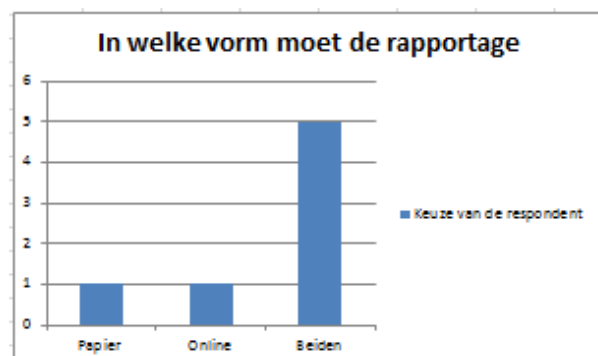
Wie stelt de rapportage van een leerling op	Keuze van de respondent		
De leerling alleen	0		
De leerling samen met de leerkracht	4		
De leerkracht	3		

Wie stelt de rapportage van een leerling op	Keuze van de respondent in procenten		
De leerling alleen	0		
De leerling samen met de leerkracht	57		
De leerkracht	43		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 11:

In welke vorm moet de rapportage	Keuze van de respondent		
Papier	1		
Online	1		
Beiden	5		
In welke vorm moet de rapportage	Keuze van de respondent in procenten		
Papier	14		
Online	14		
Beiden	72		

Frequentiegrafiek en grafiek met percentages vraag 12:

Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien per jaar	Keuze van de respondent		
1 keer per jaar	0		
2 keer per jaar	1		
3 keer per jaar	0		
4 keer per jaar	1		
Altijd, geen vast moment van uitgave	5		
Hoe vaak kan de rapportage worden ingezien per jaar	Keuze van de respondent in procenten		
1 keer per jaar	0		
2 keer per jaar	14		
3 keer per jaar	0		
4 keer per jaar	14		
Altijd, geen vast moment van uitgave	72		

Opmerkingen enquête team – rapporteren:

- Sociale interactie/groei/ontwikkeling moet in het rapport zitten.
- Beheerst of nog niet beheerst. Ligt ook aan leeftijd.
- Ik vind het belangrijk dat groeilijnen per kind bijgehouden worden om inzicht in de ontwikkeling te hebben. Echter, de waarde die hieraan gegeven wordt is een ander verhaal. Inzet to-
nen en je best doen zijn belangrijker dan het behaalde cijfer. Het is belangrijk te leren dat ie-
der kind een eigen talent heeft. Maar het is goed dat kinderen wel inzicht hebben in hun
sterke en minder sterke punten. Door extra oefening kun je je minder sterke punten immers
ook verbeteren!

7.5 Uitgewerkte interviews

Hieronder komen de uitgeschreven interviews. De uitgeschreven interviews zijn gecodeerd met kleuren. Vervolgens worden de zinnen per code gesorteerd in een tabel en vanuit deze tabel worden de gegevens verwerkt in overzichtelijke tabellen die in de resultaten komen. Deze zijn allemaal in deze bijlage te vinden in volgorde van uitwerking.

Uitgeschreven interview groep 3

R1: respondent 1, leerling groep 3 locatie Wijbosch.

R2: respondent 2, leerling groep 3 locatie Hoevenbraak.

Wat vinden jullie van het huidige rapport?

R1: Bij mij stond er de potloodgreep niet in, want ik doe dat altijd anders, want anders kan ik niet zo makkelijk schrijven.

Dus misschien nog wat meer tekst over het schrijven?

R1: ja.

R2: en ik miste dat niet meer.

Wat stond er wel in?

R1: allesbehalve potloodgreep. Er stond iets in over rekenen en taal.

R2: bij mij ook iets over gym en dat ik goed kon schrijven.

Stonden er ook punten in?

R1+2: nee.

Stond er een verhaal in?

R2: ja, maar ik weet niet meer wat daarin stond. Ik heb het wel gelezen, maar ik weet niet meer wat.

Je hebt het zelf gelezen?

R2: papa en mama, samen met mij.

Vind je dat het rapport alleen voor papa en mama is?

R2: nee. Ook voor mij.

Schrijft de juffrouw het ook echt voor jullie?

De juffrouw. Ze heeft het getypt en zet kruisjes bij ja of nee of je iets kunt.

Vind je dat fijn?

R1: ja. En de juffrouw zet erbij wat je wel en niet kan. Dit mag zo blijven.

R2: ik vind dat dit ook mag blijven.

Zou je het rapport samen met de juf kunnen maken?

R2: ik kan heel netjes schrijven. Ik kan dat wel. Ook de kruisjes zetten, maar ik weet niet of ik dat mag. Maar als het mag dan wil ik het wel en ik kan dat wel.

Weet jij of je dingen kunt?

R1: ja, ik kan alle letters al schrijven.

Zou je dat ook in je rapport kunnen schrijven?

R1: ik kan dat alleen wel checken. De juf checkt het.

Zouden de werkjes waar je trots op bent in je rapport mogen?

R1: de dit ben ik tekening zit erin. Ik vind dit leuk. Het is een poppetje die je zelf bent.

Zou dit ook iets anders kunnen zijn dat bij jezelf past?

R2: ik zit op honkbal. Dit zou ik kunnen tekenen bij de dit ben ik tekening.

Moet er in een rapport staan wat je kunt?

R2: ja.

R1: ja.

Zouden werkjes in het rapport mogen waar je trots op bent? Wat zou je erin willen hebben?

R1+R2: ja.

R2: de mooiste tekening die je ooit gemaakt hebt tot het rapport.

R2: misschien ik of een verkeerstekening. En een foto dat ik iets aan het doen ben.

En een CITO punt. Willen jullie ook zien hoe je dit gedaan hebt?

R1+R2: ja. Dat hoeft niet, maar dat zou ik wel leuk vinden.

Moet er een verslag in van de juf of meester over jou?

R1+R2: ja.

Willen jullie weten van andere klasgenootjes hoe jij het doet?

R1+R2: neet niet op het rapport.

Zou je het rapport via de computer willen?

R1: dat kan niet.

Maar als het zou kunnen dan wel?

R1: allebei.

Hoe vaak zou je het rapport willen per jaar?

R1: Twee keer, dat is wel goed zo.

Wie mogen het rapport zien?

R1: papa en mama en familie. Geen vreemden. Wel mensen uit de klas.

R2: mij maakt het niet zoveel uit of mensen het uit mijn klas zien. Ik beslis zelf wie het rapport mogen zien.

Wat mag er nog meer in het rapport om te laten zien van wat je leert?

R1: ik vind het wel goed zo.

Zouden jullie het mapje om het rapport heen willen veranderen?

R2: ja dat zou ik wel willen, dan zou ik het blauw maken.

R1: een regenboog mapje. Zelf maken. Je hebt een mapje en je mag er dan zelf op tekenen.

Uitgeschreven interview groep 5

R1: respondent 1, leerling groep 5 locatie Wijbosch.

R2: respondent 2, leerling groep 5 locatie Hoevenbraak.

Wat vinden jullie van het huidige rapport?

R1+2: goed.

Wat vinden jullie dan goed aan het huidige rapport?

R1: dat ik van alles een A+ had.

R2: ik ook.

Dus dan hebben jullie Cito erin?

R1: ja.

En vinden jullie dat goed dat die erin zit?

R1+2: ja.

En vinden jullie het ook goed dat er dingen in staan van hoe jullie het doen?

R1+2: ja.

Wat staat erin?

R1: complimenten en dat ik veel klets.

Staat er ook iets in van dingen die je op school doet en leert?

R1: ja meestal wel. We krijgen cijfers. Ik had vandaag een 10 voor dictee. En dat staat erin.

R2: ik heb heel vaak bij rekenen, heb ik meestal wel boven de voldoende en meestal wel boven de 8.

En die punten moeten erin terug blijven komen?

R1+2: ja.

Moeten er ook woorden in of meer cijfers?

R1: meer cijfers. Dat vind ik fijn.

Als er kinderen zijn die rekenen heel moeilijk vinden en die zien lage cijfers, wat dan?

R1: dat zou niet fijn zijn.

R2: elke dag een onvoldoende is niet fijn.

Moeten de punten er dan in?

R2: voor sommige zijn punten niet fijn. Voor die kinderen is het fijner om een voldoende te zien in plaats van 5,5.

En zou je het rapport zelf mogen maken?

R1: het zou leuk zijn als je het zelf zou mogen, maar er staan wel andere dingen in. Dingen die je zelf goed vindt. En samen overleggen met je meester of juf.

R2: of dingen die je niet leuk vindt.

Als je je ideale rapport zou mogen maken. Wat zou daar dan in zitten?

R2: punten van de CITO en andere vakken.

En als je dat er niet in wil hebben, mag dat ook?

R2: ik denk het niet, meestal moeten de punten er wel in vind ik.

Kan het ook anders. Geen punt, maar op een andere manier in het rapport. Misschien iets met heel erg je best doen?

R1: ik zou dan willen dat het er met voldoende enzovoort staat.

R2: inderdaad met voldoende en onvoldoende enzovoort.

Zou er ook iets van jezelf in mogen. Werkjes waar je trots op bent en die als bewijs dienen voor je punt?

R2: ja, dan kun je laten zien waar je trots op bent. Maar het kan niet op papier.

R1: ik denk dat het leuker is dat je het kan lezen hoe je iets hebt gedaan. Een verhaal is beter. Dan weet je beter hoe het is geleerd.

R2: ik zou het eigen keus laten of je een foto hebt.

Wie mogen het rapport zien?

R1: papa en mama, opa en oma.

R2: ik zou het veel mensen laten zien, maar niet mensen die je stom vindt of die je plagen of pesten.

R1: ik zou het geen vreemden laten zien.

Kort samengevat tot nu toe, moeten jullie zeggen of het zo klopt: CITO-uitslagen, voldoende goed en zo over rekenen en taal, vakken van school en daar moet een verhaaltje bij.

R1: ja zo inderdaad.

R2: ja.

En zou er ook een verhaaltje in moeten van hoe je het over het algemeen doet en hoe je in je vel zit?

R2: dat zou leuk zijn als je dat kan lezen.

Kan je dat met je leraar opschrijven?

R1: ja, dan kun je het samen bespreken.

R2: ja, want de juf weet niet zomaar of je je fijn voelt. Dus dat lijkt me goed.

Je rapport ga je steeds meer met de juf maken. Die dit ben ik tekening, moet die erin blijven?

R2: ja, dan weten ze dat het rapport van jou is.

R1: het is leuker als die erin blijft.

Stel ik wil me op een andere manier laten zien. Kan dat ook op een andere manier?

R2: foto of een stukje schrijven.

R1: of een foto en daarbij een verhaaltje over jezelf. Dat maak je dan zelf.

En het rapport aan de buitenkant? Hoe is die en hoe moet die eruitzien?

R1: foto's van de Regenboog enzovoort.

R2: op mijn oude school hadden ze een map. Deze map wordt steeds kleiner met je rapport enzovoort. Het gaat van groep 1 tot groep 8. Daar staat ook een dit ben ik tekening in waar je echt jezelf heel netjes moet tekenen. Echt een portret. Verder stond ervoor op de map mijn naam en de naam van de school. Hier is het kleurig en leuk genoeg.

Zou de buitenkant van de map of het boekje door jou zelf gemaakt kunnen worden?

R2: gewoon zo laten.

R1: maar als het zou kunnen zou ik het zelf maken met veel meer kleuren.

Zou het ook op de computer gemaakt kunnen worden?

R1: ja en een buitenkant op de computer maken.

Zou het rapport op de computer mee naar huis kunnen?

R2: dat is niet zo leuk. Je kan er niet op kleuren.

R1: het is mooier op papier.

Staan er doelen in voor de aankomende tijd? Zou dit moeten?

R2: nee. Je moet wel aan de doelen werken, maar dat hoeft niet in het rapport.

Is het rapport van jou of van jullie ouders?

R1: van ons!

Dus het rapport mag vrij zijn. Ik wil dit, dit en dit erin en dan mag dat in overleg met je juf of meester ook?

R1+2: ja.

Vind je het belangrijk om te weten hoe je het doet in vergelijking met andere kinderen?

R1+2: nee.

Dat is duidelijk. Er moeten cijfers, voldoende en goed, dit ben ik tekening kan anders, voorkant hetzelfde, per vakgebied een stukje van hoe je het doet. Wat mag er nog meer in.

R2: veel complimenten van de juf of meester.

Misschien tips en tops van de juf?

R2: ja, net zoals bij de presentaties.

Maak je deze met de juf of meester?

R1: dat mag je zelf weten. Je mag ook dit zelf beslissen.

Mogen papa en mama iets schrijven in het rapport over thuis.

R2: dat hoort er niet echt in.

R1: dat is niet van school.

Hoe vaak moet je het rapport krijgen?

R2: nu is het goed, 2 keer per jaar.

R1: niet meer en niet minder.

En elke dag?

R1: ik denk dat als je het iedere dag ziet, dat je het niet meer zo bijzonder vindt.

R2: dan is het niet meer leuk denk ik. Het hoeft niet vaker dan 2 keer.

Moet er iets in van wat je buiten school leert?

R1: nee.

R2: nee, dat hoort niet bij school.

Moet jij bij de ouderavond zitten?

R2: als je het wil mag dat, ook weer zelf kiezen.

Dus heel veel eigen keus. Wat jij wil dat mag in je rapport en je maakt het samen met de juf of meester?

R1+2: ja klopt.

Uitgeschreven interview groep 8

R1: respondent 1, leerling groep 8 locatie Wijbosch.

R2: respondent 2, leerling groep 8 locatie Hoevenbraak.

Wat vinden jullie van het huidige rapport?

R1+2: ik vind het wel goed.

R1: ik vind het duidelijk en op de goede volgorde staat. Het staat in vakjes. Mooi opgeschreven. Duidelijk en dat ook kinderen het kunnen lezen.

R2: ik ook precies hetzelfde.

Wat staat er in vakjes?

R2: het zijn meerdere vakjes waarin alles staat. Meerdere onderdelen als spelling en taal.

Zou jij zelf je rapport kunnen maken?

R1: dat is moeilijk.

En als de juf of meester je helpt?

R1: ja dan zou het kunnen.

Dus als ik het goed heb, dan kun je zelf je rapport maken, maar iemand moet je dan wel helpen?

R1+2: ja.

Hoe moet het rapport er uit zien om alles te laten zien van wat je geleerd hebt?

R2: ik wil niet alles wat je leert in het rapport, maar dingen die belangrijk zijn van die we hebben gedaan. Rekenen, taal en spelling. En dan de beste dingen die je hebt geleerd die mogen in het rapport en de dingen waar je goed in bent.

R1: een samenvatting ook van we hebben breuken geleerd en keer en gedeeld door.

Dus een samenvatting van wat je hebt geleerd?

R1: ja.

Wie schrijft dit?

R1: samen met de leraar schrijven.

Waarom?

R1: omdat je leraar weet hoe je iets hebt gedaan, maar jij weet meer. De leerkracht helpt om het goed op te schrijven.

Mogen de dingen die je hebt gemaakt van de belangrijkste dingen die je hebt geleerd ook in het rapport?

R2: ja, een verslag, maar je hebt dan niet alleen hoe het er echt uit ziet, dus een werkje maakt duidelijk hoe het er echt uit ziet.

Wat vind je belangrijk dat op je rapport staat?

R1: CITO, gedrag van mijzelf.

R2: ja.

Wie zet dit in het rapport?

R1: allebei, maar gedrag de leerkracht.

R2: de juf weet dat het beste.

En cijfers?

R1: ja die vind ik belangrijk om erin te doen.

R2: ja vind ik ook. Het gemiddelde van alles, hoe dat nu ook is.

Zou je in het rapport ook doelen voor een volgende paar weken kunnen hebben?

R1: doelen denk ik ook wel.

R2: ik denk het ook. Je hebt nu twee keer een rapport in het jaar. Misschien dat in het eerste welke doelen er zijn en welke je krijgt in het tweede. Doelen van school en van wat ik zelf wil leren. Dan weet je waar je aan kunt werken.

Dus jullie willen cijfers maar ook een verslag. Hebben jullie nog een toevoeging.

R2: ja, dus werkjes daarbij, doelen, gedrag en CITO.

Wat zouden jullie nog meer in jullie rapport willen. Wat komt er in je ideale rapport?

R1: misschien met wie ik om ga.

R2: met wie je goed en minder goed kunt omgaan.

En ook een waarom erbij zetten?

R2: ja, dan kan de juf het een beetje in de gaten houden ook.

En wie stelt dit op?

R1: samen met de leerkracht.

Vind je het belangrijk om te weten hoe je het doet in vergelijking met andere klasgenootjes?

R1+2: nee.

R2: omdat je eigen doelen goed of slecht gemaakt kunnen zijn, maar het gaat erom dat je trots bent op de dingen die je zelf goed doet.

Wie mogen het rapport allemaal lezen?

R1: mag je zelf bepalen.

R2: ja.

Schrijf jij het rapport op, of schrijft de juf of meester het uiteindelijk op?

R2: de juf of meester krijgt advies van jou en die maakt het rapport uiteindelijk.

Voor wie is het rapport?

R1: voor je eigen, want het is echt mijn rapport.

Wanneer moet je het rapport zien per jaar. Hoe vaak per jaar?

R1: vaker is beter, want je hebt tussentijden en dan kan er altijd iets veranderen.

R2: ja.

En wil je het meer krijgen dan? Steeds iets nieuws toevoegen op een bepaalde tijd.

R2: ik zou altijd niet doen.

R1: ik zou het vaker doen. 4 keer denk ik en elke keer met doelen.

Moet het rapport op papier, computer of allebei?

R1: computer niet want daar kan iedereen bij.

R2: ik denk wel computer, want dan ziet het er overzichtelijker uit.

Heb je een oplossing voor R1 dat het rapport beter beschermd is?

R1: papier kan sneller scheuren, dus je hebt wel gelijk.

R2: misschien via USB mee.

R1: maar de meeste kijken niet heel veel op de telefoon of computer. Dus misschien dat sommige het op papier mee kunnen krijgen.

Waar gaat jullie voorkeur naar uit? Papier, online of allebei?

R1+2: allebei inderdaad.

Hebben jullie nog iets wat je nog kwijt wil over het rapport?

R2: misschien de achtergrond met een regenboog, niet zo saai. Het is groen, maar we het en De Regenboog.

R1: misschien een foto nog van je klas.

Dus het rapport wordt meer van jezelf, je gaat kijken wat heb ik geleerd en wat zijn mijn doelen. Maar nu ook met eigen werk en zelf versieren. Is dat wat jullie bedoelen?

R1: ja, dan kun je het zelf doen en hoeft de juf niet alles te doen.

R2: en dat je het niet hoeft in te leveren en dat je het mag houden. Dat is fijner.

R1: ja dat je het meeneemt.

R2: dat je het eindrapport houdt van wat je hebt geleerd.

En de juf of meester, houdt die het rapport?

R1: nee, een kleine versie. Met doelen voor volgend jaar en de uitslagen. Alleen maar de samenvatting. Niet de werkjes enzovoort.

R1: ja zoiets.

Zitten er dingen in waar je trots op bent in het rapport?

R1: soms niet, er zitten verbeterpunten in.

Wat mis je in het rapport?

R1: meer dingen erin over spelling enzovoort. Met een bewijsstuk in het rapport dat laat zien dat ik het ook echt kan en het punt ook bevestigd.

Zou er in het rapport ook iets mogen van wat je goed kunt?

R2: ja.

R1: misschien van die vakjes met positieve en negatieve dingen. Met doelen erbij.

Wat is het voordeel voor je juf dat die dit allemaal weet?

R1: dan leert de juf je beter kennen.

R2: bijvoorbeeld bij de musical dat de juf al weet wat je kunt en gebruik kan maken van iets wat je goed kunt.

Nog een laatste punt?

R1: nou het mag iedere keer een andere kaft.

R2: jezelf op de kaft.

Mag je zelf weten hoe de omslag eruitziet?

R1: ja, maar het moet wel dezelfde vorm hebben van wat het nu is.

R2: je mag zelf kiezen hoe je dit maakt, waar je goed in bent.

Wil je ook de ontwikkeling zien?

R1: nee, van wat je hebt gehad hoeft niet nog een keer in het rapport. Geen grafiek van alle oude rapporten, daar heb je niets aan.

R2: alleen van dit jaar wat je hebt geleerd.

Uitgeschreven interview ouders medezeggenschapsraad

R1: respondent 1.

R2: respondent 2.

Wat moet er in het rapport – geel

Functie van rapportage – rood

Papier, online of beiden – donder groen

Wie maakt de rapportage – roze

Een rapportage moet een weergave zijn van kwaliteiten en ontwikkelpunten of moet het juist ontwikkelingsgericht zijn en de gegevens die verzameld zijn dienen als beginpunt?

R1: voor mij moet het meer als punt zijn van hoe nu verder. Het is geen startpunt, maar meer van hoe doet mijn kind het. Gaat het naar verwachting, waar is het kind bij gebaard. Het rapport is een handvest waarmee je vooruit kunt. Het moet geen beoordeling zijn, maar iets waarmee je vooruit kunt.

R2: wat ik heel positief aan dit rapport vind, is dat docenten gedwongen worden om de positieve dingen te benoemen van leerlingen. De CITO is zo beperkt.

R1: het zijn momentopnames inderdaad.

R2: ja en beperkt.

R2: wat ik wel vind is dat bij project werk een standaard stukje staat. Ik vind dit een leeg stukje. Ik wil zien hoe ze heeft gewerkt en wat ze interessant vond. Het algemeen stukje hoor ik toch wel.

Wat moet er volgens jullie in de rapportage?

R2: die kernwoorden die iets zeggen over een leerling zijn altijd positief, maar ik schat dat deze wel uit een lijst komen van woorden die je kunt kiezen. Ik vind dit erg sterk. De kracht.

R1: ook meteen de tekortkoming, omdat ze kiezen uit een aantal woorden en dan kom je snel terug op dezelfde woorden. Maar het is wel goed dat het positief.

R2: het moeten geen aanvinklijstjes zijn, maar dat de leerkracht het als professional in kan vullen dat het wel positief is. Het moet een open antwoord zijn, maar het negatieve wel eruit laten. Het is een krachtig punt, maar moet dus aangescherpt worden.

R2: maar geef ook ruimte in het rapport over kunstzinnige vorming, of talenten van bijvoorbeeld toneelspelen. Kun je dit goed kwijt? Of dingen die een leerling vaak verteld. Dit moet kwijt in het rapport. Een stukje eigen invulling. Het systeem moet dienend zijn aan wat de docent kwijt wil aan ouders. Maar dat kost wel veel tijd.

Maar zou de tijd verminderd kunnen worden als de leerling meewerkt aan de rapportage?

R2: ja precies, zo doe ik het op mijn werk met mijn leerlingen ook. Zij schrijven hun eigen rapportages.

Zou dit in het basisonderwijs ook kunnen?

R2: ja ik weet het zeker, dit zou een mooie test zijn. Laat dit in een les integreren. Dit scheelt de leerkracht en de leerling leert veel.

De leerling krijgt meer eigen invulling en vaardigheden enzovoort in het rapport. Wat moet er nog meer in?

R2: CITO is niet belangrijk.

R1: vind ik ook.

R2: ik vind wel dat de CITO erin moet, want ze moeten uiteindelijk wel vooruit. Maar dit aanvullen met van wat ze lastig vinden.

R1: een dag maken met van maak je eigen rapport maar en schrijf op wat je zelf denk dat je goed in bent.

R2: maar ook van hoe maak je vriendjes. Zitten ze lekker in hun vel. Voelen ze zich fijn op school.

R1: en waar kun je ze in ondersteunen.

R2: vind je het leuk of mis je dingen. Misschien wil je een spreekbeurt geven.

Mogen er ook werkjes of zoiets in?

R2: mag er iets in van waar je trots op bent.

R1: nou ik hoor ook wel wat er gebeurt aan tafel, maar wellicht voor sommige andere is het wel goed om te zien.

R2: nu is het enige van de leerling de dit ben ik tekening. Dit is het enige van de leerling zelf, maar ik zou dit wel meer willen zien.

R2: ik denk dat je ook veel meer leert over je eigen loopbaan.

R1: het zou het gat ook verkleinen tussen basisonderwijs en middelbaaronderwijs.

Hoe komt het dat dit het gat verkleint?

R1: nou het meer gericht op het maatschappelijk en niet alleen de rekendoelen.

Dus als ze met een eigen verslag bezig zijn voor het rapport, dat ze dan meer zelfbewust worden van wat ben ik aan het doen?

R1: ja dat is het, het gaat om mij en niet om het eindpunt. Het gaat niet om het eindrapport van groep 8, maar om de weg van die 8 jaar daarnaartoe. Niet alleen die drie dagen CITO, maar om het traject. Je bent dan ergens in de jaren al bezig met van wat je wil gaan doen later. Het ging vroeger om het papiertje halen, maar dat is niet meer. Het gaat naar een integraal kindcentrum dat het leven begeleidt wordt en dat sterke punten gezien worden en ontwikkeld worden. Dus kijken welke kant makkelijker te ontwikkelen is.

R2: en dat je zelf gaat kijken wat je kunt en wie je bent en waar je goed in bent en waar je in kunt ontwikkelen.

En het volgende rapport zou dan meer een evaluatie zijn en van wat zijn mijn volgende doelen?

R1+2: ja zoiets.

R2: dan gaat het met de tijd mee.

R1: daar zou het naar toe kunnen gaan.

De leerkracht begeleidt dit dan. Maar is het nog nodig dat de leerkracht zelf nog een verhaal van de leerling schrijft, of is dit niet nodig?

R1: ja natuurlijk.

R2: ja, ook om een ander perspectief te laten zien.

R2: en ik denk dat het ook wel wat doet aan het reflecterend vermogen van kinderen. De rapportage zelf laten schrijven door een leerling dwingt ze wel om na te denken van vind ik dit wel leuk of waar ben ik nou goed in of niet.

Dus volgens jullie kan een leerling bijdragen aan de rapportage met behulp van de leerkracht.

R2: jazeker bijdragen.

En er moet een stukje CITO in, eigenschappen van de leerling, maar uitgebreider, een kort verslag over hoe het kind over het algemeen is en het kind heeft eigen invulling.

R2: ja en misschien wel dat het veel verteld voor de leerkracht als je leest wat de leerling schrijft over zichzelf.

R1: dat geeft soms inderdaad een heel ander inzicht.

Moet het rapport online zichtbaar zijn, of op papier, of beiden?

R2: mij maakt het niet uit.

R1: volgens mij zitten we nog in de omschakeling dat er nog mensen zijn die papier nodig hebben. Over 10 jaar is het niet nodig op papier, maar nu nog wel. Verder zijn er ouders nodig die cijfers nodig hebben. Hiermee zie je volgens mij wel hoe een leerling presteert op een bepaald moment. Er zijn ook ouders die de tekst essentieel vinden.

Welke functie heeft het rapport? Bevorderen van zelfinzicht en motivatie om behoefte tot ontwikkelen te bevorderen of het beoordelen van leerprestaties en het geven van een presentatie van de leeruitkomsten?

R1+2: de eerste.

Dus een toets of dit ben ik tekening is een middel om ontwikkeling te zien?

R1: ja precies.

Uitspraken interviews in tabellen

De uitspraken van het interview worden nu per code gesorteerd en deze worden verwerkt in tabellen. Deze gegevens worden uiteindelijk verwerkt in een tabel waar kort in staat wie wat vindt. Deze gegevens staan in de resultaten.

Wat moet er in het rapport, volgens:	Uitspraken
Groep 3	Zouden de werkjes waar je trots op bent in je rapport mogen? R1: de dit ben ik tekening zit erin. Ik vind dit leuk. Het is een poppetje die je zelf bent. Zou dit ook iets anders kunnen zijn dat bij jezelf past? R2: ik zit op honkbal. Dit zou ik kunnen tekenen bij de dit ben ik tekening. Moet er in een rapport staan wat je kunt? R2: ja. R1: ja. Zouden werkjes in het rapport mogen waar je trots op bent? Wat zou je erin willen hebben? R1+R2: ja. R2: de mooiste tekening die je ooit gemaakt hebt tot het rapport. R2: misschien ik of een verkeerstekening. En een foto dat ik iets aan het doen ben. En een CITO punt. Willen jullie ook zien hoe je dit gedaan hebt? R1+R2: ja. Dat hoeft niet, maar dat zou ik wel leuk vinden. Moet er een verslag in van de juf of meester over jou? R1+R2: ja.
Groep 5	En vinden jullie het ook goed dat er dingen in staan van hoe jullie het doen? R1+2: ja. Moeten de punten er dan in? R2: voor sommige zijn punten niet fijn. Voor die kinderen is het fijner om een voldoende te zien in plaats van 5,5.

	Als je je ideale rapport zou mogen maken. Wat zou daar dan in zitten? R2: punten van de CITO en andere vakken. Kan het ook anders. Geen punt, maar op een andere manier in het rapport. Misschien iets met heel erg je best doen? R1: ik zou dan willen dat het er met voldoende enzovoort staat. R2: inderdaad met voldoende en onvoldoende enzovoort. Zou er ook iets van jezelf in mogen. Werkjes waar je trots op bent en die als bewijs dienen voor je punt? R2: ja, dan kun je laten zien waar je trots op bent. Maar het kan niet op papier. R1: ik denk dat het leuker is dat je het kan lezen hoe je iets hebt gedaan. Een verhaal is beter. Dan weet je beter hoe het is geleerd. R2: ik zou het eigen keus laten of je een foto hebt. Kort samengevat tot nu toe, moeten jullie zeggen of het zo klopt: CITO uitslagen, voldoende goed en zo over rekenen en taal, vakken van school en daar moet een verhaaltje bij. R1: ja zo inderdaad. R2: ja. En zou er ook een verhaaltje in moeten van hoe je het over het algemeen doet en hoe je in je vel zit? R2: dat zou leuk zijn als je dat kan lezen. Je rapport ga je steeds meer met de juf maken. Die dit ben ik tekening, moet die erin blijven? R2: ja, dan weten ze dat het rapport van jou is. R1: het is leuker als die erin blijft. Stel ik wil me op een andere manier laten zien. Kan dat ook op een andere manier? R2: foto of een stukje schrijven. R1: of een foto en daarbij een verhaaltje over jezelf. Dat maak je dan zelf. Staan er doelen in voor de aankomende tijd? Zou dit moeten? R2: nee. Je moet wel aan de doelen werken, maar dit hoeft niet perse in het rapport. Dus het rapport mag vrij zijn. Ik wil dit, dit en dit erin en dan mag dat in overleg met je juf of meester ook? R1+2: ja. Misschien tips en tops van de juf? R2: ja, net zoals bij de presentaties.
Groep 8	Hoe moet het rapport eruit zien om alles te laten zien van wat je geleerd hebt? R2: ik wil niet alles wat je leert in het rapport, maar dingen die belangrijk zijn van die we hebben gedaan. Rekenen, taal en spelling. En dan de beste dingen die je hebt geleerd die mogen in het rapport en de dingen waar je goed in

	bent. R1: een samenvatting ook van we hebben breuken geleerd en keer en gedeeld door. Dus een samenvatting van wat je hebt geleerd? R1: ja. Mogen de dingen die je hebt gemaakt van de belangrijkste dingen die je hebt geleerd ook in het rapport? R2: ja, een verslag, maar je hebt dan niet alleen hoe het er echt uit ziet, dus een werkje maakt duidelijk hoe het er echt uit ziet. Wat vind je belangrijk dat op je rapport staat? R1: CITO, gedrag van mijzelf. R2: ja. En cijfers? R1: ja die vind ik belangrijk om erin te doen. R2: ja vind ik ook. Het gemiddelde van alles, hoe dat nu ook is. Zou je in het rapport ook doelen voor een volgende paar weken kunnen hebben? R1: doelen denk ik ook wel. R2: ik denk het ook. Je hebt nu twee keer een rapport in het jaar. Misschien dat in het eerste welke doelen er zijn en welke je krijgt in het tweede. Doelen van school en van wat ik zelf wil leren. Dan weet je waar je aan kunt werken. Dus jullie willen cijfers maar ook een verslag. Hebben jullie nog een toevoeging. R2: ja, dus werkjes daarbij, doelen, gedrag en CITO. Wat zouden jullie nog meer in jullie rapport willen. Wat komt er in je ideale rapport? R1: misschien met wie ik om ga. R2: met wie je goed en minder goed kunt omgaan. En ook een waarom erbij zetten? R2: ja, dan kan de juf het een beetje in de gaten houden ook. Hebben jullie nog iets wat je nog kwijt wil over het rapport? R2: misschien de achtergrond met een regenboog, niet zo saai. Het is groen, maar we het en De Regenboog. R1: misschien een foto nog van je klas. En de juf of meester, houdt die het rapport? R1: nee, een kleine versie. Met doelen voor volgend jaar en de uitslagen. Alleen maar de samenvatting. Niet de werkjes enzovoort. R1: ja zoiets. Wil je ook de ontwikkeling zien? R1: nee, van wat je hebt gehad hoeft niet nog een keer in het rapport. Geen
--	---

	grafiek van alle oude rapporten, daar heb je niets aan. R2: alleen van dit jaar wat je hebt geleerd.
--	---

Kun jij het rapport maken, volgens:	Uitspraken
Groep 3	Zou je het rapport samen met de juf kunnen maken? R2: ik kan heel netjes schrijven. Ik kan dat wel. Ook de kruisjes zetten, maar ik weet niet of ik dat mag. Maar als het mag dan wil ik het wel en ik kan dat wel. Weet jij of je dingen kunt? R1: ja, ik kan alle letters al schrijven. Zou je dat ook in je rapport kunnen schrijven? R1: ik kan dat alleen wel checken. De juf checkt het.
Groep 5	En zou je het rapport zelf mogen maken? R1: het zou leuk zijn als je het zelf zou mogen, maar er staan wel andere dingen in. Dingen die je zelf goed vindt. En samen overleggen met je meester of juf. R2: of dingen die je niet leuk vindt. Kan je dat met je leraar opschrijven? R1: ja, dan kun je het samen bespreken. R2: ja, want de juf weet niet zomaar of je je fijn voelt. Dus dat lijkt me goed.
Groep 8	Zou jij zelf je rapport kunnen maken? R1: dat is moeilijk. En als de juf of meester je helpt? R1: ja dan zou het kunnen.

Voor wie is het rapport, volgens:	Uitspraken
Groep 3	Vind je dat het rapport alleen voor papa en mama is? R2: nee. Ook voor mij. Wie mogen het rapport zien? R1: papa en mama en familie. Geen vreemden. Wel mensen uit de klas. R2: mij maakt het niet zoveel uit of mensen het uit mijn klas zien. Ik beslis zelf wie het rapport mogen zien.
Groep 5	Wie mogen het rapport zien? R1: papa en mama, opa en oma. R2: ik zou het veel mensen laten zien, maar niet mensen die je stom vindt of die je plagen of pesten. R1: ik zou het geen vreemden laten zien. Is het rapport van jou of van jullie ouders? R1: van ons!
Groep 8	Wie mogen het rapport allemaal lezen? R1: mag je zelf bepalen. R2: ja. Voor wie is het rapport? R1: voor je eigen, want het is echt mijn rapport.

Jij in vergelijking met klasgenoten van belang, volgens:	Uitspraken
Groep 3	Willen jullie weten van andere klasgenootjes hoe jij het doet? R1+R2: neet niet op het rapport.
Groep 5	Vind je het belangrijk om te weten hoe je het doet in vergelijking met andere kinderen? R1+2: nee.
Groep 8	Vind je het belangrijk om te weten hoe je het doet in vergelijking met andere klasgenootjes? R1+2: nee. R2: omdat je eigen doelen goed of slecht gemaakt kunnen zijn, maar het gaat erom dat je trots bent op de dingen die je zelf goed doet.

Rapportage op papier, online of beiden, volgens:	Uitspraken
Groep 3	Zou je het rapport via de computer willen? R1: dat kan niet. Maar als het zou kunnen dan wel? R1: allebei.
Groep 5	Zou het rapport op de computer mee naar huis kunnen? R2: das niet zo leuk. Je kan er niet op kleuren. R1: het is mooier op papier.
Groep 8	Moet het rapport op papier, computer of allebei? R1: computer niet want daar kan iedereen bij. R2: ik denk wel computer, want dan ziet het er overzichtelijker uit. Waar gaat jullie voorkeur naar uit? Papier, online of allebei? R1+2: allebei inderdaad.

Hoe vaak inzien, volgens:	Uitspraken
Groep 3	Hoe vaak zou je het rapport willen per jaar? R1: Twee keer, dat is wel goed zo.
Groep 5	Hoe vaak moet je het rapport krijgen? R2: nu is het goed, 2 keer per jaar. R1: niet meer en niet minder. En elke dag? R1: ik denk dat als je het iedere dag ziet, dat je het niet meer zo bijzonder vindt. R2: dan is het niet meer leuk denk ik. Het hoeft niet vaker dan 2 keer.
Groep 8	Wanneer moet je het rapport zien per jaar. Hoe vaak per jaar?

	R1: vaker is beter, want je hebt tussentijden en dan kan er altijd iets veranderen. R2: ja. En wil je het meer krijgen dan? Steeds iets nieuws toevoegen op een bepaalde tijd. R2: ik zou altijd niet doen. R1: ik zou het vaker doen. 4 keer denk ik en elke keer met doelen.
--	---

Ouders medezeggenschapsraad

Wat moet er in het rapport, volgens:	Uitspraken
Ouders medezeggenschapsraad	R2: wat ik heel positief aan dit rapport vind, is dat docenten gedwongen worden om de positieve dingen te benoemen van leerlingen. De CITO is zo beperkt. R1: het zijn momentopnames inderdaad. R2: ja en beperkt. R2: wat ik wel vind is dat bij project werk een standaard stukje staat. Ik vind dit een leeg stukje. Ik wil zien hoe ze heeft gewerkt en wat ze interessant vond. Het algemeen stukje hoor ik toch wel. Wat moet er volgens jullie in de rapportage? R2: die kernwoorden die iets zeggen over een leerling zijn altijd positief, maar ik schat dat deze wel uit een lijst komen van woorden die je kunt kiezen. Ik vind dit erg sterk. De kracht. R1: ook meteen de tekortkoming, omdat ze kiezen uit een aantal woorden en dan kom je snel terug op dezelfde woorden. Maar het is wel goed dat het positief. R2: het moeten geen aanvinklijstjes zijn, maar dat de leerkracht het als professional in kan vullen dat het wel positief is. Het moet een open antwoord zijn, maar het negatieve wel eruit laten. Het is een krachtig punt, maar moet dus aangescherpt worden. R2: maar geef ook ruimte in het rapport over kunstzinnige vorming, of talenten van bijvoorbeeld toneelspelen. Kun je dit goed kwijt? Of dingen die een leerling vaak verteld. Dit moet kwijt in het rapport. Een stukje eigen invulling. Het systeem moet die-nend zijn aan wat de docent kwijt wil aan ouders. Maar dat kost wel veel tijd. De leerling krijgt meer eigen invulling en vaardigheden enzovoort in het rapport. Wat moet er nog meer in? R2: CITO is niet belangrijk. R1: vind ik ook. R2: ik vind wel dat de CITO erin moet, want ze moeten uiteindelijk wel vooruit. Maar dit aanvullen met van wat ze lastig vinden. R1: een dag maken met van maak je eigen rapport maar en schrijf op wat je zelf denk dat je goed in bent. R2: maar ook van hoe maak je vriendjes. Zitten ze lekker in hun vel. Voelen ze zich fijn op school. R1: en waar kun je ze in ondersteunen. R2: vind je het leuk of mis je dingen. Misschien wil je een spreek-

	beurt geven. Mogen er ook werkjes of zoiets in? R2: mag er iets in van waar je trots op bent. R1: nou ik hoor ook wel wat er gebeurt aan tafel, maar wellicht voor sommige andere is het wel goed om te zien. R2: nu is het enige van de leerling de dit ben ik tekening. Dit is het enige van de leerling zelf, maar ik zou dit wel meer willen zien. De leerkracht begeleidt dit dan. Maar is het nog nodig dat de leerkracht zelf nog een verhaal van de leerling schrijft, of is dit niet nodig? R1: ja natuurlijk. R2: ja, ook om een ander perspectief te laten zien. R2: en ik denk dat het ook wel wat doet aan het reflecterend vermogen van kinderen. De rapportage zelf laten schrijven door een leerling dwingt ze wel om na te denken van vind ik dit wel leuk of waar ben ik nou goed in of niet. En er moet een stukje CITO in, eigenschappen van de leerling, maar uitgebreider, een kort verslag over hoe het kind over het algemeen is en het kind heeft eigen invulling. R2: ja en misschien wel dat het veel verteld voor de leerkracht als je leest wat de leerling schrijft over zichzelf. R1: dat geeft soms inderdaad een heel ander inzicht.
--	--

Functie van de rapportage, volgens:	Uitspraken
Ouders medezeggenschapsraad	Een rapportage moet een weergave zijn van kwaliteiten en ontwikkelpunten of moet het juist ontwikkelingsgericht zijn en de gegevens die verzameld zijn dienen als beginpunt? R1: voor mij moet het meer als punt zijn van hoe nu verder. Het is geen startpunt, maar meer van hoe doet mijn kind het. Gaat het naar verwachting, waar is het kind bij gebaard. Het rapport is een handvest waarmee je vooruit kunt. Het moet geen beoordeling zijn, maar iets waarmee je vooruit kunt. R2: ik denk dat je ook veel meer leert over je eigen loopbaan. R1: het zou het gat ook verkleinen tussen basisonderwijs en middelbaaronderwijs. Dus als ze met een eigen verslag bezig zijn voor het rapport, dat ze dan meer zelfbewust worden van wat ben ik aan het doen? R1: ja dat is het, het gaat om mij en niet om het eindpunt. Het gaat niet om het eindrapport van groep 8, maar om de weg van die 8 jaar daarnaartoe. Niet alleen die drie dagen CITO, maar om het traject. Je bent dan ergens in de jaren al bezig met van wat je wil gaan doen later. Het ging vroeger om het papiertje halen, maar dat is niet meer. Het gaat naar een integraal kindcentrum dat het leven begeleidt wordt en dat sterke punten gezien worden

	en ontwikkeld worden. Dus kijken welke kant makkelijker te ontwikkelen is. R2: en dat je zelf gaat kijken wat je kunt en wie je bent en waar je goed in bent en waar je in kunt ontwikkelen. En het volgende rapport zou dan meer een evaluatie zijn en van wat zijn mijn volgende doelen? R1+2: ja zo iets. R2: dan gaat het met de tijd mee. R1: daar zou het naar toe kunnen gaan. Welke functie heeft het rapport? Bevorderen van zelfinzicht en motivatie om behoefte tot ontwikkelen te bevorderen of het beoordelen van leerprestaties en het geven van een presentatie van de leeruitkomsten? R1+2: de eerste.
--	--

Rapportage op papier, online of beiden, volgens:	Uitspraken
Ouders medezeggenschapsraad	Moet het rapport online zichtbaar zijn, of op papier, of beiden? R2: mij maakt het niet uit. R1: volgens mij zitten we nog in de omschakeling dat er nog mensen zijn die papier nodig hebben. Over 10 jaar is het niet nodig op papier, maar nu nog wel. Verder zijn er ouders nodig die cijfers nodig hebben. Hiermee zie je volgens mij wel hoe een leerling presteert op een bepaald moment. Er zijn ook ouders die de tekst essentieel vinden.

Wie maakt de rapportage, volgens:	Uitspraken
Ouders medezeggenschapsraad	Maar zou de tijd verminderd kunnen worden als de leerling meewerkt aan de rapportage? R2: ja precies, zo doe ik het op mijn werk met mijn leerlingen ook. Zij schrijven hun eigen rapportages. Zou dit in het basisonderwijs ook kunnen? R2: ja ik weet het zeker, dit zou een mooie test zijn. Laat dit in een les integreren. Dit scheelt de leerkracht en de leerling leert veel. Dus volgens jullie kan een leerling bijdragen aan de rapportage met behulp van de leerkracht. R2: jazeke bijdragen.

Interview leerlingen in topics

Per topic staan de antwoorden die gegeven zijn door de respondenten uit groep 3, 5 en 8. Achter ieder antwoord staat door welke groep(en) dit is gezegd.

Wat moet er in het rapport?	Genoemd door respondenten uit groep:
Cito uitslagen	3, 5 en 8
Punten	8
Voldoende – goed, geen punten	5
Eigen verhaal per vakgebied dat punten toelicht	5 en 8 (iets over gedrag en omgang ook)
Doelen	5 (niet noodzakelijk) en 8
Algemeen verslag juf of meester	3, 5, 8 (iets over gedrag en omgang ook)
Werkjes die iets bewijzen dat je iets kunt en waar je trots op bent	3, 5 en 8
Tips en tops van de juf	5
Eigen keus wat je in je rapport wil	5
Rapport mee naar huis, samenvatting voor juf of meester met doelen volgend jaar en uitslagen.	8
Ontwikkeling van dit jaar alleen	8

Kun jij het rapport maken?	Genoemd door respondenten uit groep:
Ja, met hulp van de juf of meester	3, 5 en 8

Voor wie is het rapport?	Genoemd door respondenten uit groep:
Voor mij	3, 5 en 8
Ouder(s)/verzorger(s) en familie mogen het zien	3 en 5
Je mag zelf bepalen wie het mogen zien	8

Jij in vergelijking met klasgenoten van belang?	Genoemd door respondenten uit groep:
Nee	3, 5 en 8

Rapportage op papier, online of beiden?	Genoemd door respondenten uit groep:
Papier	5
Online	3 (als het zou kunnen)
Beiden	8

Hoe vaak het rapport inzien?	Genoemd door respondenten uit groep:
Twee keer per jaar	3 en 5
Vier keer per jaar	8 (elke keer nieuwe doelen opstellen)
Niet altijd, dat is niet handig	5 en 8

Ouders medezeggenschapsraad

Per topic staan de antwoorden die gegeven zijn door de ouders van de medezeggenschapsraad. Achter sommige antwoorden staat een toelichting of letterlijke zin uit het interview.

Wat moet er in het rapport, volgens ouders medezeggenschapsraad	Toevoeging
Cito uitslagen	Als middel om ontwikkeling op een bepaald moment te meten
Positieve eigenschappen leerling benoemen	Geen lijst met eigenschappen, maar een open antwoord leerkracht
Eigen verhaal per vakgebied dat punten toelicht	Geen standaard stukjes, eventueel door leerling
Algemeen verslag juf of meester	Van belang
Werkjes die iets bewijzen dat je iets kunt en waar je trots op bent	Nu alleen de 'dit ben ik' tekening, dit mag meer.
Talenten	Opschrijven waar je goed in bent
Stukje over hoe leerlingen zich voelen	Door leerling zelf

Functie van de rapportage, volgens ouders medezeggenschapsraad	Toevoeging
Ontwikkelingsgericht en weergave kwaliteiten	"Het is geen beoordeling, maar iets waarmee je vooruit kunt"
Meer leren over eigen loopbaan	
Bevorderen van zelfinzicht en motivatie om behoefte tot ontwikkelen te bevorderen	"het gaat om de ontwikkeling over acht jaar"
Evaluatie en opstellen van doelen	

Rapportage op papier, online of beiden, volgens ouders medezeggenschapsraad	Toevoeging
Papier	"Over 10 jaar is het niet nodig op papier, maar nu nog wel"

Wie maakt de rapportage, volgens ouders medezeggenschapsraad	Toevoeging
Leerling met ondersteuning van de leerkracht	Integreren in een les.

7.6 Algemene opvattingen en punten uit onderzoek

Hieronder komt een schema met belangrijke opvattingen en punten om rekening mee te houden bij het opstellen van de evaluatie die past bij de manier van werken van basisschool De Regenboog.

Punten om rekening mee te houden	Eventuele toevoeging
Formatieve en summatieve evaluatie van belang	Dit komt ook terug bij de evenwichtige prestatiebeoordeling volgens zowel Alkema et al. (2011), Castelijns et al. (2011) als Easley & Mitchell (2009). De leerkracht kan op verschillende momenten de ontwikkeling van leerlingen bevorderen en meten.
Drie meest gekozen manieren van informatie vergaren van leerlingen zijn: kinddoelen, projecten en presentaties.	In volgorde van meest gekozen.
Doelen voor leerlingen kunnen mede worden opgezet door leerlingen.	
Manieren van evalueren over de vorderingen van doelen: kindleergesprek scoorde het hoogst.	
Zowel de leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) als de leerling zijn betrokken bij de tussentijdse evaluatie.	
De tussentijdse evaluatie moet zo vaak als nodig.	Om doelen scherp te houden, zodat leerlingen in ontwikkeling blijven.
Evaluatie moet op flexibele momenten.	
Het ligt aan de leeftijd van de leerling hoe de evaluatie gedaan wordt.	Op welke manier de leerling dus betrokken wordt bij de evaluatie.

Hieronder komt een schema met belangrijke opvattingen en punten om rekening mee te houden bij het opstellen van de rapportage die past bij de manier van werken van basisschool De Regenboog.

Punten om rekening mee te houden	Eventuele toevoeging
Ontwikkeling van een bepaalde periode van belang om terug te zien in de rapportage.	Dit past bij het portfolio.
Belangrijk om terug te zien in de rapportage: - Tips, tops en doelen van leerlingen met bewijs. - Reflecties van de leerling over doelen. - Een algemeen verslag van de leerkracht over een leerling. - Een verslag van de leerkracht per vakgebied met de leerling. - CITO-uitslagen, cijfers of niveauaanduidingen kunnen op het rapport, maar dienen als middel en als meetpunt om nieuwe doelen op te stellen. - Positieve eigenschappen en talenten van leerlingen.	Volgens de enquêtes van het team en ouders en de interviews met ouders en leerlingen.
Belangrijke punten in de vormgeving van de rapportage:	Woordverslagen komt overeen met

- Woordverslagen. - 5-puntenschaal die laat zien of leerlingen iets beheersen. - Een doelenlijst waarop aangekruist kan worden door een leerling en/of leerkracht. - Verschillende niveauaanduidingen gebruiken die passend zijn per leerjaar.	meerdere punten die stonden bij 'belangrijk om terug te zien in de rapportage.'
De rapportage moet worden opgesteld door de leerling samen met de leerkracht.	Afhankelijk van de leerjaren. Hier moet goed naar gekeken worden.
Het opstellen van een rapportage door leerlingen vergroot eigenaarschap van het eigen leerproces.	
De rapportage is bedoeld voor de leerkracht, ouder(s)/verzorger(s) en de leerling.	De leerlingen gaven in het interview aan dat de leerkracht aan het einde van het jaar een samenvatting krijgt zonder het werk waar de leerlingen trots op zijn. De leerkracht houdt over: uitslagen, verslagen en doelen voor het volgende jaar.
De rapportage moet op papier, online is een mooie eventuele toevoeging.	Op papier is nog noodzakelijk. Eventueel online toesturen als eerste ontwikkelpunt en later ook online inzichtelijk laten zijn het gehele jaar door.
De rapportage moet altijd kunnen worden ingezien.	Zeker wanneer de rapportage online kan worden bijgehouden en het hele jaar inzichtelijk is dan is dit punt haalbaar. Wanneer de rapportage op papier is, dan zou een map met werkjes en een doelenlijst een optie zijn.
De rapportage moet eigenaarschap ontwikkelen door de jaren heen. Van modellen naar eigenaarschap.	

7.7 Aanbevelingen voor een eventuele opzet van de toekomstige rapportage

Hieronder komt een schema met een voorstel van een eventuele opzet van de toekomstige rapportage. Deze zou in een map kunnen. Onderstaande schema is opgezet met behulp van theorie uit het theoretisch kader en de resultaten van dit onderzoek.

Tabblad	Mogelijke inhoud
Dit ben ik	- Werkblad: dit ben ik. - Jezelf presenteren door een foto en/of eigen invulling. - Collage. - Positieve eigenschappen en talenten van leerlingen.
Wat heb ik geleerd	- Doelenkaart met bewijzen. Eventueel doelenkaart met doelen van vorige rapportage of een doelenkaart van school uit. - Gegevens per vakgebied (niveauaanduidingen, onder andere CITO) met toelichting. Eventueel met bewijs. - Algemene toelichting leerkracht. - Bewijzen van ontwikkeling waar de leerling trots op is.
Dit vind ik ervan	- Reflectie leerling over doelen. - Tips en tops.
Dit wil ik leren	- Doelen voor volgende periode. - Plan van aanpak.